

Inge Dyrhol

Storkommunen Borgund

Kommunale tenester og økonomi

HØGSKULEN I VOLDA

**MØREFORSKING
VOLDA**

2005

Prosjekttittel	Strategisk analyse av kommunestruktur på Sunnmøre
Oppdragsgjevar	Ålesundsregionens utviklingsselskap
Prosjektansvarleg	Møreforsking Volda
Prosjektleder	Jørgen Amdam
Forfattar	Inge Dyrhol
Ansvarleg utgjevar	Møreforsking Volda
ISBN	82-7692-234-1 (nettutgåve) 82-7692-233-3 (papirutgåve)
ISSN	0805-6609
Sats	Inge Dyrhol
Distribusjon	http://www.moreforsk.no/volda.htm http://www.hivolda.no/fou

Arbeidsrapportserien er for faglege og vitenskaplege arbeid som ikkje fullt ut stettar krava til forskingsrapportar. Det kan vere delrapportar innanfor større prosjekt, eller læremateriell knytt til undervisningsføremål.

Arbeidsrapportane skal vere godkjende av anten dekanus, gruppeleiar, prosjektleder (for IAAI: instituttleiar) eller ein annan fagperson dei har utpeika. Kvalitetssikringa skal utførast av ein annan enn forfattar.

Innhald

	Side
Forord	5
1. Innleiing	7
1.1. Økonomistyring og kommunestruktur	7
1.2. Stordriftsfordelar	11
1.3. Reiseavstand	12
1.4. Økonomi og samarbeid	12
1.5. Kort og lang sikt	13
1.6. Inntekter i framtida	13
1.6.1. Inntektssystemet	13
1.6.2. Skatt	14
1.6.3. Inndelingstilskot	14
1.7. Oppsummering av statlege premissar	14
1.8. KOSTRA-grupper	15
1.9. Sektorinndeling i KOSTRA	15
1.10. Datagrunnlag i KOSTRA	17
2. Innleiande om tenestetilbod og produktivitet	19
2.1. Detaljerte nøkkeltal	19
2.2. Utvalde dekningsgrader	19
2.3. Det tekniske beregningsutvalget sine produksjonsindeksar for 2002	19
2.4. "Hjulet"	23
2.5. Skulestruktur	24
3. Brutto driftsutgifter	25
3.1. Samla brutto driftsutgifter	25
3.2. Brutto driftsutgifter sektorvis	26
4. Brutto driftsinntekter	33
5. Generelt om sektorvis innsparingspotensiale ved kommunesamanslåing	35
5.1. Studerte sektorar	35
5.2. Merknad	35
5.3. Administrasjon	36
5.4. Barnehage	38
5.5. Grunnskule	38
5.6. Kommnehelse	39
5.7. Pleie og omsorg	40
5.7.1. Institusjonsomsorg	40
5.7.2. Heimebaserte omsorg	41
5.8. Tekniske tenester	41
5.9. Kultur	42
6. Statistisk sentralbyrå si gransking av innsparing ved samanslåing av kommunar	45
6.1. Generelt om granskinga til SSB	45

6.2. Nokre vurderingar m.m.	46
6.3. Trendalternativ	48
7. KOSTRA-analysar av trendalternativa	51
7.1. Innleiing	51
7.1.1. Om KOSTRA-analyse	51
7.1.2. Trendalternativ, grupper og gruppeindeksar	52
7.1.3. Velferdsoppgåver og utviklingsoppgåver	52
7.2. Stordal, Ørskog og Skodje	53
7.3. Norddal og Stranda	56
7.4. Hareid og Ulstein	59
7.5. Volda og Ørsta	61
7.5.1. Volda/Ørsta 2002	61
7.5.2. Pleie- og omsorg	62
7.5.3. Volda/Ørsta 2003	64
7.6. Sande og Herøy	67
8. Nokre KOSTRA-data om Storkommunen Borgund	71
8.1. Einingar å samanlikne med	71
8.2. Korrigerte brutto driftsutgifter	71
8.3. SB1 - Storkommunen Borgund: Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg	71
8.4. SB2 - Storkommunen Borgund: Sunnmøre utan Søre Sunnmøre, men med Vestnes og Sandøy i tillegg	73
Referansar	75
Vedlegg 1 Utvalde dekningsgrader 2003	
Vedlegg 2 Brutto driftsutgifter pr innb kr pr sektor, og prosent pr sektor 2003	
Vedlegg 3 Brutto driftsutgifter 2003 etter KOSTRA-funksjonar 1000kr/kr pr innb 01.01.2004	
Vedlegg 4 Indeksar i utgiftsutjamninga i inntektssystemet 2004	
Vedlegg 5 Sunnmøre med Vestnes og Sandøy. Behovsprofil og Konsern- Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutg 2003	
Vedlegg 6 Sunnmøre utanom Søre Sunnmøre, men med Vestnes og Sandøy. Behovsprofil og Konsern- Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutg 2003	

Forord

Møreforsking Volda har hatt i oppdrag å greie ut om ein storkommune Borgund, som anten femner om alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg, eller desse kommunane med unntak av dei sju kommunane på Søre Sunnmøre. Hovudrapporten frå prosjektet gjer naturlegvis greie for det viktigaste av det prosjektgruppa har kome fram til på ymse felt.

Mi oppgåve har primært vore å greie ut om ”kommunaløkonomiske tilhøve for å kunne utvikle eit trendalternativ som samanlikningsgrunnlag og med framstilling av SSB- og KOSTRA-analysar”. Trendalternativet inneber samanslåing av to-tre kommunar der tilhøva for dette kan liggje særleg til rette, eller minst ein av kommunane er nokså liten. Arbeidsrapporten presenterer og ein del bakgrunnsstoff av både generell og meir spesifikk karakter. Med spesifikk vert då meint avgrensing til aktuelle geografiske område. Til slutt i arbeidsrapporten står eit kapittel 8 *Nokre KOSTRA-data om Storkommunen Borgund*.

Eg bed om orsaking for språklege inkonsekvensane som måtte finnast i arbeidet. Målsetjinga har vore å bruke statistiske omgrep o.l. i den språkform dei ligg føre, og å merke dette med bruk av stor forbokstav.

Volda, febr. 05

Inge Dyrhol

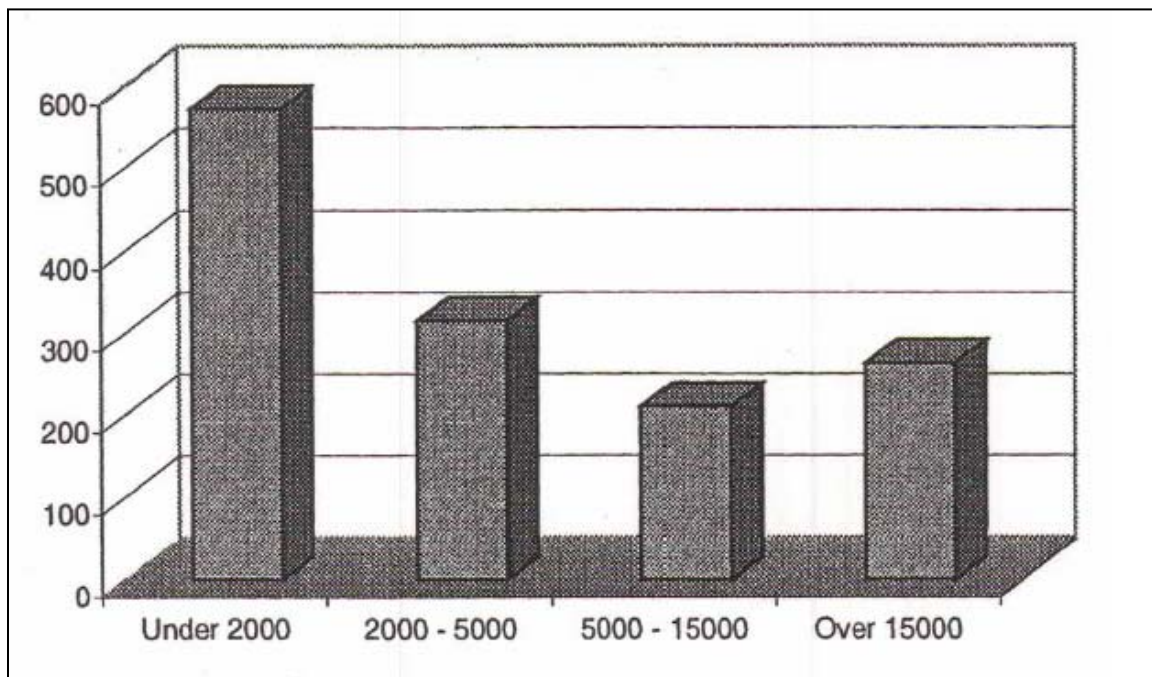
1. Innleiing

Innleingskapitlet er i stor grad generelt stoff henta frå Dyrhol (2004b), som gjeld kommunestrukturen på Nordmøre og i Romsdal.

1.1 Økonomistyring og kommunestruktur

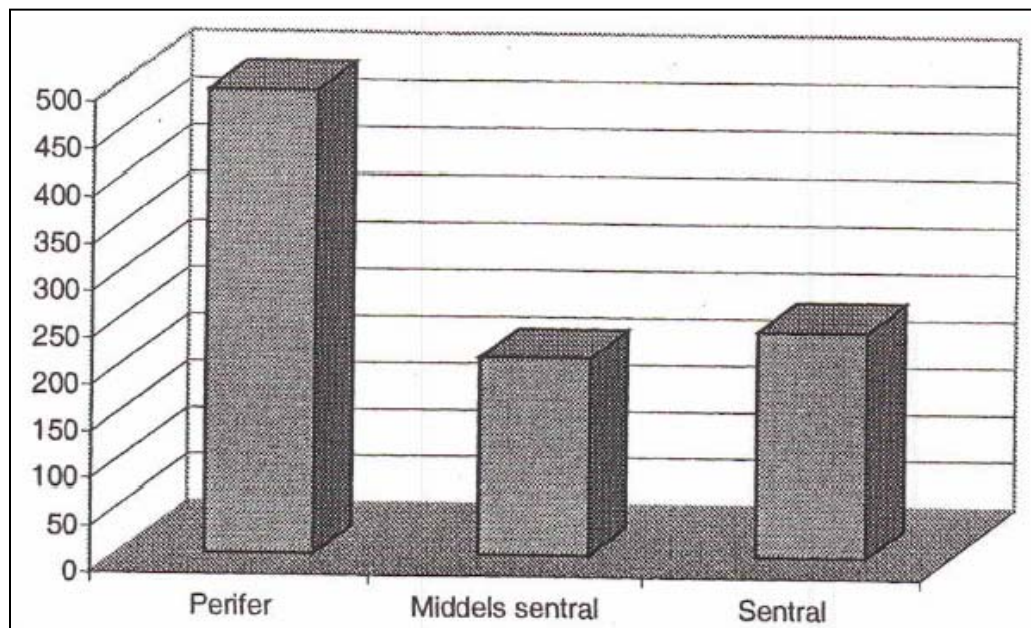
I Baldersheim mfl (2003) står eit relevant og interessant kapittel: *Økonomistyring og kommunestruktur*. Ein fokuserer på netto driftsresultat som indikator på økonomistyring. I Kommunal- og regionaldepartementet (2001) står: "Utvalget betrakter netto driftsresultat som den primære indikatoren for den økonomiske balansen i kommunesektoren". Utvalet det er tale om er Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Dyrhol (2001) skriv m.a.:

Når netto driftsresultat blir sett fokus på i denne studien, inneber det ein tanke om at skilnaden mellom løpande inntekter og utgifter er ein styringsvariabel som kan bli lagt endå større vekt på enn brutto driftsutgifter. M.a. vil avvik utan dekning vise seg i denne variabelen.

Figur 1.1: Netto driftsresultat kr per innb. Gjennomsnitt for 1998-2000 etter kommunestorleik
Kjelde: Baldersheim mfl (2003:146)

Figur 1.1 viser at netto driftsresultat kr per innb i gjennomsnitt for 1998-2000 var størst i dei aller minste kommunane og lågast i kommunar med 5000-15000 innb.

Figur 1.2: Netto driftsresultat kr pr innb. Gjennomsnitt for 1998-2000 etter kommunen sin sentralitet.

Kjelde: Baldersheim mfl (2003:147)

Figur 1.2 viser at netto driftsresultat kr pr innb i gjennomsnitt for 1998-2000 var høgast i dei mest perifere kommunane og lågast i dei middels sentrale.

Figurane 1.1 og 1.2 gjev ikkje støtte til ein tanke om at det er vanskelegare å drive god økonomisk styring i mindre kommunar, eller tyder på at kompetansen til å drive slik styring er dårlegare der, men andre faktorar kan naturlegvis spele inn. Baldersheim mfl (2003) har difor laga ein utvida modell som vist i figur 1.3.

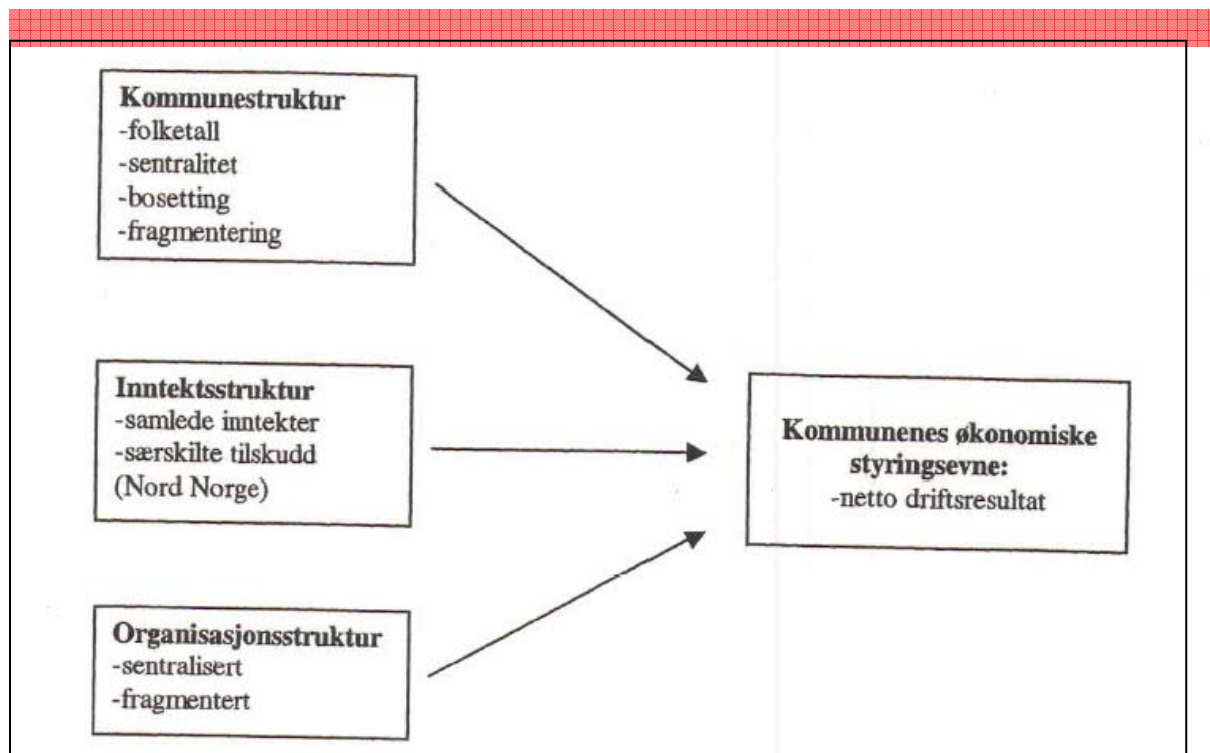
Utifrå m.a. fagleg debatt om rettferda i inntektssystemet og ymse kommunar si evne til omstilling burde gjerne ikkje berre folketal, men også folketalsutvikling vere blant forklaringsvariablane. *Kommunal rapport* (15.09.04) skriv t.d. (i samband med eit intervju med leiaren i inntektssystemutvalet):

Utvalgslederen må også ta stilling til om inntektssystemet ikke lenger bare skal forholde seg til driftsregnskapet¹, men også ta hensyn til kommunenes kapitalkostnader.

- Kommuner med befolkningsvekst har store investeringsbehov. Vi må diskutere om omfordelinga også skal ta hensyn til kapitalkostnader. Det vil påvirke fordelingen mellom kommunene, påpeker Borge.

¹ Inntektssystemet tek ikkje omsyn til alt i driftsrekneskapan, m.a. nettopp ikkje auke i ordinære renter og avdrag som følgje av investeringar for å møte behov i samband med auka folketal.

Figur 1.3: Ein modell for analyse av kommunane si økonomiske styringsevne
Kjelde: Baldersheim mfl (2003:147)

Denne debatten er ikkje ny. Eit bidrag er Agenda (2000)², som fann at vekstkommunane fekk for lite, m.a. uttrykt slik (:118):

Vi har vist at dersom man trekker inn all vekst, vil vekstkriteriet kunne veie 2,5% i utgiftsberegningen³.
Dersom man bare trekker inn vekst større enn landsgjennomsnittet blir vekten 1,1%.

Eit sitat i eit avisreferat frå kommuneutvalet i Ålesund ein gong i år 2001 kan illustrere problemstillinga sett frå vekstkommunane si side: "Byens innbyggertall vokser med Stordal kommune hvert år. De har allerede de tingene de trenger, mens vi må skaffe nytt år for år". I følgje *Sunnmørsposten* 28.10.04 har fylkesordførar Aasen sagt: "Sykkylven er ein av kommunane i fylket som har vekst i folketallet. Vekstkommunane i Møre og Romsdal har eit felles trekk, nemleg svært dårleg økonomi, ... la skulda på innrettinga av dei statlege overføringane til kommunane. Så langt har vi ikkje greidd å overtyde statlege styresmakter om at kommunar i vekst kjem for dårleg ut".

Eit anna bidrag er Langørgeren og Rønningen (2002) der samandraget er slik:

Formålet med denne rapporten er å analysere variasjoner i kommunenes avskrivninger slik de er rapportert inn i KOSTRA for 2001. Det blir påpekt at målemetoden i KOSTRA kan gi opphav til

² I Agenda (2000:93) står og følgjande tankevekkande kommentar: "De fleste kommuner investerer i bygninger for deretter langsamt å høste kapitalen i form av mangelfullt vedlikehold".

³ For 2004 veg til samanlikning kriteriet Innbyggere 90 år og over 5%.

feilkilder fordi det ikke blir korrigert for at kapitalverdiene blir påvirket av inflasjon. Vi finner at kommuner med relativt høye inntekter samt små kommuner har forholdsvis høye avskrivninger per innbygger. Vi finner også at kapitalkostnadene faller på kort sikt i kommuner med befolkningsvekst. Resultatene tyder på at det er en viss treghet i tilpasningen av kapital til befolkningsendringer. I perioder med sterk befolkningsvekst kan det derfor oppstå problemer som skyldes kapitalmangel i vekstkommunene.

Merk at det i denne sammenhengen kan bli skilnader etter om ein brukar renter og avdrag på den eine sida eller avskrivningar på den andre når ein talar om økonomiske belastningar ved investeringar. Dette spørsmålet er generelt komplisert (m.a. Dyrhol 1998) pga at renter og avdrag på den eine sida berre gjeld for den delen av investeringar som er finansierte med lån, men kan på den andre sida vere fordelte over færre år enn avskrivningane. Eg har ikkje data for 2003, men i Kommunal- og regionaldepartementet (2002-2003:265) står om gjennomsnittlege tilhøve for år 2002:

... for kommunene totalt sett utenom Oslo. Gjennomsnittlig brutto driftsresultat viser minus 0,1 prosent av driftsinntekten, mens netto driftsresultat i gjennomsnitt er 0 prosent. Avskrivningene som inngår i brutto driftsresultat ser dermed ut til å ligge på nivå med rente- og avdragsutgifter som belastes netto driftsresultat. I netto renteutgifter inngår inntektsført utbytte samt markedsbaserte finansielle omløpsmidler (aksjer mv.). Flere kommuner har måttet utgiftsføre tap på aksjer og aksjefond i 2002, og for disse kommunene har tapet i aksjemarkedet vært en medvirkende årsak til svake resultater.

Som oppsummering av granskinga utifrå modellen i figur 1.3 skriv Baldersheim mfl (2003:151):

Den store driveren med hensyn til gode resultater er kommunenes inntekter pr innbygger. Når det tas hensyn til andre komponenter som kan påvirke driftsresultatet, merker ikke småkommunene seg ut på noen spesiell måte. Størrelsesfaktoren i seg selv er da uten betydning.

Eit anna funn frå Baldersheim mfl (2003:151) si gransking utifrå modellen i figur 1.3, og som har særleg relevans her, er at sammenhengen mellom netto driftsresultat og *regional fragmentering* var positiv. Regional fragmentering blir då målt med ein indeks som viser: ”i hvilken grad kommunen befinner seg i et bolig- og arbeidsmarkedsdistrikt som er oppdelt i få eller mange kommuner”. Tolkinga av dette er tvitydig. På den eine sida kan det vere ekstra enkelt å få til fruktbart samarbeid mellom kommunane i slike regionar. På den andre sida kan det vere lettare for folk å busette seg i den kommunen som har best tenestetilbod, - ein slepp å skifte arbeid og omgangskrins. Baldersheim mfl (2003) kjem ikkje inn på kva for forklaring dei meiner har mest å seie.

Denne uvissa om tolkinga fell i grunnen inn i eit kjent mønster, nemleg modellane eller teoriane om *funksjonelle regionar* og *konkurransen* mellom kommunane (Hagen og Sørensen 2001:102). Eg kjenner ikkje til at forskning hittil har gitt gode svar på kva teori som best forklarar røyndomen, verken generelt eller med bestemt tid og stad. Dette inneber m.a. sagt på litt endefram måte: Det er uklart om ein viss konkurranse mellom kommunar hittil summa summarum har vore til fordel eller skade for utviklinga t.d. på Søre Sunnmøre. Eg synest det

er endå vanskelegare å vurdere slik problematikk framover i tid. Men dersom sentralisering held fram som ei generell utvikling i samfunnet, er ein tanke at einingane som driv ev "sunn" konkurranse kanskje også bør bli noko større enn før? Det er interessant å merke seg at desse modellane eller teoriane også kan ha relevans for netto driftsresultat i kommunane.

Når ein kort drøftar kommunestruktur og økonomistyring, bør gjerne omstillingsevne også nemnast. I 1980-åra skjedde det store endringar i samansetjinga av befolkninga her i landet. Talet på elevar i grunnskulen gjekk ned med 20%, medan talet på eldre steig med 17%. Forsking viste at kommunar med under 5000 innb makta å omstille seg i større grad enn større kommunar, men skilnaden var relativt liten. Det var lettast å få til omstilling i tider med gode budsjett (*Forskning* nr 4-1994, Rattsø og Sørensen 1997:135-136).

1.2 Stordriftsfordelar

Ev kommunaløkonomisk vinning ved større kommunar er i hovudsak knytt til såkalla *stordriftsfordelar*. Stordriftsfordelar finst når auka produksjonsmengde fører til lågare kostnad pr produsert eining. Til vanleg vil ein ikkje kunne få stadig lågare kostnad pr eining, og det finst då ei optimal produksjonsmengd. Denne optimale mengda er av ulik storleik for ulike kommunale tenester. Økonomisk teori, som her ikkje berre byggjer på stordriftsfordelar, kan ikkje svare på kva som er optimal storleik på ein kommune som yter fleire tenester. Sjølv berre økonomisk vurdert, blir storleiken på ein kommune eit kompromiss.

Stordriftsfordelar er ikkje noko ein får, men noko ein kan oppnå. Verkemiddelet er produksjon i større skala (sentralisering), med minst same fokus på kostnadseffektivitet som før. Skjer det inga sentralisering etter ei kommunesamanslåing, så blir det inga innsparing på grunn av stordriftsfordelar.

I praksis er det ein skala med ein slik tilstand i eine enden og full sentralisering i den andre enden. Ein mellomting kan vere å sentralisere eine funksjonen/det større anlegget til sentrum i tidlegare kommune x , den/det andre til sentrum i tidlegare kommune y . Slik sentralisering kan også skje ved samarbeid. På den andre sida svekker dette dagleg kontakt i eit større og breiare fagmiljø.

Å oppnå stordriftsfordelar kan vere ei krevjande oppgåve i så mangslungne organisasjonar som kommunar, og kan krevje stor innsats over tid av høgt kvalifisert personale.

Dei stordriftsfordelane ein kan oppnå på ein sektor er dei same ved samarbeid og samanslåing. For andre enn kommuneorganisasjonen har dei same fordelar og ulemper. Også større nye større kommunar kan samarbeide seg imellom eller med andre kommunar. Dei kan og desentralisere internt.

1.3 Reiseavstand

Opp mot stordriftsfordelar må ein setje auka kostnader som følgje av auka reiseavstand (m.a. Langørge mfl 2002). I ein kommunaløkonomisk analyse som der og her er det berre auka kostnader som slår ut på kommunebudsjettet som skal med. Her er ei grunngjeving for dette. Samanslåing av kommunar har mange positive og negative verknader for grupper utanfor kommuneorganisasjonane. Ev samanslåingar blir vel først og fremst gjort på grunn av forventa positive verknader for næringslivet? T.d. å ta utgangspunkt i kommunaløkonomisk gevinst, finne at denne er lik eller mindre enn auka reisekostnader for folk, og så slutte at samanslåing ikkje har noko for seg, inneber ei uheldig blanding av økonomiske metodar. Ein kan t.d. tenkje seg at næringsmessige fordelar av kommunesamanslåing er grunnen til at ein del folk i det heile framleis bur i kommunen! Neste analysenivå over kommunaløkonomisk analyse er nytte kostnad analyse. Som nemnt er analysen her kommunaløkonomisk.

Når det gjeld reiseavstand (avstandsulemper), vil eg også nemne følgjande. Ein upublisert statistisk analyse eg har gjort med data frå år 2002, viser nesten ingen samvariasjon mellom kor mange innbyggjarar ein kommune har og gjennomsnittleg reisetid til kommunesenteret. Også nokre andre analysar vart gjort. Det verka vanskeleg å unngå den slutning at rådande kommuneinndeling i landet gjennomsnittleg i svært stor grad eliminerer ulikskap i fysiske avstandsulemper. Så dersom dette er den viktigaste målsetjinga med inndeling i kommunar, er behovet for reformer etter måten lite.

Analysar av stordriftsfordelar har gjerne innbyggartal som einaste forklaringsvariable (kostnad pr innb). Dersom ein let dette stå åleine, vil ein ikkje ta omsyn til andre faktorar som verkar inn på kva det kostar å produsere tenester i ein kommune. Særleg er det grunn til nettopp å trekkje fram den romlege dimensjonen.

1.4 Økonomi og samarbeid

Nedanfor er auka samarbeid mellom kommunar mange stadar nemnt som eit alternativ til samanslåing. Her er nokre generelle kommentarar til økonomi og samarbeid. Som innleiing kan følgjande sitat frå Baldersheim (2003:94) høve:

De klassiska styrningsproblemet som ofta associeras med interkommunalt samarbete, kan kallas fördelingsproblemet och ansvarsproblemet. Interkommunalt samarbete fungerar bäst omkring teman som inte rör lokalisering av arbetsplatser och institutioner – sådana teman har en tendens att förlama beslutsorgan som ofta fungerar på konsensusbas. Ansvarsproblemet uppstår på grund av att interkommunala organ är mindre känsliga för kostnader än direktvalda organ; de förstnämnda kan överföra kostnader till uppdragsgivarna – de samarbetande kommunerna, medan de sistnämnda i sista instans måste gå till väljarna med skatteräkningen.

Eg kjenner ikkje til omfattande forskning om økonomien i kommunalt samarbeid. Sundström (2004) skriv:

Samverkan mellom kommuner ses ofta som ett alternativ eller som et första steg till kommunsämmanläggningar. Även om samverkan är bra så är den inte helt oproblematiske.

Mina egna erfarenheter, bl.a. från Kommundelegationen och Kommunförbundets analysgrupp, är att samverkan rätt ofta för med sig höga kostnader.

Eg har vore administrasjonssjef i tre ulike kommunar i 16 år, og har røymsler i same lei. Ein skar heller ned på noko innan kommunen enn å ta opp spørsmålet om å spare noko på distriktsrevisjon o.l. Samarbeidstiltak fekk i regelen budsjett etter behovet dei sjølv meinte å ha. Det fekk ikkje kommunale etatar.

Det finst andre kjelder som i allfall delvis ser litt meir optimistisk på samarbeid. Sanda (2002:85) skriv:

Innan kommunalteknikk er det klare stordriftsfordelar knytt til spesialutstyr og –kompetanse. Dokumentasjonen for dette har ein i alle dei interkommunale samarbeida innan det tekniske området som er etablert og som fungerer godt.

1.5 Kort og lang sikt

Strukturendringar som kommunesamanslåing bør i prinsippet vurderast på lang sikt. I praksis kan det vere bindingar, - eit godt eksempel no er nybygde institusjonar i eldreomsorga, som gjer vesentleg vidare sentralisering på ein sektor i praksis mindre aktuell for minst eit par tiår. Dersom bygg o.l. har ei brukstid på ca 40 år, og gjerne då gjennomsnittleg er ca 20 år gamle, blir eit par tiår ein tommelfingerregel for tidshorisont for å oppnå ein del av stordriftsfordelane.

1.6 Inntekter i framtida

Eg har ikkje prøvd å lage noko anslag for inntekter i framtida. Det er for mange usikre faktorar. Her er likevel noko aktuell informasjon.

1.6.1 Inntektssystemet

Basistillegg, urbanitetskriterium og avstandskriteria i utgiftsutjamninga vil endre seg ved samanslåing av kommunar. Eg har ikkje prioritert å rekne på dette. Hausten 2003 vart det nemleg sett ned eit nytt inntektssystemutval. Utvalet har frist til 1. juli 2005 for å leggje fram utgreiinga si. Dette er ein hovudrevisjon som staten har signalisert om lag kvart 10. år. Frå 2006-2007 kan det såleis bli større endringar. Mandatet viser at det meste skal opp til vurdering. Av særleg interesse i samband med kommunesamanslåing kan nemnast pkt 4 som lyder:

I dagens inntektssystem betraktes kommunestørrelse som en "ufrivillig" kostnad, dvs. som gitt. Systemet kompenserer derfor for smådriftsulemper også i tilfeller der det er mulig å etablere en mer hensiktsmessig kommunestruktur. I tillegg til å utrede en utforming av fordelingsmekanismene (se punktene 3 a- 3e) basert på kommunestørrelse som "ufrivillig" kostnad, bes utvalget utrede en

utforming av fordelingsmekanismene ut fra en forutsetning om at kommunestruktur er en "frivillig" kostnad i deler av landet.

Sjølv utan endring av systemet er det vanskeleg å rekne på framtidige tilskot, ikkje minst fordi ein ikkje kjenner til kva andre kommunesamanslåingar som kan kome.

1.6.2 Skatt

Ein viser til den nyleg framlagde St.meld. nr. 29 (2003-2004) om skatterreform. Ei aktuell sak i samband med statsbudsjettet for 2005 er også tilbakeføring av selskapsskatt til kommunar.

1.6.3 Inndelingstilskot

Ordninga er meint å motverke inntektstap ved samanslåing av kommunar. Inndelingstilskot består av dei basistillegg og regionaltilskot som går tapt ved kommunesamanslåing. Basistillegg er fast pr kommune og er på vel 6 mill kr, regionaltilskotet på vel 3 mill kr. Regionaltilskot er eit tilskot som fullt ut blir gitt til kommunar med under 3000 innb, og med ein glidande overgang til null for kommunar med litt fleire innbyggjarar. Inndelingstilskotet blir reelt froze på det nivået det har det året kommunane slår seg saman, og varer i 10 år. Det er såleis føresett kompensasjon for prisstiging. Tilskotet vil deretter bli trappa ned over 5 år. I tider med normal rente blir ein tidshorisont på 10-15 år rekna for temmeleg lang.

1.7 Oppsummering av statlege premissar

I *Kommunal økonomi* 8/2002 står ei oppsummering av eit foredrag av ekspedisjonssjef Dale i KRD på konferansen "Kommuner under omstilling" i august 2002. Her er eit sitat frå oppsummeringa:

Staten vil bidra med følgende virkemidler for å lette arbeidet med omstilling og sammenslåing i kommunal sektor:

- Momsnøytralitet
- Krav om vurdering av skjønnstildeling
- Støtte til utredninger
- Delvis kompensasjon engangskostnader
- Fritak for statlige avgiftskrav
- Inndelingstilskudd (10 + 5 år)
- Erfaringsformidling/informasjon på ODIN

Av *Kommunal Rapport* 09.09.04 går det fram at t.d. Ølen og Vindafjord har fått tilsegn om 29 mill kr til dekning av eingongskostnader ved samanslåing, men ønskjer 4 mill kr til. Våle og Ramnes fekk 12 mill kr då dei gjekk saman til den nye Re kommune.

1.8 KOSTRA-grupper

I KOSTRA (Kommune STAT Rapportering) er kommunane delte i 16 grupper. Det vil føre for langt å gjere nøye greie for denne inndelinga her. Kjelde for det følgjande er den rettleiinga som ligg på nettstaden til SSB. Kriteria for deling er: Folketal, bundne kostnader pr innb og frie disponible inntekter pr innb. Små kommunar har mindre enn 5000 innb, mellomstore frå 5000 til 19999 innb og store har minst 20000 innb. Bundne kostnader pr innb er eit mål for kommunen sine kostnader med å stette minstestandardar og lovpålagde oppgåver, og varierer med demografiske, sosiale og geografiske tilhøve. Frie disponible inntekter pr innb er eit mål for kor mykje kommunen har til rådvelde etter at dei bundne kostnadene er dekte, og kan vere ein peikepinn på kor stor økonomisk handlefridom ein kommune har. For dei to siste kriteria tyder *låg* at kommunen er mellom dei 25% av kommunane som scorar "lågast", *høg* mellom dei 25% av kommunane som scorar "høgst". Dei andre kommunane blir middels.

KOSTRA-inndelinga gjer det mogleg å samanlikne ein kommune med kommunar av liknande karakter. Slike grupperingar blir aldri fullgode. Tabell 1.1 viser kva gruppe kommunane på Sunnmøre og Vestnes og Sandøy høyrer heime.

På nettstaden til SSB står Vestnes også pr 01.12.04 blant dei små kommunane, sjølv om kommunen har meir enn 5000 innb. Av rettleiinga går det fram at det er gjort visse justeringar for å forenkle gruppeinndelinga. Det finst inga gruppe for Mellomstore kommuner med høye bundne kostnader pr innb, og forklaringa er nok at det er få kandidatar.

1.9 Sektorinndelinga i KOSTRA

I KOSTRA er den kommunale verksemda delt i 16 sektorar: Adm, styring og fellesutg.; Barnehage; Grunnskoleopplæring; Kommunehelse; Pleie og omsorg; Sosialtj.; Barnevern; Vann; avløp, renov./avfall; Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø; Kultur; Kirke; Samferdsel; Bolig; Næring; Brann og ulykkesvern og Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde.

Summeringa over sektorane av prosentane til brutto driftsutgifter ikkje gjev 100%. På nettstaden til KOSTRA er dette forklart slik:

Summen av brutto driftsutgifter på utgiftsområder skal ikke stemme overens med totale brutto driftsutgifter. Dette fordi art 710, sykelønnsrefusjon, trekkes fra på utgiftsområdene, men ikke i totale brutto driftsutgifter. Dessuten inngår ikke finansfunksjonene (800-funksjonene) i de definerte utgiftsområdene.

Gruppe	Navn	Antall kommuner i gruppa	
Gr. 1	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	46	Vanylven Hareid Skodje
Gr. 2	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	50	Sande Stranda Sandøy
Gr. 3	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	35	
Gr. 4	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	11	
Gr. 5	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	43	Ørskog Stordal Vestnes
Gr. 6	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	51	Norddal
Gr. 7	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	13	
Gr.8	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	49	Ørsta Sykkylven
Gr.9	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	8	
Gr.10	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	27	Sula Giske
Gr.11	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	43	Volda Haram Herøy Ulstein
Gr.12	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	8	
Gr.13	Store kommuner utenom de fire største byene	36	Ålesund
Gr.14	Bergen, Trondheim og Stavanger	3	
Gr.15	Oslo kommune	1	
Gr.16	De ti kommunene med høyest frie disponible inntekter per innbygger	10	
	I alt	434	

Tabell 1.1: Kommunane på Sunnmøre og Vestnes og Sandøy i tillegg si plassering i KOSTRA-grupper
Kjelde SSB

1.10 Datagrunnlag i KOSTRA

Det meste av datagrunnlaget er henta frå Utvalgte nøkkeltall – nivå 2 på SSB sine KOSTRA-tal på nettet.

Dette materialet er m.a. delt i det SSB kallar ark. Ark A gjeld Finansielle nøkkeltall og adm, styring og fellesutg. Ark B-Q gjeld så (andre) sektorar. Dei data ein finn i arkserien A-Q byggjer på kommunerekneskapane som dei er. Hovudregelen er at Interkommunale samarbeider⁴ er inkludert i rekneskapen til vertskommunen, men nokre har fått dispensasjon til å føre særrekskap, og kjem ikkje fram på arkserien A-Q (e.post 06.12.04 frå SSB). Hovudregelen kan såleis for det første i seg sjølv redusere utsegnskrafta til samanlikning mellom kommunar. I tillegg gjev dispensasjonane inkonsekvens. Eg har ikkje granska kva verknad desse tilhøva har for dei lokale alternativa.

For Finansielle nøkkeltall og adm, styring og fellesutg finst og eit ark A1 Konsern -. I rettleiinga står:

Konsern består av kommuneregnskapet og regnskapene til kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeider. Interkommunale samarbeider er inkludert i vertskommunenenes konsernregnskap.

I Konsern vil då alle data for Interkommunale samarbeider vere med, og slik at også: "Interkommunale samarbeider med særregnskap vil være med på ark A1 i tallene til vertskommunen" (e.post 06.12.04 frå SSB).

For (dei andre) sektorane (B-Q) ligg det enno ikkje føre meir detaljerte Konsern-data (e.post 07.12.04 frå SSB). Men i ark A1 for det som gjeld Finansielle nøkkeltall er med ein del om sektorane.

Eg har valt å bruke data frå kommunerekneskapane som dei er i framstillinga til og med kap 7 *KOSTRA-analysar av trendalternativa* (dvs til arbeidet med grunnlagsdata for kommunane og analyse av trendalternativ), men Konsern-data i kap 8 *Nokre KOSTRA-data om Storkommunen Borgund*. Grunnen til det første er at SSB sine meir detaljerte data for kvar sektor som nemnt enno ikkje er tilgjengelege på konsernnivå, t.d. kan ikkje vedlegg 3 framstillast med Konsern-data. Generelt er konserndata eit framsteg, i praksis truleg mest vesentleg for større kommunar. Sidan eg i den mindre grundige analysen i kap 8 heller ikkje her har hatt same behov for å vurdere meir detaljerte data pr sektor, er konserndata difor brukte der.

---

⁴ I e.post 29.10.04 stadfestar SSB at definisjonen av *Interkommunale samarbeider* er formell, dvs at berre ordningar som er skipa etter § 27 i kommunelova er med. Interkommunale selskap, aksjeselskap og stiftingar er såleis ikkje med.

2. Innleiande om tenestetilbod og produktivitet

2.1 Detaljerte nøkkeltal

På nettstaden <http://www.ssb.no/kostra/> under Detaljerte nøkkeltal for kommunar kan ein sektorvis finne svært mykje informasjon som kan prentast ut t.d. i rekneark. Ein kan velje einskildkommunar, KOSTRA-grupper, kommunane i fylke og landsgjennomsnitt u/Oslo. Ein kan jamvel lage seg egne grupper. Eg reknar med at effektivitetsnettverk o.a. allereie i stor grad har trekt ut og presentert relevante data i tenleg format, og sløyfar ”masseproduksjon” av slike her.

2.2 Utvalde dekningsgrader

Først litt om kva ein dekningsgrad er. Dersom ein t.d. innanfor institusjonsomsorg nyttar ein indikator som årsverk av pleiepersonell dividert på storleik målgruppe, kan denne delast i to. Først kan ein dividere årsverk av pleiepersonell på talet på institusjonsplassar. Denne brøken kan tolkast som uttrykk for *standard* (kanskje kvaliteten) på tilbodet. Så kan vi dividere talet på institusjonsplassar på storleik målgruppe. Denne brøken blir då *dekningsgraden*.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har valt ut nokre nøkkeltal i form av dekningsgrader som særskilt viktige for å vurdere det kommunale tenestetilbodet. Vedlegg 1 viser desse for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg. Vurdert utifrå desse tala er biletet svært samansett.

2.3 Det tekniske beregningsutvalget sine produksjonsindeksar for 2002

Produksjonsindeksar for 2003 frå Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi ligg enno ikkje ute på nettet (nov 2004).

For åra frå og med 2000 har utvalet på grunnlag av KOSTRA-data rekna ut ein produksjonsindeks for kommunane. Produksjonsindeksen seier noko om kommunen sin samla tenesteproduksjon. Han er vekta saman av indeksar for sektorar. Tabell 2.1 viser korleis produksjonsindeksar er framstilt, og tabell 2.2 viser resultatet for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg.

Sektor/ Indikator	Vekt
Barnehage (BH)	
Alderskorrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager i forhold til antall barn 0-5 år (alderskorrigert)	0,844
Antall m ² leke og uteareal per barn i kommunale barnehager	0,086
Andel barn 0-5 år i privat barnehage med kommunal støtte	0,035
Støttebeløp per barn	0,035
Grunnskole (GS)	
Årstimer per elev	0,936
Andel innbyggere i alderen 6-9 år med plass i kommunale SFO	0,032

Andel av brukerne av SFO med oppholdstid 15 timer eller mer	0,032
Primærhelsetjeneste (PH)	
Antall legeårsverk per 10 000 innbyggere	0,361
Antall fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere	0,361
Antall helsesøsterårsverk per 10 000 innbyggere 0-6 år (f 232)	0,278
Pleie og omsorg (PO)	
Andel av innbyggerne over 80 år som mottar hjemmetjenester	0,218
Andel av innbyggerne over 80 år med plass i institusjon	0,270
Andelen av institusjonsplasser som er i enerom	0,270
Andel brukere av hjemmetjeneste med både praktisk bistand og hjemmesykepleie	0,218
Andel av innbyggerne over 80 år med botilbud utenfor institusjon	0,024
Barnevern (BV)	
Andel barn 0-17 år omfattet av barnevernsundersøkelse	0,315
Andel barn 0-17 år omfattet av tiltak	0,685
Sosialkontortjenester (SK)	
Andel innbyggere 20-66 år som mottar økonomisk sosialhjelp	0,500
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned	0,500
Teknisk sektor (TEK)	
Andel av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning	0,224
Andel av vannkvalitetsprøver med godkjent resultat	0,224
Andel av innbyggerne tilknyttet kommunal avløpsordning	0,552
Samlet indeks (TOT)	
Barnehager	0,103
Grunnskole	0,353
Primærhelsetjeneste	0,060
Pleie og omsorg	0,384
Barnevern	0,032
Sosialkontortjenester	0,068

Tabell 2.1: Oversikt over indikatorar og vektorer i delindeksane og i samla produksjonsindeks for 2002

Kjelde: Kommunal- og regionaldepartementet (2003b)

Terminologien innan produktivitets- og effektivitetsanalyse er svært varierende. Her er ein variant som vonleg likevel set produksjonsindeks i ein samanheng. *Effektivitet* (E) blir definert som *effekt* (e) dividert på *ressursbruk* (r). Effekt kan presiserast som *grad av måloppfylling*. Når ein kommune lagar sine målsettingar er det rimeleg å vente at kommunen tek omsyn til m.a. kvalitetskrav og preferansane til innbyargarane. *Produkt* (*produksjon*) (p) vert definert som produsert mengde av varer og tenester, for kommunar mest tenester. Dersom ein no set inn p både i teljar og nemnar i brøken som viser E , vil vi få $E = P$ multiplisert med e/p , der *produktivitet* ($P = p/r$). Populært kan ein seie at e/p viser i kva grad ein ”produserer dei retta produkta”, medan P viser kor ”rett måte produkta vert produserte på”. Effektivitet er å ”produsere dei rette produkta på rett måte”.

	Delindeksar						Samla produksjonsindeks
	Barnehagar	Grunnskule	Barnevern	Primærhelse teneste	Pleie- og omsorg	Sosialkontor tenester	
Ålesund	51,0	93,2	96,2	90,6	91,6	88,1	87,8
Vanylven	136,8	128,7	49,4	112,8	110,1	66,8	114,7
Sande	91,1	129,3	118,9	85,0	123,2	66,4	115,8
Herøy	75,2	97,2	87,2	95,0	116,7	78,0	100,7
Ulstein	67,0	105,7	80,5	97,3	97,0	78,1	95,2
Hareid	146,2	107,3	106,9	88,9	117,9	85,5	112,8
Volda	114,5	107,0	69,0	99,9	101,3	80,8	102,2
Ørsta	104,7	107,1	76,4	111,4	113,2	87,9	107,2
Ørskog	144,7	119,0	101,4	131,7	118,8	74,4	118,7
Norddal	137,6	140,1	80,1	135,2	131,6	64,0	129,2
Stranda	96,3	117,8	106,8	82,4	117,5	55,6	108,7
Stordal	160,5	136,1	131,4	81,3	139,6	63,3	131,6
Sykkylven	94,4	117,0	69,7	98,7	89,5	75,8	98,7
Skodje	100,7	114,0	109,7	101,9	115,7	77,9	110,0
Sula	102,7	99,5	118,0	80,5	106,5	91,0	101,4
Giske	41,8	100,5	34,7	81,2	121,9	73,3	97,6
Haram	67,5	121,9	114,6	87,2	96,6	67,2	100,5
Vestnes	77,1	109,2	72,8	91,2	117,1	47,4	102,5
Sandøy	153,9	129,2	78,6	68,6	124,7	48,3	119,2
Sunnmøre med Vestnes og Sandøy	81,9	105,8	88,7	94,0	104,5	78,4	99,7

Tabell 2.2: Delindeksar for sektorane og samla produksjonsindeks for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg
Kjelde: Kommunal- og regionaldepartementet (2003b)

Ideelt er det effektivitet ein bør klarleggje, men måling av effekt er ofte så vanskeleg at ein resignerer. Enkelt sagt viser produksjonsindeksar verken produktivitet eller effektivitet, men prøver ved hjelp av *indikatorar* (nøkkeltal) å seie noko om produkt. Nokre av indikatorane er nok likevel bra peikepinnar på effekt, t.d. andel einarom på institusjonar. Utvalet legg og fram tal som gjev grunnlag for å seie noko om produktiviteten i kommunane, sjå tabell 2.3.

I tabell 2.2 er 100 er gjennomsnittleg. Data for 384 kommunar ligg til grunn. Folketal er brukt som vektor for utrekning av indeksen for Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg. Utvalet presenterer ikkje delindeks for tekniske tenester pga manglande data. For kultur og samferdsel har utvalet ikkje funne tilfredsstillande indikatorar å leggje til grunn. I tabell 2.2 kan ein samanlikne delindeksane med samla produksjonsindeks og sjå kva sektorar dei ymse kommunane har større delindeks enn samla indeks for. Ein kan tolke dette som uttrykk for prioritering, men ikkje lausrive frå behov. Det er t.d. grunn til å tru at den låge satsinga på sosialkontortenester hadde samanheng med mindre behov enn gjennomsnittleg for landet. Likevel synest det utifrå dette materialet å vere til dels store skilnader i kva sektorar kommunane satsa på.

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi gjer ei vidare utrekning som kan tolkast som ein freistnad på å seie noko om produktivitet. Utvalet innfører omgrepet *korrigert inntekt*. Dette er inntektene, som omfattar inntekts- og formuesskatt, rammeoverføringar og konsesjonskraftinntekter, korrigert for skilnader i berekna

utgiftsbehov. Kostnadsnøkkelen i inntektssystemet vert nytta til å deflatere dei frie inntektene. 100 gjev uttrykk for normal korrigert inntekt. Når tilhøvet mellom samla produksjonsindeks og korrigert inntekt er stort, kan dette tolkast slik at kommunen får mykje ut av dei økonomiske ressursane han har til rådvelde, etter at det er teke omsyn til kor kostbar kommunen er å drive (m.a. av demografiske, sosiale og geografiske årsaker). Tabell 2.3 viser denne informasjonen for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy.

Med unntak av Ålesund blir Samla produksjonsindeks (TOT)/Korrigert inntekt (KI) for alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg større enn 1. Dette tyder på at produktiviteten er bra. Tala varierer likevel ein heil del.

Vekta med folketal pr 01.01.04 blir TOT/KI for Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg 1,08. Vekta på same vis vert KI 92,7. Sjølv med klart mindre korrigerede inntekter enn gjennomsnittet for kommunane i materialet, klarer kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i følgje dei indeksane utvalet legg til grunn å produsere 99,7% av gjennomsnittet.

Noko av forklaringa på dei bra tala kan vere at kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg produserer lite på sektorar som ikkje er med.

	Samla produksjonsindeks (TOT)	Korrigert inntekt (KI)	TOT/KI
Ålesund	87,8	94,0	0,93
Vanylven	114,7	90,0	1,27
Sande	115,8	101,0	1,15
Herøy	100,7	91,0	1,11
Ulstein	95,2	94,0	1,01
Hareid	112,8	90,0	1,25
Volda	102,2	91,0	1,12
Ørsta	107,2	90,0	1,19
Ørskog	118,7	100,0	1,19
Norrdal	129,2	101,0	1,28
Stranda	108,7	94,0	1,16
Stordal	131,6	100,0	1,32
Sykkylven	98,7	91,0	1,08
Skodje	110,0	91,0	1,21
Sula	101,4	91,0	1,11
Giske	97,6	92,0	1,06
Haram	100,5	90,0	1,12
Vestnes	102,5	93,0	1,10
Sandøy	119,2	105,0	1,14
Sunnmøre med Vestnes og Sandøy	99,7	92,7	1,08

Tabell 2.3: Samla produksjonsindeks og korrigert inntekt og tilhøvet mellom dei for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg

Kjelde: Kommunal- og regionaldepartementet (2003b)

Det er heller nytt at det vert rekna ut slike produksjonsindeksar. Sjølv om verken omgrepa eller framgangsmåten er fullgode, noko utvalet sjølv presiserer, representerer dette ein systematisk måte å bruke KOSTRA-data på.

I Dyrhol (2004b) er tal for Romsdal og Nordmøre presenterte på tilsvarande måte. Dersom ein ikkje er temmeleg avvisande til dette opplegget frå utvalet, verkar ein hypotese om at kommunar med vekst i folketalet har lågare produktivitet enn andre å vere aktuell. Men eg har ikkje granska dette nøyare.

2.4 ”Hjulet”

På landsbasis vert det arbeidd ut eit såkalla Styrings- og informasjonshjul for helse- og sosialtjenestene i kommunene.

Tabell 2.4 byggjer på decilar (tidelar). Tabellen viser Behov til høgre, ved hjelp av eit par indikatorar. Gjennomsnittet av desse blir delindeks II for Behov. Låg indeks tyder høgt behov. Tre Tjenester er vist midt i tabellen, og delindeks I er rekna ut for dei. Låg indeks tyder godt utbygde tenester. T.d. har ca 75% av kommunane/bydelane større behov enn Giske, medan ca 85% har betre utbygde tenester. Når ein så i første kolonne dividerer delindeks II på delindeks I, får ein eit tal som illustrerer kor godt utbygde tenestene er i høve til behovet. Kommunar med indeks over 1 har over gjennomsnittleg utbygde tenester i høve til behovet. Det er landsgjennomsnittet som set grensa.

Pleie- og omsorgstjenesten i kommunene. Indekser for behov og utbygging av tjenester. 2003									
	Samsvar mellom tjenester og behov.	Tjenester				Behov			
		Delindeks I	Mottakere hjemmetjenester	Plasser i eldreinstusjoner	Årsverk pleie og omsorg	Delindeks II	Andel innbyggere 67-79 år	Andel innbyggere 80 år +	
1504 Ålesund	0,9	8	8	7	9	7,5	7	8	
1511 Vanylven	0,6	5,3	5	4	7	3	4	2	
1514 Sande	1	3	4	4	1	3	2	4	
1515 Herøy	1	7,3	8	6	8	7	7	7	
1516 Ulstein	1,1	8,7	9	9	8	9,5	10	9	
1517 Hareid	0,8	7,7	8	7	8	6,5	7	6	
1519 Volda	1	6	5	6	7	6	7	5	
1520 Ørsta	0,7	6,7	8	4	8	4,5	5	4	
1523 Ørskog	1,8	3	3	3	3	5,5	8	3	
1524 Norddal	3	1,3	1	2	1	4	7	1	
1525 Stranda	0,5	7	5	9	7	3,5	3	4	
1526 Stordal	1	3,7	6	2	3	3,5	3	4	
1528 Sykkylven	0,9	8,7	9	8	9	7,5	8	7	
1529 Skodje	1,3	7	9	7	5	9	9	9	
1531 Sula	0,8	8,3	8	9	8	7	6	8	
1532 Giske	0,9	9	7	10	10	8	8	8	
1534 Haram	0,7	7	7	6	8	5	5	5	
1535 Vestnes	2,6	2,7	5	2	1	7	8	6	

Tabell 2.4: Indeksar for pleie- og omsorg

Kjelde: ”Hjulet” 2003, SSB

2.5 Skulestruktur

Skulestruktur er eit tema som har vore framme i debatten i mange kommunar dei siste åra. Tabell 2.5 er framstilt for å gjere informasjonen der lett tilgjengeleg. Ymse tilhøve, særleg geografiske, vil naturlegvis måtte trekkjast inn ved vurderinga.

Gruppe	Navn	Gruppegj.sn	
Gr. 1	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	135	Vanylven 84 Hareid 145 Skodje 110
Gr. 2	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	117	Sande 71 Stranda 110 Sandøy 143
Gr. 5	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	94	Ørskog 145 Stordal 131 Vestnes 162
Gr. 6	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	67	Norddal 50
Gr. 8	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	218	Ørsta 102 Sykkylven 102
Gr. 10	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	158	Sula 183 Giske 148
Gr. 11	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	137	Volda 114 Haram 88 Herøy 98 Ulstein 176
Gr. 13	Store kommuner utenom de fire største byene	264	Ålesund 274

Tabell 2.5: Elevar pr kommunal skule

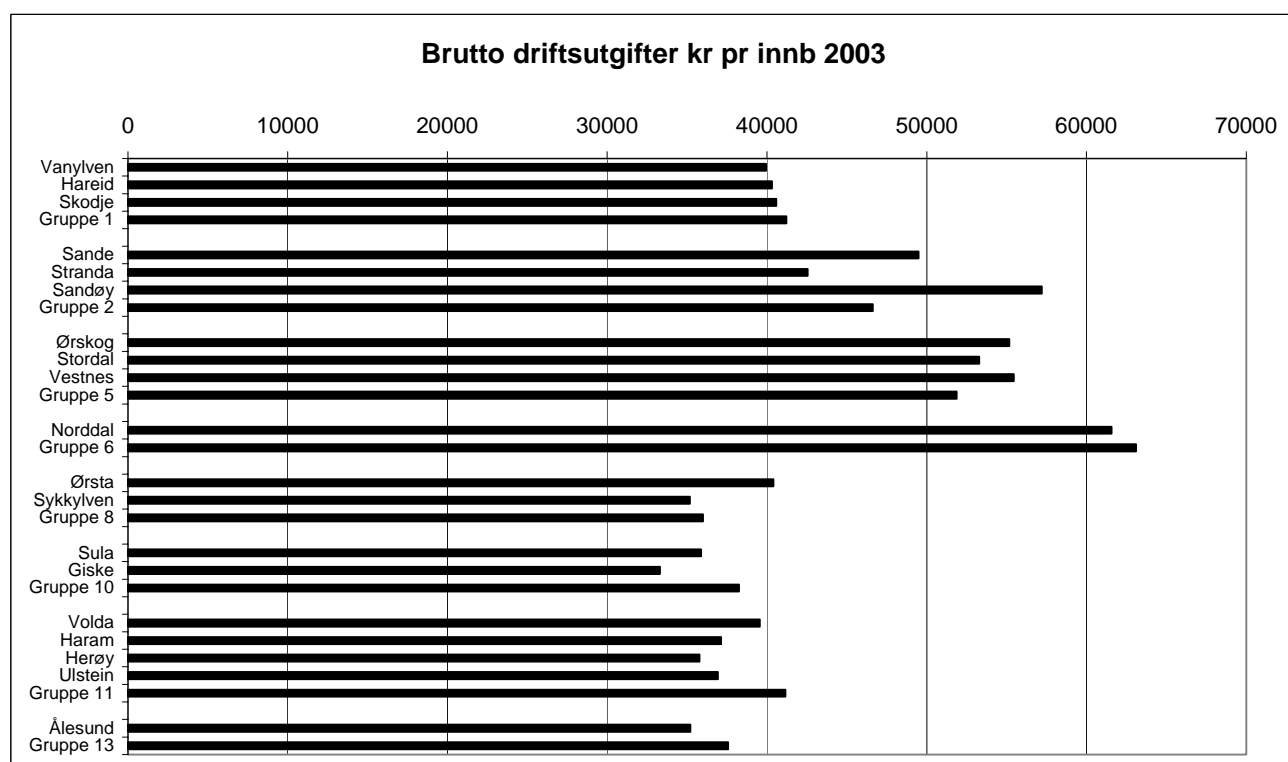
Kjelde: SSB

3. Brutto driftsutgifter

3.1 Samla brutto driftsutgifter

Figur 3.1 viser Brutto driftsutgifter kr pr innb 2003 i kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg. Kommunane er samanlikna med KOSTRA-gruppa si. Ein må vere varsam med tolkinga av dette, då utgiftsbehovet i einskildkommunar innan same gruppe kan variere ganske mykje. Gruppe 1- 6 er små kommunar, gruppe 7-12 mellomstore og gruppe 13-15 store kommunar. Figuren viser at dei små kommunane gjennomgåande hadde større brutto driftsutgifter pr innb enn dei mellomstore og store. Også når det gjeld dette må ein vere varsam med tolkinga. T.d. kan små kommunar i distrikta ha mange eldre, noko som aukar utgiftsbehovet.

Figur 3.1: Brutto driftsutgifter kr pr innb for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg samanlikna med KOSTRA-gruppa si

Kjelde SSB

Gruppe 6 har Høye bundne kostnader og Høye frie disponible inntekter pr innb. Norrdal er difor eit døme på ein kommune som både hadde mykje pengar og måtte bruke mykje pengar. Ingen av dei aktuelle kommunane hadde Høye frie disponible inntekter pr innb og Lave eller middels bundne kostnader pr innb.

Sunnadal kan illustrere eit viktig poeng som gjer det vanskeleg å tolke kommunaløkonomiske data (Dyrhol 2004b). Sunndal kjem i gruppe 9 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader pr innb og høye frie disponible inntekter. Trass i Lave bundne kostnader pr innb brukte kommunen i 2003 mest pr innb av dei mellomstore (og store kommunane, berre Molde) i Romsdal og på Nordmøre. Ingen av dei andre kommunane kjem i gruppe 9. Poenget er at kommunane har ein tendens til å bruke dei pengane dei har. Samanhengen mellom faktiske utgifter og eit "objektivt" behov blir då uklar. Når ein skal vurdere moglege innsparingar, burde "objektivt" behov liggje til grunn. Til vidare illustrasjon av dette kan ein merke seg at gjennomsnittet for gruppe 1 og 2 aukar i den rekkefølga, tilsvarende Lave og Middels disponible inntekter. Begge desse gruppene har Middels bundne kostnader. For Romsdal og Nordmøre kan ein i same mønsteret føye til gruppe 3 med (også) Middels bundne kostnader innbyggjar og høge frie disponible inntekter.

Til liks med gruppe 6 har også gruppe 5 Høye bundne kostnader pr innb. Dette er såleis kommunar som rimelegvis brukte ein del pengar i drifta.

Ved å jamføre figur 3.1 tabell 1.1 kan ein gjere seg vidare tankar. Hovudinstrykket er at sjølv om slike inndelingar aldri blir fullgode, så synest tilhøva i dei aktuelle kommunane i store trekk å passe bra inn i eit forventa mønster. Dette er ei vurdering å ha i mente ved nøyare vurdering av eksisterande kommunar i høve til si KOSTRA-gruppe.

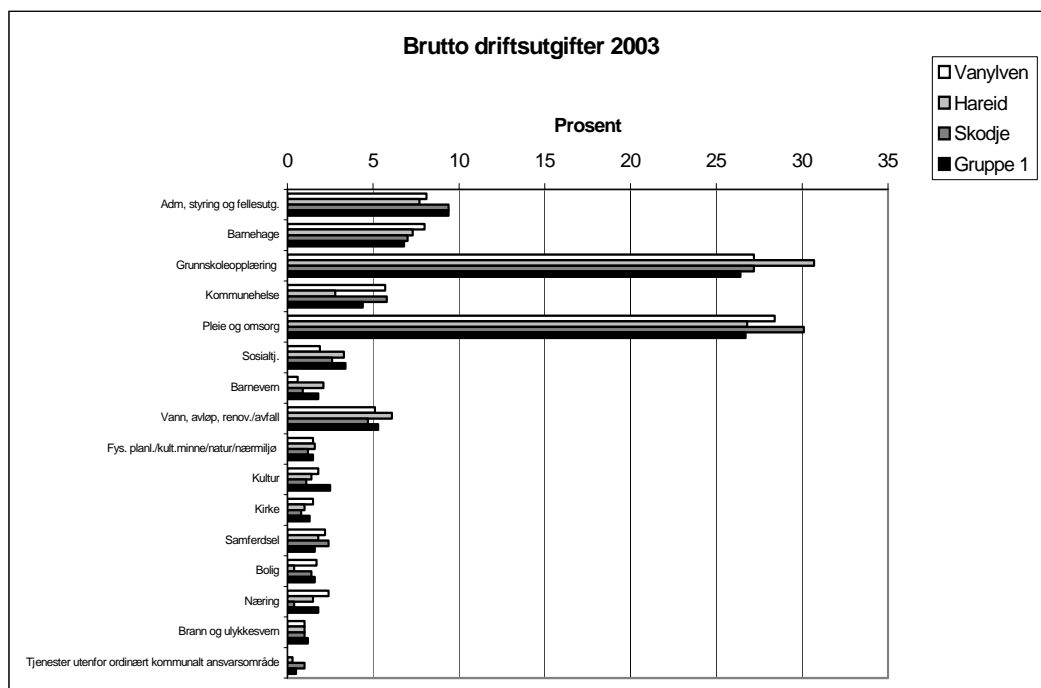
3.2 Brutto driftsutgifter sektorvis

Vedlegg 2 viser brutto driftsutgifter pr innb sektorvis i både absolutte og relative tal for kommunane på Sunnmøre med tillegg av Vestnes og Sandøy i tillegg. Når det gjeld tolkinga av Differanse vert vist til kap 1.9 *Sektorinndelinga i KOSTRA*. Biletet er samansett, og det er vanskeleg å kome med generelle kommentarar.

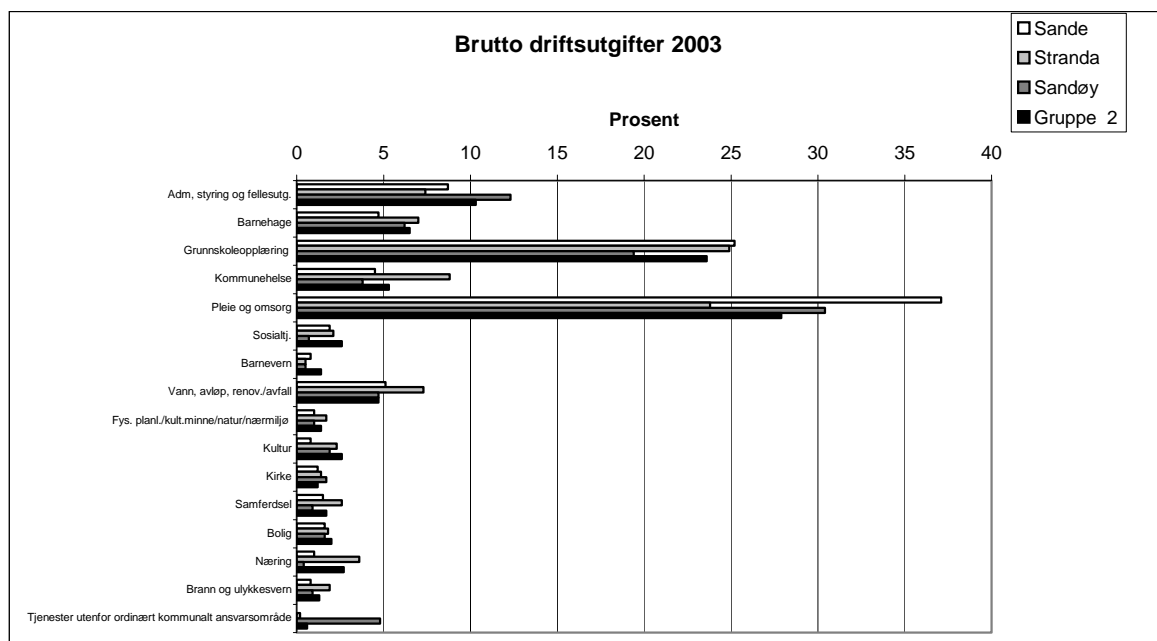
Vedlegg 3 viser kor mykje kvar kommune brukar på kvar KOSTRA-funksjon.

Samanlikning med KOSTRA-grupper

Samanlikninga nedanfor viser prosentvis fordeling mellom sektorane. Som figur 3.1 viser er grunnlaget å rekne prosent av ulikt, men samanlikninga kan likevel brukast som peikepinn på kommunal prioritering, om enn ikkje kopla fri frå behov. Fordelinga på dei seksten sektorane er ikkje heilt uttømande, jf kap 1.9 *Sektorinndelinga i KOSTRA*. Dette tyder at søylene i for ein kommune i figurane ikkje summerer seg til fulle 100%, og det vil variere noko kor høg denne summen er.

Figur 3.2: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 1 og alle kommunar i gruppe 1
Kjelde: SSB

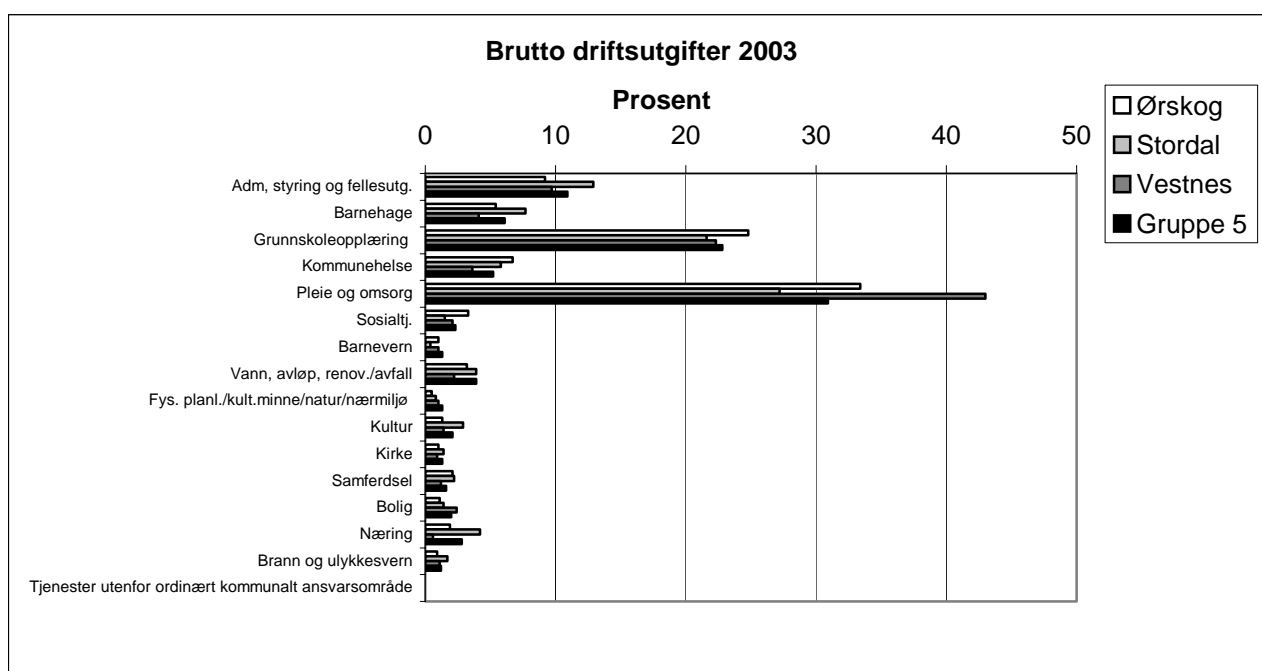

Figur 3.3: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 2 og alle kommunar i gruppe 2
Kjelde: SSB

Fr  figur 3.2 kan følgjande trekkjast fram. Alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 1 brukte høvesvis meir enn gjennomsnittet i gruppe 1 til Barnehage, Grunnskoleopplæring, Pleie og omsorg og Samferdsel. Til Adm, styring og fellesutg brukte

Skodje høvesvis like mykje som gjennomsnittet i gruppe 1, dei andre lokale kommunane mindre. Alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 1 brukte høvesvis mindre enn gjennomsnittet i gruppe 1 til Sosialtj., Kultur og Brann og ulykkesvern. Skodje og Vanylven brukte høvesvis klart mindre enn gjennomsnittet i gruppe 1 til Barnevern. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den låge prosenten for Sosialtj. og variasjonen for Barnevern.

Frå figur 3.3 kan følgjande trekkjast fram. Til ingen av sektorane brukte alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 2 meir enn gjennomsnittet i gruppe 2, men til Vann, avløp, renov./avfall brukte Sandøy like mykje og dei andre lokale kommunane meir, og til Kirke brukte Sande like mykje og dei andre lokale kommunane meir. Alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 2 brukte høvesvis mindre enn gjennomsnittet i gruppe 2 til Sosialtj., Barnevern, Kultur og Bolig. For Barnevern er skilnaden svært stor. Eg er usikker på korleis ein skal tolke dette. Det same gjeld den låge prosenten til Sosialtj. Av ein eller annan grunn brukte Sandøy 4,8% av brutto driftsutgifter til Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde.

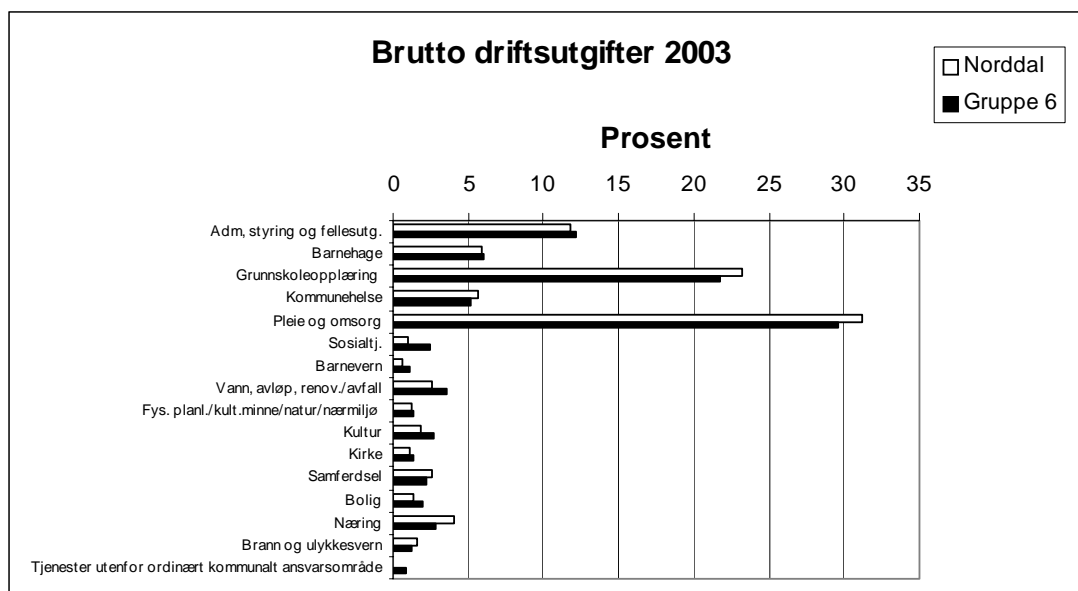

Figur 3.4: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 5 og alle kommunar i gruppe 5

Kjelde: SSB

Frå figur 3.4 kan følgjande trekkjast fram. Til ingen av sektorane brukte alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 5 meir enn gjennomsnittet i gruppe 5. Alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 5 brukte høvesvis

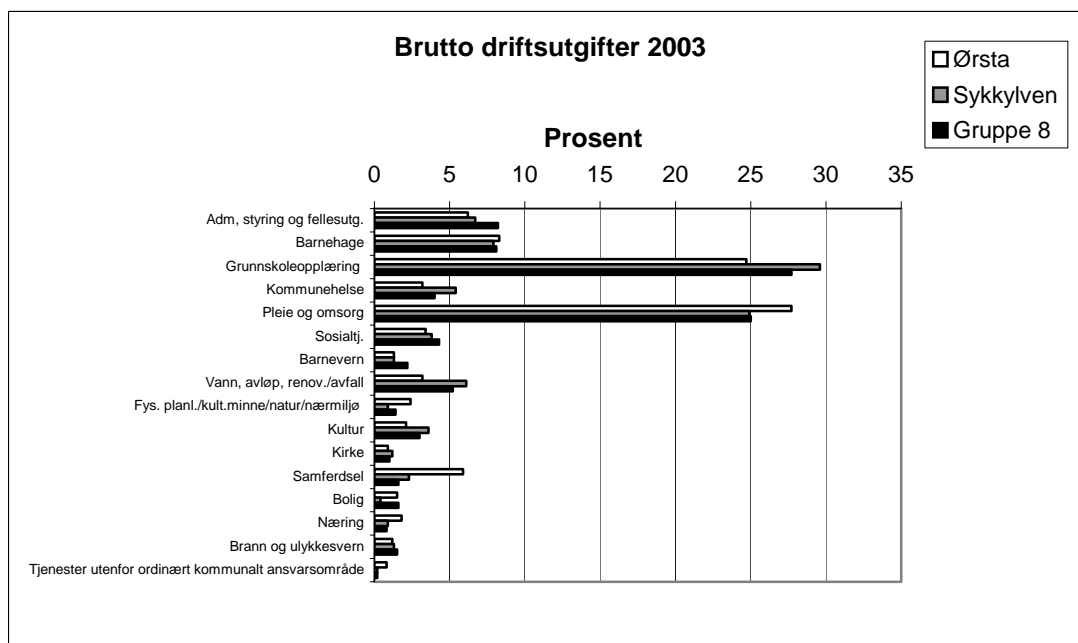
mindre enn gjennomsnittet i gruppe 5 til Barnevern og Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø, og for Vann, avløp, renov./avfall var det berre Stordal som nådde opp til gruppegjennomsnittet. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den låge prosenten for Barnevern.

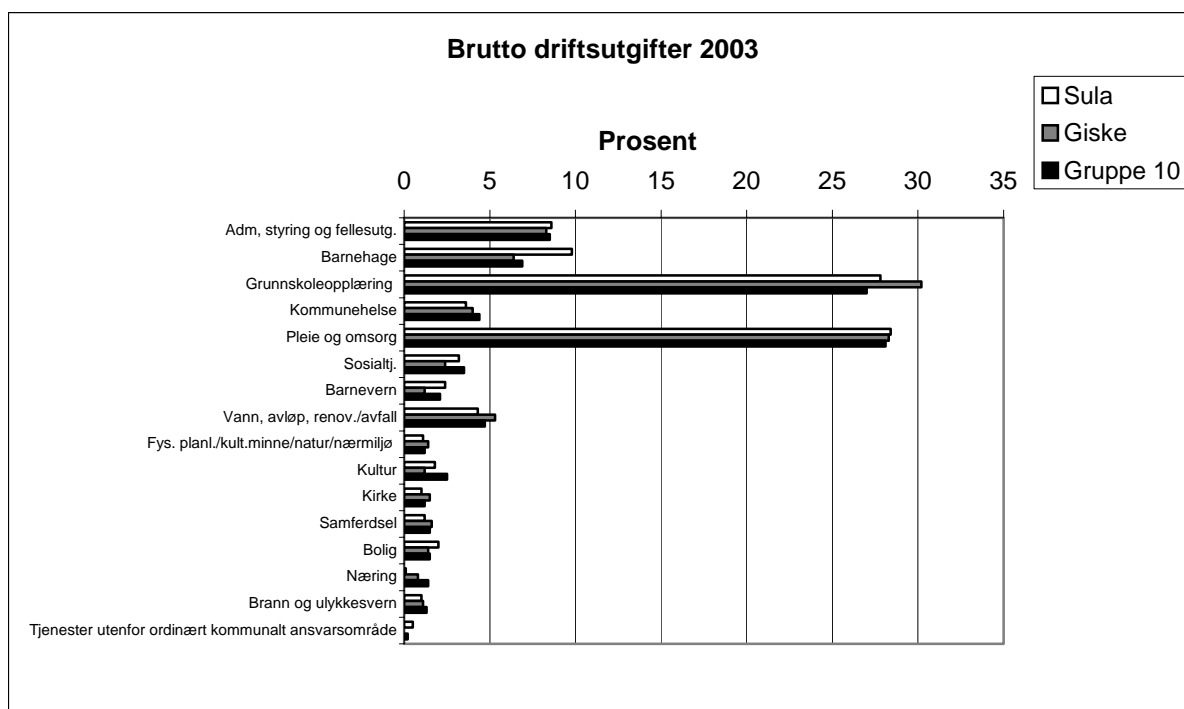
Figur 3.5: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 6 (Norddal) og alle kommunar i gruppe 6
Kjelde: SSB

Frå figur 3.5 kan følgjande trekkjast fram. Norddal brukte høvesvis meir til Grunnskoleopplæring og Pleie og omsorg og mindre til Sosialtj. og Barnevern enn gjennomsnittet i gruppe 6. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den låge prosenten på dei to siste sektorane. Stordal brukte høvesvis meir på Samferdsel og Næring enn gjennomsnittet i gruppe 6.

Frå figur 3.6 kan følgjande trekkjast fram. Både Ørsta og Sykkylven 8 brukte høvesvis meir enn gjennomsnittet i gruppe 8 til Samferdsel og Næring. For Pleie og omsorg låg Sykkylven berre 0,1 prosentening under gruppegjennomsnittet, medan Ørsta ligg klart over. Både Ørsta og Sykkylven 8 brukte høvesvis mindre enn gjennomsnittet i gruppe 8 til Adm, styring og fellesutg., Sosialtj., Barnevern og Brann og ulykkesvern. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den låge prosenten for Sosialtj. og Barnevern.

Figur 3.6: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 8 og alle kommunar i gruppe 8
Kjelde SSB.

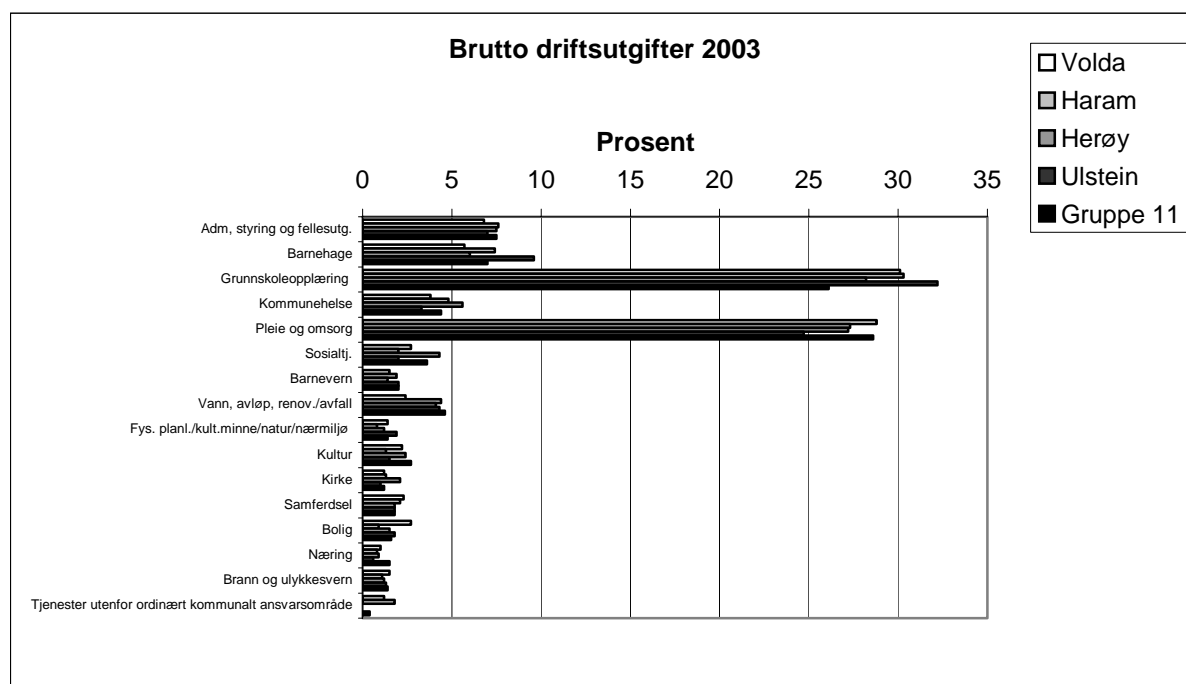

Figur 3.7: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 10 og alle kommunar i gruppe 10
Kjelde: SSB

Frå figur 3.7 kan følgjande trekkjast fram. Sula og Giske brukte høvesvis meir enn gjennomsnittet i gruppe 10 til Grunnskoleopplæring og Pleie og omsorg. Sula og Giske

brukte høvesvis mindre enn gjennomsnittet i gruppe 10 til Kommunehelse, Sosialtj., Kultur, Næring og Brann og ulykkesvern. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den låge prosenten for Sosialtj.

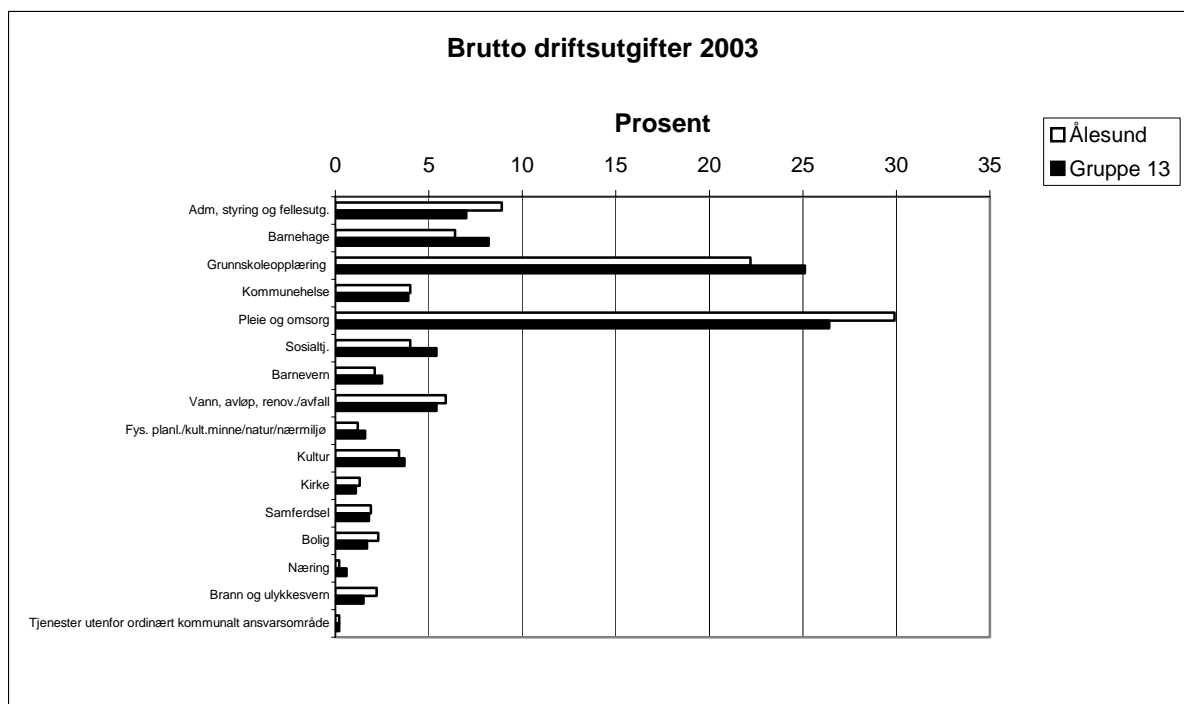
Frå figur 3.8 kan følgjande trekkjast fram. Alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 11 brukte høvesvis klart meir enn gjennomsnittet i gruppe 11 til Grunnskoleopplæring. Det ville vere interessant å vite meir om kvifor desse store kommunane på Sunnmøre gjorde det. For Samferdsel brukte Herøy og Ulstein høvesvis like mykje som gjennomsnittet i gruppe 11, medan Volda og Haram brukte meir. Alle kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 11 brukte høvesvis mindre enn gjennomsnittet i gruppe 11 til Vann, avløp, renov./avfall, Kultur, og Næring. Berre Ulstein nådde opp til gruppegjennomsnittet for Barnevern. Dersom ein ser på dei lokale kommunane i gruppe 11 som eit heile, brukte dei ikkje høvesvis mykje til Adm, styring og fellesutg og Pleie og omsorg. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den varierende prosenten på Sosialtj.

Figur 3.8: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 11 og alle kommunar i gruppe 11

Kjelde: SSB

Frå figur 3.9 kan følgjande trekkjast fram. Ålesund brukte høvesvis klart meir til Adm, styring og fellesutg, Pleie og omsorg, Bolig og Brann og ulykkesvern enn gjennomsnittet i gruppe 13. Det motsette gjeld for Barnehage, Grunnskoleopplæring og Sosialtj. Eg er usikker på korleis ein kan tolke den låge prosenten på den sistnemnde sektoren.

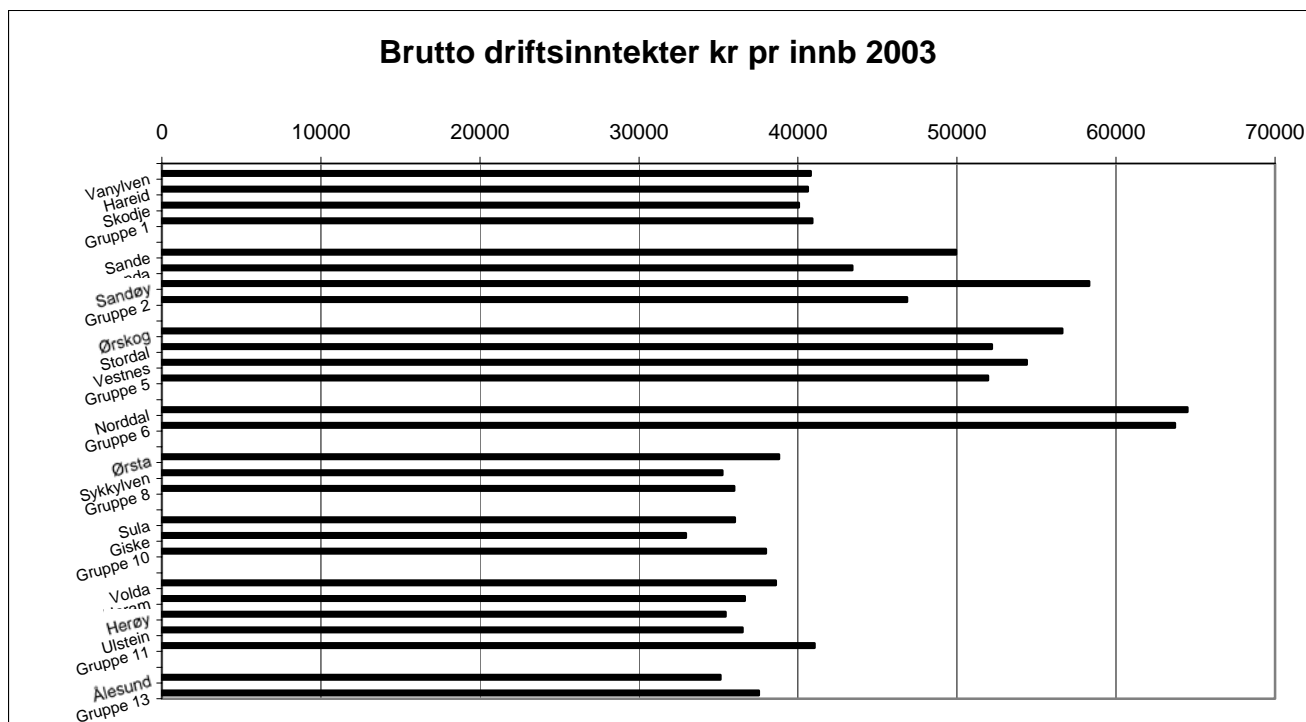

Figur 3.9: Prosentvis fordeling av brutto driftsutgifter på sektorar. Kommunar på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg i gruppe 13 (Ålesund) og alle kommunar i gruppe 13
Kjelde: SSB

4. Brutto driftsinntekter

Figur 4.1 viser Brutto driftsinntekter kr pr innb 2003 for kommunane på Sunnmøre og Vestnes og Sandøy i tillegg jamført med gjennomsnittet for dei KOSTRA-gruppene kommunane er med i.

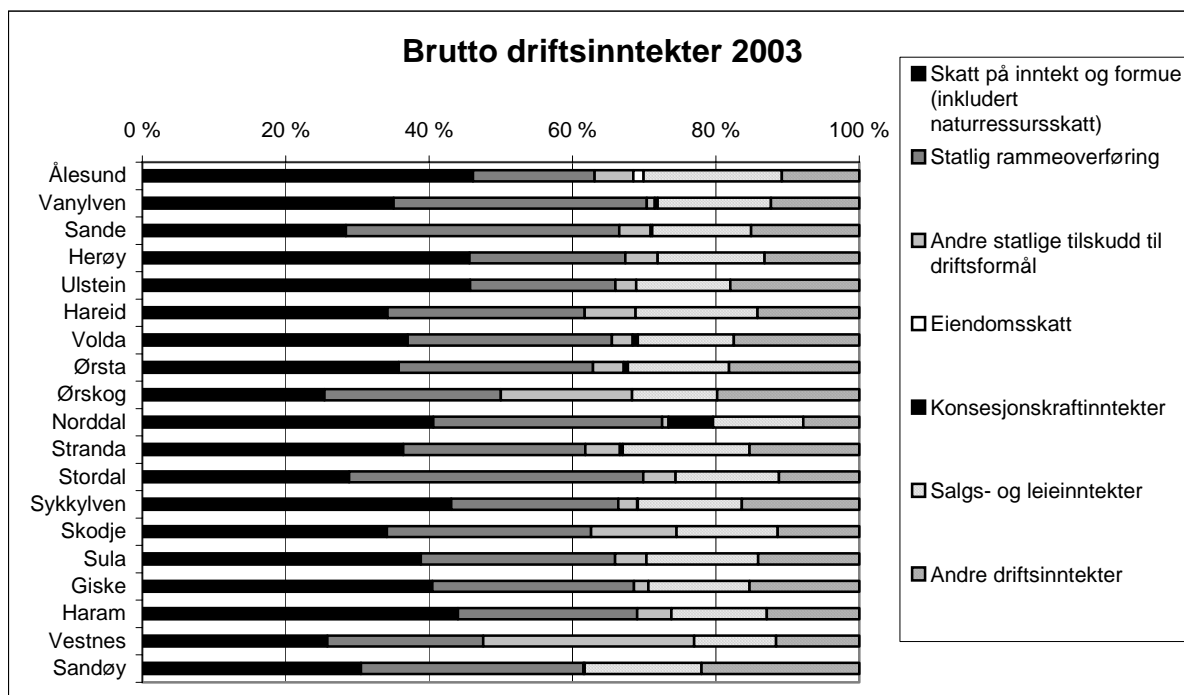
Figur 4.1: Brutto driftsinntekter kr pr innb 2003

Kjelde: SSB

Delar av brutto driftsinntekter, og for så vidt driftsutgifter, må sjåast i samanheng med demografiske, sosiale og geografiske tilhøve. Vedlegg 4 viser indeksane i utgiftsutjamninga i inntektssystemet for 2005 for kommunane, og for kvart kriterium. Sjølv om det i vedlegg 4 er landsgjennomsnittet og ikkje gruppegjennomsnittet som er 1, kan desse indeksane vere nyttige for å vurdere den prosentvise delen av brutto driftsutgifter ein kommune brukar på ein sektor. Indeksane i vedlegg 4 er meint å jamne ut for den innverknad ulike demografiske, sosiale og geografiske tilhøve har på utgiftsbehovet til administrasjon, skule, helse/sosial og landbruk/miljø.

Gruppe 1-6 er små kommunar, gruppe 7-12 mellomstore og gruppe 13 store. På Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg er det av dei mellomstore og store kommunane berre Ørsta som i 2003 hadde større brutto driftsinntekter pr innb enn gjennomsnittet i gruppa si. Alle dei lokale små kommunane i gruppe 5 og 6 med Høye bundne kostnader hadde større brutto driftsinntekter pr innb enn gjennomsnittet i gruppa si. For dei lokale kommunane i gruppe 1 er det motsett, medan biletet for gruppe 2 er blanda.

Figur 4.2 viser brutto driftsinntekter 2003 prosentvis etter kjelde. Det varierer ein heil del korleis kommunane er finansierte.

Figur 4.2: Kommunane på Sunnmøre og Vestnes og Sandøy i tillegg. Brutto driftsinntekter 2003 prosentvis etter kjelde

Kjelde: SSB

Av kommunane på Sunnmøre og Vestnes og Sandøy i tillegg var det berre Ålesund som tok inn noko eigedomsskatt (1,4% av kommunen sine brutto driftsinntekter). Norddal stod i ei særstilling når det gjeld konsesjonskraftsinntekter med 6,2% av brutto driftsinntekter frå den kjelda. Av ein eller annan grunn står nokre kommunar med svært lite Andre statlige tilskudd til driftsformål. Ingen av dei aktuelle kommunane var med i eit forsøk med rammefinansiering avvikla ved årsskiftet 2003-04 (Kommunal- og regionaldepartementet 2002-2003:70). Vestnes på den andre sida hadde store Andre statlige tilskudd til driftsformål. Dette er etterverknader etter Hellandheimen. Ørskog er og vertskommune for ei etter måten stor gruppe psykisk utviklingshemma. Dette er nok ein vesentleg grunn til den store posten på Andre statlige tilskudd til driftsformål også der.

5 Generelt om sektorvis innsparingspotensiale ved kommunesamanslåing

Dette kapittelet er i hovudsak henta frå Dyrhol (2004b), som gjeld kommunestrukturen på Nordmøre og i Romsdal.

5.1 Studerte sektorar

Ein tek for seg dei sektorane/tenestene som etter litteraturen er mest aktuelle med tanke på stordriftsfordelar, eller er nemnde i departementet sin analyserettleiar for kommuneinndeling.

Dette er:

- Administrasjon
- Barnehage
- Grunnskule
- Kommnehelse
- Pleie og omsorg
- Tekniske tenester
- Kultur

Sektorar/tenester der stordriftsfordelar etter litteraturen i stor grad kan uttømast innanfor noverande kommunegrensar, som Barnehage og Grunnskule, er mindre grundig drøfta enn andre sektorar/tenester.

5.2 Merknad

I den litteraturen eg kjenner til står Langørgen mfl (2002) i ei spesiell stilling ved å finne etter måten store innsparingar ved kommunesamanslåing på sektorar som Utdanning, Barnehagar og Pleie og omsorg. Ein kan ikkje i det lokale utgreiingsarbeidet ha ambisjonar om å avklare den faglege debatten. I ei kommunaløkonomisk utgreiing for vurdering av kommunestrukturen på Søre Sunnmøre (Dyrhol 2004a) tydde eit meir praktisk utgangspunkt på at innan Grunnskule og Barnehage kan ev stordriftsfordelar om ønskjeleg stort sett takast ut innanfor noverande kommunegrensar. Det kan stille seg litt annleis ved institusjonsdrift innan Pleie og omsorg, men geografiske avstandar/hindringar og nylege investeringar gjorde i samband med staten si eldresatsing, kan lett gjere problemstillinga mindre aktuell. Det er grunn til å tru at tilhøva i regelen kan vere liknande for dei andre kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg.

Eksterne analysar mest utifrå statistikk kan i beste fall gje berre ein peikepinn over mogleg innsparingspotensiale ved endring av kommunestruktur. Ein konkret gjennomgang frå grunnen av synest vere nødvendig. Dette gjeld særleg for Tekniske tenester, som kan vere vanskeleg å vurdere, m.a. på grunn av:

- Ulike behov etter geografiske tilhøve, som t.d. topografi, klima og busetnadsmønster
- Varierende grad av bruk av eigne folk/kjøpte tenester

- Uvisse kring ev ulik føring av interne tenester
- Varierende organisering, m.a. ulike selskapstypar med ulikt innslag i kommunale rekneskap, og allereie eksisterande interkommunalt samarbeid

På den andre sida er tekniske tenester mellom dei sektorane der litteraturen tilseier stordriftsfordelar.

5.3 Administrasjon

Administrasjon kan primært sjåast på som ei intern teneste. Det vanskeleg både å måle kva som vert produsert og kva effekt produktet har. Ein kan tenkje seg at utgifter til administrasjon ikkje aukar proporsjonalt med folketalet. Sjølv heller små kommunar vil gjerne ha ulike tilsette i administrative funksjonar, og ein treng ikkje alltid auke den administrative kapasiteten så mykje om folketalet aukar innan rimelege grenser. Både granskningar og utgreiingar om kommunesamanslåing reknar i regelen med slike stordriftsfordelar. Ein kan vel seie at innsparingar i administrasjon ofte vert hevda å vere det som lettast kan oppnåast. No tyder forskning på at små kommunar har hatt gode inntekter, og m.a. nytta dette til å halde ein høvesvis større administrasjon enn mellomstore og store kommunar har makta/prioritert. I mange kommunar utkantkommunar gjeld det og verdfulle arbeidsplassar for lokalsamfunn.

Når det gjeld kor stor ein kommune bør vere for å kunne administrerast på rimelegaste måte, verserer det ulike tal. Det har i alle høve vore hevda at det er etter måten lite å spare i kommunar over 5000 innb (ev 7000), og at optimal storleik er mellom 10000-19999 innb (Kalseth og Rattsø 1995). I Kalseth og Rattsø (1998) er 19000 innb nemnt som den optimale storleiken. Tal opptil 60000 innb er publisert i denne samanhengen (Myrvold og Toresen 2003:62), likevel slik at for kommunar med over ca 11000 innb er stordriftsfordelen liten. Talet 5000 innb vart i alle fall aktualisert ved Christiansen-utvalet (NOU-1992:15, side 139):

For kommuner med mer enn 5000 innbyggere er det fortsatt stordriftsfordeler, men kommunestørrelsen har her relativt liten økonomisk betydning.

Grefsrud og Hagen (2003:56) skriv:

Konklusjonene i Christiansenutvalgets utredning bygger på analyser utført ved Universitetet i Trondheim. Departementet oppdaterte analysene i forbindelse med St.melding 32 (1994-95). Den gjennomsnittlige administrasjonsandelen for alle kommunene var ca 18%. De minste kommunene brukte mest til administrasjon, både pr innbygger og målt som andel av brutto driftsutgifter. I analysen er det isolert for andre faktorer som også påvirker administrasjonsutgiftene; dvs inntektsnivå, befolkningssammensetning og bosettingsmønster bl.a. Når det korrigeres for ulikheter i disse faktorene, konkluderes det med at kommunestørrelsen har en effekt på administrasjonsutgiftene opp til en kommunestørrelse på 5000 innbyggere. Det konkluderes videre med at inntektsforskjeller pr innbygger er en viktig faktor bak ulikhetene i administrasjonsutgiftene. For øvrig har aldersstruktur og befolkningsvekst betydning, mens bosettingsmønsteret ikke ser ut til å være viktig for administrasjonsutgiftene. Det ble også beregnet samlet merutgift til kommuner som er mindre enn 15000 og 5000 innbyggere. Den rendyrkede merutgiften til kommuner med mindre enn 5000 innbyggere ble beregnet til 210 mill. kroner. Til sammenlikning ble de samlede administrasjonsutgiftene for alle kommunene beregnet til 10,5 mrd kroner.

Universitetet i Oslo gjorde videre en analyse der de beregnet de samlede mulige effektiviseringsgevinstene i kommunal administrasjon. Det er beregnet hvor stort merforbruk av ressurser til administrasjon den enkelte kommune har når en tar hensyn til at kommunene har forskjellige forutsetninger i forhold til inntektsnivå, folketall, bosettingsmønster osv. Mulighetene for effektivisering er målt i forhold til sammenliknbare referansekommuner med lavest administrasjonskostnader pr innbygger. Beregningene viste et samlet innsparingspotensial på 25% eller ca 1000 kroner pr innbygger. Innsparingspotensialet er relativt sett størst i de minste kommunene. Mesteparten av dette innsparingspotensialet kan imidlertid tas ut uten å slå sammen kommuner.

To undersøkelser fra Danmark (ref i Lundtorp 2000) bekrefter også at det er betydelige stordriftsfordeler i administrasjon. Ifølge en undersøkelse fra Indenrigsministeriet som er referert i Lundtorp (2000) er de åpenbare opp til en kommunistørrelse på 18.000 innbyggere. Den største mangel på stordriftsfordeler finnes blant de minste kommunene. Det ble ikke funnet stordriftsulemper i administrasjonen.

Dei ymse granskingane om administrasjonskostnader som konkluderer med ulik kommunestorleik byggjer på ulik metodikk. Data er frå ulike år, i fleire tilfelle helst litt gamle. Kva som vert definert som administrasjon kan og variere. Forskinga gjev eit noko uklart bilete når det gjeld minstestorleik/optimal storleik. Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg hadde pr 01.01.04 135728 innb, og same eininga utanom Søre Sunnmøre 90939. Granskingane til Kalseth og Rattsø kan tyde på at dersom rimeleg administrasjon er det aller viktigaste, så bør ein vere varsam med å skipe tradisjonelle kommunar med noko særleg over 20000 innb.

Maksimalt uttak av stordriftsfordelar i administrasjon ved kommunesamanslåing føreset ei klar avgjerd om kva stad som skal vere senter i den samanslåtte kommunen. Men ein del kan oppnåast ved å sentralisere ulike tenester til ulike stader, t.d. rekneskap til stad x og oppmåling til stad y . Stordriftsfordelar ved denne siste type sentralisering kan og oppnåast ved samarbeid. Ein bør i så fall merke seg at fordelar og ulemper for andre enn kommunar ved uttak av stordriftsfordelar på denne måten er dei same anten kommunane samarbeidar eller slår seg saman.

For andre enn kommuneorganisasjonen kan ulempene ved sentralisering av administrasjon gjerne vere mindre enn ved sentralisering av dei meir direkte tenesteytande sektorane. Dette gjer samanlikning med KOSTRA-gruppe meir aktuelt også for regionkommunar.

Når det vert vist til t.d. utgifter med administrasjon, kan det vere meint alt som i statistikken er med i Adm(inistrasjon), styring og fellesutg(ifter), som er ei samling av KOSTRA-funksjonane:

100 Politisk styring og kontrollorganer

120 Administrasjon

130 Administrasjonslokaler

170 Premieavvik

180 Diverse fellesutgifter

190 Interne serviceenheter

Utgiftene til direkte arbeidsleining på tenestestader skal ikkje først under 120 Administrasjon, men det skal utgiftene til leiarar som hovudsakleg leiar andre, sjølv om denne leiarskapen er knytt til ein sektor. Utgifter til støttefunksjonar for styring og utvikling av heile kommunen skal og på 120 Administrasjon.

Det er grunn til å vere svært merksam på dei tre siste KOSTRA-funksjonane, slik at t.d. ikkje tilhøve kring føring av pensjonar på 170 Premieavvik påverkar konklusjonar om kor stort "byråkrati" kommunen har.

5.4 Barnehage

I Myrvold og Toresen (2003:73) står: "Moderate stordriftsgevinster". I følgje Ringstad og Løyland (1998) er økonomisk optimal storleik på barnehagar 49-58 heildagsplassar.

I regelen vil dette vere stordriftsfordelar som er uavhengige av kommunestruktur. Myrvold og Toresen (2003) skriv:

En sammenslåing av kommuner vil ikke redusere tallet på barnehager slik at kommunens utgifter vil være upåvirket.

I einskilde tilfelle kan grender i grannekommunar liggje slik til at større barnehagar kan ha med kommunestruktur å gjere, men slike stordriftsfordelar kan også oppnåast ved samarbeid.

5.5 Grunnskule

I Myrvold og Toresen (2003:73) står: "Moderate stordriftsgevinster". Granskingar gjort i samband med Christiansen-utvalet (NOU:1992:15, side 142) fann at innan kommunegrensene kunne ein spare 18% (1988 NOK 3500 pr elev) av såkalla normerte driftsutgifter ved ein økonomisk optimal skulestruktur. Ved å sjå bort frå kommunegrensene kunne ein spare ytterlegare 3,8 prosenteningar (1988 NOK 700 pr elev). Busetnadsmønster endrar seg ikkje (brått) ved kommunesamanslåing.

Kor vidt skular blir slått saman og klasser vert større har i regelen lite med kommunestruktur å gjere. Pedersen (1995:78) brukar følgjande velvalde generelle vendingar om slike tilhøve:

... små kommuner ofte netop er små, fordi de er beliggende i tyndt befolkede områder. Det er her ikke nødvendigvis selve kommunestørrelsen, men det forhold at det er vanskelig at operere med serviceinstitusjoner i stor skala i landområder hvis det ikkje skal blive for langt til brukerne, som kan give anledning til relativ høj gennemsnitsudgift på visse utgiftsområder.

I einskilde tilfelle kan grender i grannekommunar liggje slik til at skulestruktur kan ha med kommunestruktur å gjere, men slike stordriftsfordelar kan også oppnåast ved samarbeid. Kommunegrenser kan og skjere gjennom samanhengande bebygde område og gje auka kostnad i grunnskulen (NOU 1992:15 Christiansen-utvalet side 30, jf og Laudal og Steineke 2001:47). I desse tilfella kan stordriftsfordelane også oppnåast ved samarbeid.

5.6 Kommnehelse

I statistikken er Kommnehelse KOSTRA-funksjonane: 232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste, 233 Forebyggende arbeid, helse og 241 Diagnose, behandling, rehabilitering.

I Myrvold og Toresen (2003:73) står: "Stordriftsfordeler primært knyttet til legevakt". Legevakt kjem under 241 Diagnose, behandling, rehabilitering, der vi med Kjelvik (2004) som kjelde skal sjå nøyare på stordriftsfordelar ved primærlegeteneste.

Utgiftene pr innb til primærlegeteneste minkar med aukande kommunestorleik inntil 30000 innb (Kjelvik 2004:9). Då er desse utgiftene rekna med (:9):

1. Lønnsutgifter til fastlønte leger og turnusleger
2. Basistilskudd m.m. til privatpraktiserende leger
3. Driftsutgifter til legevakt m.m.
4. Driftsutgifter til legesenter m.m.
5. Øvrige utgifter til primærlegetjenesten

Kommunane u/Oslo brukte i 2002 kr 738 gjennomsnittleg til primærlegetenesta. Tabell 5.1 viser brutto driftsutgifter til primærlegetenesta etter kommunestorleik.

Det er først og fremst lønskostnader til fastløna legar/turnuslegar og driftsutgifter til legesenter som gjer gjennomsnittlege brutto driftsutgifter pr innb større i mindre kommunar. Lønskostnaden pr innb er minst for kommunar mellom 30000-49999 innb. Driftsutgifter pr innb til legesenter er minst for kommunar med 50000+ innb. Driftsutgifter pr innb til legevakt m.m. er lågast for kommunar med mellom 10000-19999 innb (:10).

Statistisk sentralbyrå har ikkje tilsvarende data for einskildkommunar.

	Gjennomsnitt pr innbygger løpende kroner	Gjennomsnitt pr innbygger, indeks
	2002	2002
Totalt u/Oslo	738	100
0-1999	2337	316
2000-4999	1422	193
5000-9999	867	117
10000-19999	638	86
20000-29999	549	74
30000-49999	478	65
50000 +	531	72

Tabell 5.1: Brutto driftsutgifter primærlegetenesta etter kommunestorleik

Kjelde: Kjelvik 2004

Som nemnt minkar utgiftene til primærlegeteneste med aukande kommunestorleik inntil 30000 innb. Her er allereie teke omsyn til det samarbeid som finst mellom kommunar. Ein kan likevel tru at vidare stordriftsfordelar innan denne funksjonen kan oppnåast alternativt ved samarbeid eller samanslåing.

5.7 Pleie og omsorg

I statistikken er Pleie- og omsorgstjenester KOSTRA-funksjonane: 234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede , 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon, 254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet og 261 Botilbud i institusjon. Funksjon 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon og 261 Botilbud i institusjon omfattar institusjonar med heildøgns pleie- og omsorg, og slik at m.a. vaktmeister, kraft, vedlikehald og kapitalkostnader er skilt ut i funksjon 261.

Når ein skal vurdere pleie- og omsorg, er det viktig bakgrunnsinformasjon å kjenne til om kommunane har få eller mange eldre i dei ymse aldersklassene. Vedlegg 4 viser dette for kommunane på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg. Norddal, Stranda og Stordal har t.d. over dobbelt så mange innbyggjarar over 90 år i høve til folketalet som ein gjennomsnittleg kommune i landet. Ein indeks på 1 er gjennomsnittleg. Ein ser til dels svært store skilnader mellom kommunane.

5.7.1 Institusjonsomsorg

I NOU 1996:1 (Rattsø-utvalet:22) står:

Utvalget har også foretatt analyser av utgifter pr. plass og årsverk pr. plass i institusjonsomsorgen⁵. Formålet med analysene er å undersøke om kommuner med lavt innbyggertall har smådriftsulemper i institusjonsdriften. Materialet viser at kommuner med færre enn 2 000 innbyggere har høye enhetskostnader i institusjonsomsorgen, men at dette først og fremst skyldes at disse kommunene har et høyt inntektsnivå. Etter at det er kontrollert for inntektsforskjeller, er det ikke mulig å dokumentere at små kommuner har høye enhetskostnader i institusjonsomsorgen. Utvalget kan følgelig ikke anbefale at det tas hensyn til kommunestørrelse i utformingen av kostnadsnøkkelen.⁶

Myrvold (2001:47) summerer opp forskning slik:

For institusjoner under 15 senger er det betydelige smådriftsulemper i driften, ... Stordriftsfordelene er stort sett uttømt ved 40 senger. På kapitalsiden er det store smådriftsulemper for institusjoner med mindre enn 30 senger, mens stordriftsfordelene er uttømt ved ca. 100 senger.

Langørgen mfl (2002:15) supplerer:

40 sengeplasser, en størrelse som gir tilstrekkelig sykehjemsdekning i en gjennomsnittskommune med 5000 innb.

---

⁵Rattsø-utvalet studerte ikkje kapitalkostnader.

⁶Det Rattsø-utvalet summerer opp i sitatet ovanfor var grunnlaget for å fjerne vekt for basistillegget i kostnadsnøkkelen for helse- og sosialsektoren, noko som hadde negative konsekvensar for små kommunar.

Ein bør gjere merksam på at begge dei to siste sitata av nyare dato ikkje inneheld noko nytt i høve til NOU 1992:15, Christiansen-utvalet (:143-144). Ein kan derfor gå utifrå at nyare arkitektoniske og organisatoriske løysingar er teke lite omsyn til (Høyland 2003). Myrvold og Toresen (2003:73) skriv om institusjonsomsorg: ”Klare stordriftsfordeler. Liten betydning for kvalitet. Noe sentralisering kan aksepteres”, men har valt å dokumentere mindre om kva konklusjonen byggjer på.

Pr. 01.01.02 hadde Etne 3965 innb, Ølen 3338 innb og Vindafjord 4827 innb, til saman 12130 innb. Laudal og Moxnes Steineke (2001:48) skriv: ”Man ville oppnådd relativt store innsparinger ved å slå sammen de tre sykehjemmene i EØV-kommunene”.

Her er det uvisse som kjenneteiknar det samla inntrykket. Dessutan vil mange nybygde institusjonar i eldreomsorga i samband med den statlege satsing gjere vesentleg vidare sentralisering og uttak av stordriftsfordelar i praksis mindre aktuell for minst eit par tiår. Toresen (2003) gjev eit omfattande oversyn over verknaden så langt av Handlingsplan for eldreomsorgen.

5.7.2 Heimebasert omsorg

Heimebasert omsorg har i særleg grad lite med kommunestruktur å gjere. Myrvold og Toresen (2003:73) skriv og: ”Ikke stordriftsfordeler”.

5.8 Tekniske tenester

I følgje Myrvold (2001:50) er det gjort lite forskning sidan starten av 90-talet. I følgje NOU 1992:15, Christiansen-utvalet (:137) var det dei mellomstore kommunane som hadde lågast brutto driftsutgifter pr innb på dåverande hovudkapittel 1.6 Utbyggings- og bustadformål. Sanda (2002:85) skriv:

Innan kommunalteknikk er det klare stordriftsfordelar knytt til spesialutstyr og –kompetanse. Dokumentasjonen for dette har ein i alle dei interkommunale samarbeida innan det tekniske området som er etablert og som fungerer godt.

Kommunegrenser som skjer gjennom samanhengande bebygde område kan gje auka kostnad for tekniske tenester (NOU 1992:15, Christiansen-utvalet, side 30). Myrvold og Toresen (2003:73) skriv for 1) Vei og 2) Vann, renovasjon, kloakk: ”Klare stordriftsfordeler”.

Med *tekniske tenester* skal eg vidare her meine: Vann, avløp, renov./avfall; Samferdsel; Brann og ulykkesvern. Tekniske tenester er vanskeleg å vurdere. Dette kjem m.a. av:

- Ulike behov etter geografiske tilhøve, som t.d. topografi, klima og busetnadsmønster
- Varierende grad av bruk av eigne folk/kjøpte tenester
- Uvisse kring ev ulik føring av interne tenester
- Varierende organisering, m.a. ulike selskapstypar med ulikt innslag i kommunale rekneskap, og allereie eksisterande interkommunalt samarbeid

For tekniske tenester tilseier litteraturen stordriftsfordelar. Ved eiga drift kan t.d. kostbare maskinar og anlegg utnyttast betre ved samarbeid/samanslåing. Ved kjøp av drift aukar storleiken på kontraktane, og tilbydarar kan ev utnytte stordriftsfordelar. Slike fordelar kan alternativt oppnåast ved samarbeid/samanslåing. Likevel fører tilhøve som nemnt ovanfor til at mindre kommunar ofte har mindre utgifter pr innb enn større kommunar, og ikkje minst difor er det vanskeleg å bruke statistikk for å lage anslag for innsparingspotensiale.

Ei ulempe er at verksemd kan bli sentralisert. Dette har både ei økonomisk side for dei kommunane som taper verksemd, og det vert større avstand mellom tenestedrivar og –brukar. Ein kan sentralisere eine funksjonen til kommune x , den andre til kommune y . På den andre sida svekker dette oppbygging av eit større og breiare fagmiljø i dagleg kontakt.

Statistikken viser at det kring om i kommunane finst funksjonar med berre brøkdeler av ei stilling. Her kan samarbeid/samanslåing gje grunnlag for rekruttering, spesialisering og kompetanseheving.

Eg kjenner til ein del og reknar med at finst mange fleire samarbeidstiltak i ulike former på Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg, og utgreiingar av samarbeid. Dette grunnlaget bør systematisk byggjast vidare på, og ev supplerast.

5.9 Kultur

Kultursektoren står på lista over sektorar som departementet meiner det bør fokuserast på ved utgreiing av samarbeid/samanslåing av kommunar.

I statistikken er Kultur KOSTRA-funksjonane: 231 Aktivitetstilbud barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Muséer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett, 385 Andre kulturaktiviteter.

I økonomisk teori talar ein om *eksterne effektar*. Det tyder i denne samanhengen at det kommunen driv med, kan ha fordelar og ulemper utanfor grensene til kommunen. Sjå på ein tettbygd region med eit klart senter. Sjå vidare på alternativ: 1) Små kommunar 2) Ein stor kommune. Ved alternativ 2 er det meir sannsynleg at det i sentrum kjem eit flott kulturhus til nytte for heile regionen. Å slå saman kommunane vil *internalisere* dei eksterne effektane. Poenget kan også gjelde andre slags prosjekt. Ein oppfattar straks problemet med at ulike prosjekt kan ha ulike nedslagsfelt.

Ein kan ved samarbeid sentralisere eine funksjonen/større anlegg til kommune x , den/det andre til kommune y , eller ved samanslåing gjerne til ulike senter i tidlegare kommunar. På den andre sida svekker dette dagleg kontakt i eit større og breiare fagmiljø. For Kultur er det kanskje eit større poeng enn for dei fleste sektorar å ha eit miljø som også kan hevde seg utetter? Prioritering mellom Kultur som nærleik for folk flest og konkurransemiddel for utvikling er kanskje ein realitet? Som for fleire andre sektorar kan ein med samarbeid/samanslåing vinne

noko med sentralisering og spesialisering, samstundes som det også er innvendingar mot ei slik utvikling.

Stordriftsfordelar på denne sektoren kan ikkje lett kunne lesast ut av statistikk. Ein kan difor vanskeleg bruke statistikk som grunnlag for vurdering av innsparingspotensiale. Kaupang as (2003:75) kjem til same konklusjon, og legg til:

Generelt vil en likevel kunne rettferdiggjøre større satsinger og større investeringer på dette området ved samarbeid eller sammenslåing.

Myrvold og Toresen (2003:73) skriv: "Potensielle stordriftsgevinster, særlig for kultur som skjer i institusjon/anlegg, for eksempel kulturskole". Det bør leggjast til at kultur var ein sektor der Langørgen mfl (2002) ikkje fann innsparingar ved samanslåingar av kommunar.

6. Statistisk sentralbyrå si gransking av innsparing ved samanslåing av kommunar

6.1 Generelt om granskinga til SSB

Statistisk sentralbyrå har gjennomført ei gransking av kor mykje som kan sparast ved å slå saman kommunar (Langørgen mfl 2002). Granskinga er kommunaløkonomisk, men eingongskostnader ved kommunesamanslåing er ikkje med. Kravet om balansert budsjett er teke omsyn til i modellen. Data er frå 1998. Modellen granskinga byggjer på viser m.a. samanhengar mellom kommunane sine rammevilkår og kostnadsstruktur. Den ressursbruken kommunane sjølv har rapportert til byrået er lagt til grunn i utrekningane. ”Det er et viktig poeng at modellen har framkommet som et resultat av dagens kommuners adferd og prioriteringar”. Å slå saman kommunar vert i modellen oppfatta som endring av rammevilkår. Modellen kan difor brukast til å finne ut kva verknad kommunesamanslåing har. Verknaden vert med andre ord skilnaden mellom summert tilstand for kommunane einskildvis for 1998 på den eine sida og korleis ein kommune med tilsvarande rammevilkår og kostnadsstruktur som den ev samanslåtte hadde for vane å innrette seg i 1998 på den andre sida.

Innsparingane granskinga viser kan tolkast som eit resultat av to tilhøve, det første i regelen med positivt utslag, det andre med i regelen negativt:

1. Utnytting av stordriftsfordelar
2. Endringar i kostnader pga auka reiseavstand

Modellen tek omsyn til at tenestetilbodet skal vere rimeleg desentralisert også etter ei samanslåing. Tanken bak er at mykje av dei kommunale tenestene er lokaliserte til lågare nivå enn kommunen. Desentraliseringa kjem inn gjennom Statistisk sentralbyrå si soneinndeling. Særleg er tenkt på at sonene skal høve til grunnskulekrinsar (Kommunal- og regionaldepartementet 1999-2000:80). Sonene gjer at ein ikkje får med alle stordriftsfordelar som er moglege etter ei reindyrka kommunaløkonomisk målsetting om innsparing. Statistisk sentralbyrå opererer med *delområde*, som eit mellomnivå mellom *grunnkrins* og *kommune*. Eit delområde har som regel mellom 1000-3000 innb i spreiddbygde strok og 3000-6000 innb i meir tettbygde strok. Soner er samanslutningar av delområde. Ei sone har minst 2000 innb, dersom ikkje kommunen sjølv har mindre enn 2000 innb. Det finst ein fast prosedyre for å slå saman delområde til soner (Reid 2002, vedlegg 3), som det vil føre for langt å gå inn på. Når ein studerer samanslåing av kommunar, blir prosedyren brukt for den ev nye eininga. Generelt vil kommunesamanslåing føre til større soner. Ev framhald av eit meir desentralisert tenestetilbod reduserer då romet for å hente ut stordriftsfordelane.

Vurderinga av stordriftsfordelar byggjer på omgrepet *bundne kostnader*, som er noko anna enn faste kostnader i vanleg økonomisk terminologi. Bunde kostnader er ”kostnader som kommunen ikke kan velge seg bort fra” av demografiske, sosiale og geografiske forhold.

”Variasjoner i bundne kostnader er enten avledet fra variasjoner i kostnader pr produsert enhet, eller fra variasjoner i befolkningens behov for ulike tjenester”. Dette blir så bygd saman slik (Langørgen mfl 2002:11):

... vi kan simulere hvilke budne kostnader som en gruppe av kommuner vil få dersom de velger å slå seg sammen. For ulike grupper av kommuner kan vi dermed sammenlikne nivået på de bundne kostnadene før og etter sammenslåing. En eventuell reduksjon i de bundne kostnadene blir regnet som en kostnadsbesparelse.

Ressursene som eventuelt er igjen etter at de bundne kostnadene er dekket kalles *frie disponible utgifter*. Dette er midler kommunene selv kan allokere til de formål de ønsker å prioritere.

Når ein reknar ut innsparinga, tek ein omsyn til endringar i gjennomsnittleg reiseavstand. Tolkinga av frie disponible utgifter gjeld fullt ut berre i dei ti åra inndelingstilskot fullt ut gjeld. (Her er ”*utgifter*” ingen lapsus). Ein måte å bruke av dei frie disponible midlane på er å halde fram med eit meir desentralisert tenestetilbod enn det den nye soneinndelinga ev tilseier.

Innsparingar er vurdert eks arbeidsgjevaravgift, fordi ein reknar med at dei vil bli nytta til fleire/betre tenester som det også vil vere avgift på. Analysen gjeld såleis eigentleg mogleg frigjerjing av midlar meir enn mogleg innsparing i dei samla utgiftene i kommunar.

Modellen gjev grunnlag for å spesifisere innsparing på 8 sektorar: Administrasjon, Utdanning, Barnehagar, Helsestell, Sosiale tenester, Pleie og omsorg, Kultur og Infrastruktur.

6.2 Nokre vurderingar m.m.

Ovanfor har ein etter beste evne prøvt å forklare modellen slik SSB framstiller han. Her er nokre vurderingar.

Ein analyse som bygde på data frå fleire år enn eitt ville vore betre. Tal for 1998 er allereie litt gamle.

Dei fleste kommunane har tilpassa seg som små og store kommunar over tid. Om ein slår saman små kommunar, er det lite ventande at ein raskt vil endre vanar. Også bindingar i investeringar vil føre til at tilpassing vil ta tid. Men når det er tale om strukturendringar, som kommunesamanslåing er, er eit langsiktig perspektiv greitt. Ein må berre ikkje vente at innsparingar som dei i SSB modellen utan vidare kjem på kort sikt.

Rammevilkår kan på lang sikt endre seg vesentleg.

Modellar som gjeld for heile landet, får ikkje alltid like godt med seg utslag av lokale variasjonar. Ein har i samband med prosjektet for Søre Sunnmøre i denne samanhengen merka seg soneinndeling (Amdam mfl 2004), utan at ein her skal kome nærare inn på det. Det

vart ikkje arbeid like mykje med alle faktorar i analysen til SSB, slik at kommentaren om soner slik kan framstå som tilfeldig.

I den litteraturen eg kjenner til står Langørgen mfl (2002) i ei spesiell stilling ved å finne etter måten store innsparingar ved kommunesamanslåing på sektorar som Utdanning, Barnehagar og Pleie- og omsorg. Ein kan ikkje i lokalt utgreiingsarbeid ha ambisjonar om å avklare den faglege debatten. Eitt spørsmål inn i debatten vil eg tillate meg: Kan ein del innsparingar oppnåast utan kommunesamanslåingar ved "at mindre kommunar i større grad byrjar å oppføre seg/prioritere som større kommunar?". (Det er ikkje dermed sagt at det ev er ønskjeleg eller lett å gjennomføre dette).

Arbeidet til Langørgen mfl (2002) har vore ein del debattert. Den etter mi vurdering best funderte av innvendingane, som eg har kjennskap til, står i Myrvold og Toresen (2003:52):

For alle sektorar sett under ett utgjør de bundne utgiftene snaut 59 prosent av kommunenes faktiske driftsutgifter. En nærliggende tolking er at kommunene dermed kan redusere driftsutgiftene med over 40 prosent og likevel tilby de oppgavene som innfrir "minstestandarder og lovpålagde oppgaver som er fastsatt av Stortinget eller Regjeringa" m.v. Dette er høyst urealistisk og resultatet understreker at det er stor usikkerhet knyttet til Statistisk sentralbyrås anslag for innsparingspotensialet ved kommunesammenslutninger.

Langørgen mfl (2002), dvs SSB si gransking, sorterer analysen sin etter tre hovudprinsipp for ev samanslåing:

- A1: Ymse grunnar (kalla slik her)
- A2: Unngå kommunar med mindre enn 5000 innb
- A3: Økonomiske regionar

Ymse grunnar kan t.d. slikt som nye samband. T.d. er Eide og Averøy på grunn av Atlanterhavsvegen studert under A1.

Etter Statistisk sentralbyrå (2001) er *økonomiske regionar* definert slik:

Den nye inndelinga skal hovudsakleg representere eit gagnleg publiseringnivå for statistikk, men ho skal òg tilsvare det regionale nivået som EU har definert som si NUTS 4-inndeling. En konsekvens av dette er at regionane ikkje kan krysse fylkesgrensene. NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) er standard for regionalinndeling i EU. Arbeidet med den nye inndelinga har teke utgangspunkt i standardane for inndeling i handelsområde og prognoseregionar i SSB. Regionane i den nye inndelinga vert kalla *økonomiske regionar*, fordi kriteria som er brukte for å definere regionane (t.d. arbeidsmarknad og varehandel), er knytte til dei økonomiske tilhøva i området. Landet er delt inn i 90 økonomiske regionar. Den nye inndelinga svarar til nivået REGIN 4 i SSB si regionale inndeling (REGIN). REGIN 1 utgjer heile landet, REGIN 2 landsdelane, REGIN 3 fylka og REGIN 5 kommunane.

For heile landet viser analysen at ei samanslåing etter alternativ A1 vil gje ca 260 mill kr i innsparing. Dette er 4,3% av samla utgift i dei involverte kommunane, eller i storleiksorden eit par titusendelar av brutto nasjonalprodukt. Ei samanslåing etter A2 gjev ca 2,3 milliardar kr i innsparing. Dette er 4,4% av samla utgift i dei involverte kommunane, eller i storleiksorden 1,5 promille av brutto nasjonalprodukt. Ei samanslåing etter A3 gjev ca 3,5 milliardar kr i innsparing. Dette er 3,6% av samla utgift i dei involverte kommunane, eller i storleiksorden 2,5 promille av brutto nasjonalprodukt. Forskarane i Statistisk sentralbyrå er vel kjende med desse tilhøva, og det kan vere grunn til å peike på at dei ikkje har framstilt kommunesamanslåing som eit svært viktig tiltak samfunnsøkonomisk sett. T.d. er sjukefråvær og arbeidsløyse samfunnsøkonomiske problem som litt fargerikt sagt ”er både 10 og 20 gongar så store kvar for seg”. Desse kommentarane byggjer på eit statisk resonnement, og ein bør og vurdere kva verknad tiltak har over tid. Dessutan kan somme tiltak gje sikrare gevinst enn andre. M.a. synest tiltak mot sjukefråvær å vere ein svært vanskeleg materie.

6.3 Trendalternativ

Dei ev samanslåingar som i utgreiinga her vert sett på som trendalternativ er desse fem:

1. Stordal/Ørskog/Skodje
2. Norddal/Stranda
3. Hareid/Ulstein
4. Volda/Ørsta
5. Sande/Herøy

Dei tre første er med i SSB sitt A2: Unngå kommunar med mindre enn 5000 innb. Volda/Ørsta er med i SSB sitt A3: Økonomiske regionar. Sande/Herøy er ikkje studert av SSB.

Tabell 6.1 viser SSB sine resultat for pkt 1-4 i lista ovanfor.

Etter Langørgen mfl (2002:20) er det ved alle samanslåingar i A2 i landet 4,4% å spare av utgiftene i dei samanslåtte kommunane. Dei tre alternativa på Sunnmøre (pkt 1-3) ligg alle etter denne analysen over dette gjennomsnittet.

Etter Langørgen mfl (2002:24) er det ved alle samanslåingar i A3 i landet 3,6% å spare av utgiftene i dei samanslåtte kommunane. Samanslåing av Volda/Ørsta er rekna å gje 2,5%.

Teiknet * ved ein kommune i tabell 6.1 nedanfor tyder: ”Kommuner merket med * har høyere frie disponible utgifter per innbygger alene enn den sammenslåtte gruppen vil få dersom de frie disponible utgiftene fordeles likt i den nye felleskommunen”.

Grup- pe	Komnr.	Kommune	Innbyggere	Kroner per innbygger			Besparelse i prosent av bundne kostnader	Besparelse i prosent av samlet utgift	Totale besparelser i millioner kroner
				Frie disp. utgifter før sammen- slåing	Frie disp. utgifter etter sammen- slåing	Besparelse			
1507	1526	Stordal	1 092	10 522					
1507	1523	Ørskog*	2 065	12 053					
1507	1529	Skodje	3 505	6 801					
1507	Totalt		6 662	9 039	11 375	2 336	11,1	7,8	15,6
1508	1524	Norrdal*	1 989	16 418					
1508	1525	Stranda	4 640	10 837					
1508	Totalt		6 629	12 512	14 052	1 540	8,5	5,0	10,2
1509	1517	Hareid	4 721	7 536					
1509	1516	Ulstein	6 385	9 774					
1509	Totalt		11 106	8 823	11 456	2 633	17,3	10,9	29,2
1595	1519	Volda	8 244	8 534					
1595	1520	Ørsta	10 374	9 315					
1595	Totalt		18 618	8 969	9 550	581	4,0	2,5	10,8

Tabell 6.1: SSB sin analyse, Mill NOK 1998

Som nemnt gjev Statistisk sentralbyrå sin modell grunnlag for å spesifisere innsparingspotensiale på 8 sektorar. Slik informasjon står ikkje i Langørgeren mfl (2002), men ein har henta inn supplerande informasjon frå SSB, jf tabell 6.2.

Gruppe	Tjenesteytende sektor								
	Administrasjon	Utdanning	Barnehage	Helsestell	Sosiale tjenester	Pleie og omsorg	Kultur	Infrastruktur	Totalt
Stordal/Ørskog/Skodje	4,66	2,10	1,63	1,09	-0,89	2,75	0,00	4,22	15,56
Norrdal/Stranda	2,80	1,38	1,13	0,74	-0,62	1,86	0,00	2,92	10,22
Hareid/Ulstein	5,53	6,02	2,93	2,58	-1,60	6,20	0,00	7,60	29,25
Volda/Ørsta	2,44	2,48	0,88	0,96	-0,48	2,24	0,00	2,29	10,82

Tabell 6.2: Sektorvis innsparing i ymse alternative samanslåingar i SSB-modellen i Mill NOK 1998

Kjelde: SSB.

Tabell 6.3 viser sektorvis og total innsparing i ymse alternative samanslåingar i modellen til Statistisk sentralbyrå i Mill NOK 2003. Faktoren i høve til NOK 1998 er 1,2447, som er rekna ut på grunnlag av Kommunal- og regionaldepartementet (2004a :vedlegg 6 Prisindekser for kommunesektorens kjøp av varer og tjenester).

	Tjenesteytende sektor								
	Administrasjon	Utdanning	Barnehage	Helsestell	Sosiale tjenester	Pleie og omsorg	Kultur	Infrastruktur	Totalt
Stordal/Ørskog/Skodje	5,80	2,61	2,03	1,36	-1,11	3,42	0,00	5,25	19,37
Norrdal/Stranda	3,49	1,72	1,41	0,92	-0,77	2,32	0,00	3,63	12,72
Hareid/Ulstein	6,88	7,49	3,65	3,21	-1,99	7,72	0,00	9,46	36,41
Volda/Ørsta	3,04	3,09	1,10	1,19	-0,60	2,79	0,00	2,85	13,47

Tabell 6.3: Sektorvis innsparing i ymse alternative samanslåingar i SSB modellen i Mill NOK 2003

7. KOSTRA-analysar av trendalternativa

7.1 Innleiing

7.1.1 Om KOSTRA-analyse

Eg viser til kap 1.8 *KOSTRA-grupper*.

Dersom ein veit kva KOSTRA-gruppe ein samanslått kommune hamnar i, kan gjennomsnittet i denne gruppa brukast til samanlikningsgrunnlag. Samanlikning kan og skje sektorvis. Tilhøva i nye større einingar vert berre rekna som summen av tilhøva i dei noverande kommunane. Slike samanlikningar er eit utgangspunkt for vurderingar.

KOSTRA-analysar for einskildkommunar kan hjelpe til i vurdering av om t.d. kostbar drift først og fremst gjeld den eller den kommunen i eit alternativ for samanslåing. Men sjølv om ein liten kommune driv rimeleg i høve til gruppa si, kan det vere stordriftsfordelar å hente med samanslåing.

I analysar med bruk av KOSTRA-grupper blir variabelen innbyggartal handsama grovare enn han kan bli i analysar med berre variabelen innbyggartal. Det er såleis t.d. råd å finne ut kor mykje kommunar på mellom 5000-7000 innb gjennomsnittleg brukar til ein sektor, medan ei KOSTRA-gruppe for mellomstore kommunar gjeld kommunar med frå på 5000-19999 innb. På den andre sida tek inndeling i KOSTRA-grupper omsyn til to variablar i tillegg, Bundne kostnader pr innb og Frie disponible inntekter.

KOSTRA-analyse representerer ein framgangsmåte basert på offentleg tilgjengeleg statistikk. Mange vurderingar er likevel usikre og skjønsmessige. Det er generelt grunn til å åtvare mot bastante konklusjonar berre på grunnlag av ekstern KOSTRA-analyse.

Eg vil tru at dei fleste kommunar i dag har relativt sentralisert administrasjon i eit kommunesenter. Når gjennomsnittstal for grupper blir brukte for å lage anslag for innsparingar i administrasjon ved ev kommunesamanslåingar, inneber dette ein føresetnad om same grad av sentralisering i dei samanslåtte kommunane. Frå denne synsstaden er tala maksimumstal for innsparing. På den andre sida vil samanlikning med gruppegjennomsnitt ikkje gje maksimumstal.

Indeksar for utgiftsutjamninga i inntektssystemet vekta med folketal blir nedanfor brukte for å vurdere alternativ for kommunesamanslåing i høve til den gruppa ein samanslått kommune kjem i. Slike vekta indeksar vil ikkje vere nøyaktige fordi basistillegg, urbanitetskriterium og avstandskriteria endrar seg. Indeksen i utgiftsutjamninga i inntektssystemet femnar og berre om Administrasjon, Skole, Helse/sosial og Landbruk/miljøvern. Ein må såleis vere varsam

med tolkingar av utrekningar gjort på denne måten. Eg kjenner likevel ikkje til betre måtar å gjere ei slik samanlikning på.

7.1.2 Trendalternativ, grupper og gruppeindeksar

Det viser seg at trendalternativa kjem i/truleg kjem i gruppe 8 eller gruppe 11. Volda/Ørsta kjem i gruppe 8. Eg trur det same gjeld Sande/Herøy, som SSB ikkje har studert. Dei andre trendalternativa kjem i gruppe 11. Vekta indeksar for trendalternativa står nedanfor i drøftinga av kvart alternativ.

Gruppe 8 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter består av kommunane Askim, Vestby, Ås, Frogn, Nesodden, Sørums, Fet, Rælingen, Enebakk, Nittedal, Ullensaker, Nes, Kongsvinger, Stange, Sør-Odal, Elverum, Modum, Øvre Eiker, Røyken, Holmestrand, Notodden, Bamble, Kragerø, Grimstad, Mandal, Farsund, Vennesla, Klepp, Sola, Randaberg, Strand, Stord, Os, Fjell, Askøy, Flora, Sogndal, Førde, Kristiansund, Ørsta, Sykkylven, Orkdal, Melhus, Malvik, Namsos, Levanger, Verdal, Vefsn, og Vestvågøy. På grunnlag av data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2003a), framlegget til statsbudsjett for 2004, er det i Dyrhol (2004a) rekna ut at indeksar i utgiftsutjamninga i inntektssystemet vekta med folketal gav 0,9630 for gruppa. Slike tal endrar seg lite frå år til år. Landsgjennomsnittet er 1.

Gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter består av kommunane Nannestad, Grue, Trysil, Tynset, Nord-Fron, Gausdal, Østre Toten, Jevnaker, Nord-Aurdal, Sande, Re, Nome, Risør, Tvedestrand, Flekkefjord, Kvinesdal, Eigersund, Hå, Gjesdal, Tysvær, Bømlo, Kvinnherad, Voss, Kvam, Sund, Lindås, Vågsøy, Gloppen, Herøy, Ulstein, Volda, Haram, Rauma, Rissa, Oppdal, Røros, Nærøy, Brønnøy, Alstahaug, Vågan, Sortland, Andøy og Balsfjord. På grunnlag av data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2004b), framlegget til statsbudsjett for 2005, er rekna ut at indeksar i utgiftsutjamninga i inntektssystemet vekta med folketal gjev 1,0795 for gruppa. Landsgjennomsnittet er 1.

7.1.3 Velferdsoppgåver og utviklingsoppgåver

Ein kan kanskje skilje mellom *velferdsoppgåver*, som kommunane primært driv med av omsyn til individ, og *utviklingsoppgåver*, som primært vert drivne for å utvikle samfunnet. Skiljet er ikkje skarpt. Av dei 16 sektorane i KOSTRA trur eg ein oftast høyrer Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø, Kultur, Samferdsel, Bolig og Næring nemnde i samband med utviklingsoppgåver. Kultur må naturlegvis også sjåast i større breidde enn dette. Ein større del av innsatsen på sektoren Bolig er ofte sosialt grunngeven, men t.d. ungdomsbustader i lokalsamfunn med nedgang i folketalet kan ein og sjå annleis på. Barnehagar i kommunar som slit med fråflytting vere ofte nemnt som ei vesentleg utviklingsoppgåve.

7.2 Stordal, Ørskog og Skodje

Ei samanslåing av Stordal/Ørskog/Skodje er eit alternativ i Langørgen mfl (2002) (SSB sin analyse).

Stordal hadde pr 01.01.04 eit folketal på 966, Ørskog 2093 og Skodje 3558, til saman 6617 innb. Stordal og Ørskog kjem kvar for seg i gruppe 5 Små kommuner med høye bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Skodje kjem i gruppe 1 Små kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, lave frie disponible inntekter. Stordal/Ørskog/Skodje kjem i gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter.

Tabell 7.1 viser sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter for 2003. Merk at grunnlaget å rekne prosent av er klart større for Stordal/Ørskog/Skodje enn for gruppe 11.

I Stordal/Ørskog/Skodje var brutto driftsutgifter pr innb i 2003 kr 47051, gjennomsnittet i gruppe 11 kr 41151. Skilnaden multiplisert med folketallet gjev ca kr 39 mill kr i meirforbruk. Sidan Stordal/Ørskog/Skodje blir ein liten middelstor kommune, vil ei samanlikning med gjennomsnittet i gruppe 11 i utgangspunktet nok gje overdrive innsparingspotensiale. Indeksen i utgiftsutjamninga i inntektssystemet vekta med folketal blir 1,0795 for gruppe 11. For Skodje/Ørskog/Skodje vert indeksen rekna ut på tilsvarende måte 1,1847. Tre så små kommunar med høg delindeks for basistillegget trekkjer indeksen opp. Høvet mellom desse indeksane gjev ein faktor på 1,0974. Kr 41151 multiplisert med denne faktoren gjev kr 45159. Slik vurdert blir meirforbruket ca 12,5 mill kr.

Sektorane sine prosent av brutto driftsutgifter i 2003	Stordal/Ørskog/ Skodje	Gruppe 11	Kommunane i M og R	Kommunane u/Oslo
Adm, styring og fellesutg.	9,9	7,5	8,4	8,3
Barnehage	6,5	7,0	6,8	7,7
Grunnskoleopplæring	25,4	26,1	25,4	25,1
Kommunehelse	6,1	4,4	4,4	4,2
Pleie og omsorg	30,8	28,6	29,3	26,6
Sosialtj.	2,7	3,6	3,2	4,5
Barnevern	0,9	2,0	1,6	2,2
Vann, avløp, renov./avfall	4,0	4,6	4,6	5,1
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	0,9	1,4	1,3	1,5
Kultur	1,4	2,7	2,5	3,2
Kirke	1,0	1,2	1,2	1,1
Samferdsel	2,2	1,8	2,3	1,8
Bolig	1,3	1,6	1,6	1,8
Næring	1,6	1,5	1,2	1,2
Brann og ulykkesvern	1,1	1,4	1,5	1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0,5	0,4	0,7	0,3
	96,3	95,8	96,0	96,0
Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2003 (100%)	47051	41151	40202	40120

Tabell 7.1: Stordal/Ørskog/Skodje. Sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter 2003

Kjelde: SSB

Tabell 7.2 viser korleis meirforbruket på ca 39 mill kr er samansett sektorvis. For sektorar med negative tal driv Skodje/Ørskog/Stordal rimelegare enn gjennomsnittet i gruppe 11.

Adm, styring og fellesutg er ein aktuell sektor å sjå nærare på. Stordal brukte i 2003 12,9% og Ørskog 9,2% av brutto driftsutgifter til sektoren, mot 10,9% gjennomsnittleg i gruppe 5. I beløp pr innb vert dette høvesvis kr 6851, kr 5060 og kr 5654. Skodje brukte 9,4% til sektoren, det same som gjennomsnittet for gruppe 1. Beløpet å rekne prosent av er noko mindre for Skodje enn gjennomsnittleg for gruppa. Det er såleis berre Stordal som i høve til gruppa si brukar klart meir til sektoren. Eg trur hovudgrunnen til dette er det svært låge folketalet i Stordal, sjølv for ein kommune som er mellom dei små. Sjølv om dei andre to kommunane kjem rimeleg ut i samanlikning med gruppa si, så kan det også der vere stordriftsfordelar å hente ved samanslåing. Utgangspunktet er nøkternt, men ved samanslåing av Skodje/Ørskog/Stordal bør det likevel vere råd å oppnå nemnande innsparingar på sektoren Adm, styring og fellesutg.

	Meirforbruk mill kr
Adm, styring og fellesutg.	10,4
Barnehage	1,2
Grunnskoleopplæring	8,0
Kommunehelse	7,0
Pleie og omsorg	18,0
Sosialtj.	-1,4
Barnevern	-2,6
Vann, avløp, renov./avfall	-0,1
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	-1,0
Kultur	-3,0
Kirke	-0,2
Samferdsel	1,9
Bolig	-0,3
Næring	0,9
Brann og ulykkesvern	-0,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0,5
Differanse inntil 100%	0,1
	39,0

Tabell 7.2: Stordal/Ørskog/Skodje 2003. Sektorvis fordeling av meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 11

Kjelde SSB

Eg trur at ev innsparingar i Grunnskuleopplæring i regelen let seg gjennomføre innan eksisterande kommunegrenser, jf kap 5.5 *Grunnskule*, men for ein så liten kommune som Stordal med 133 innb i alderen 6-15 år (Kommunal- og regionaldepartementet 2004b) kan dette diskuteras⁷. Eg kjenner ikkje geografien godt nok til å drøfte om det i desse kommunane kan vere aktuelt å slå saman skular som ligg i ulike kommunar, noko som

⁷ I diskusjon om innsparing ved endra skulestruktur vil ein også måtte trekkje inn andre omsyn, m.a. reisetid.

stundom kan vere tilfelle, jf kap 5.5 *Grunnskule*. Ev stordriftsfordelar i Grunnskuleopplæring kan og oppnåast ved samarbeid.

Kommunehelse er ein annan sektor det etter tabellane 7.1 og 7.2 er aktuelt å sjå nærare på. Kommunehelse er ein sektor der det etter litteraturen er stordriftsfordelar, jf kap 5.6 *Kommunehelse*. Stordal brukte i 2003 5,8% og Ørskog 6,7% av brutto driftsutgifter til sektoren, mot 5,2% gjennomsnittleg i gruppe 5. I beløp pr innb vert dette høvesvis kr 3075, kr 3686 og kr 2697. Eg kjenner til at Ørskog er vertskommune for ei større gruppe psykisk utviklingshemma, og er usikker på kva innverknad dette kan ha for den store innsatsen på sektoren. Skodje brukte i 2003 5,8% til sektoren, mot 4,4% gjennomsnittleg i gruppe 1. I kr pr innb vert dette kr 2349 og kr 1813. Tala tyder på at strukturendringar innan Kommunehelse kan gje nemnande innsparingar. Innsparingar kan også oppnåast ved (ev aukande) samarbeid.

Tabell 7.1 og 7.2 gjer det interessant å sjå på Pleie og omsorg. Stordal brukte i 2003 27,2% og Ørskog 33,4% av brutto driftsutgifter til sektoren, mot 30,9% gjennomsnittleg i gruppe 5. I høve til aldersfordelinga, jf vedlegg 4 verkar Stordal sine ressursbruk på sektoren låg, sjølv om dei to indeksane for psykisk utviklingshemma ligg under landsgjennomsnittet. Eg er usikker på korleis ein bør tolke dette. Eg kjenner som nemnt til at Ørskog er vertskommune for ei større gruppe psykisk utviklingshemma, og reknar med at dette er noko av grunnen til den store innsatsen på sektoren. Men vedlegg 4 viser og at kommunen har klart større andel innb 80 år og over enn landsgjennomsnittet. Skodje brukte i 2003 30,1% til sektoren, mot 26,7% gjennomsnittleg i gruppe 1. Dei tre indeksane i vedlegg 4 for eldre viser eit blanda bilete. Dei to indeksane for psykisk utviklingshemma viser eit klart større behov enn landsgjennomsnittet. Eg har ikkje granska gruppegjennomsnitt.

Dersom ein skal tru den forskinga, er alle tre kommunane for små til å ta ut alle stordriftsfordelar både for drift av og investering i pleieinstitusjonar. Stordal/Ørskog/Skodje er etter same føresetnad ein for liten kommune til å ta ut alle stordriftsfordelar for investering i pleieinstitusjonar. Dersom ein aksepterer ei sentralisering av pleieinstitusjonar, kan det vere noko å spare på nokre tiårs sikt, men det må ev granskast nøyare. Avstandane er også moderate iallfall innan delar av Stordal/Ørskog/Skodje. Ev innsparingar kan også oppnåast ved samarbeid.

Oppsummering Stordal/Ørskog/Skodje

Trass i at KOSTRA-analysen nok overdriv innsparingspotensialet, synest ei samanslåing av kommunane Stordal/Ørskog/Skodje å vere eit interessant kommunaløkonomisk prosjekt. Dette samsvarer med Langørgen mfl (2002) (SSB sin analyse), jf tabell 6.1.

7.3 Norddal og Stranda

Ei samanslåing av Norddal/Stranda er eit alternativ i Langørgegen mfl (2002) (SSB sin analyse).

Norrdal hadde pr 01.01.04 eit folketal på 1845, Stranda 4663, til saman 6508 innb. Norrdal kjem i gruppe 6 Små kommuner med høye bundne kostnader pr innbygger, høye frie disponible inntekter. Stranda kjem i gruppe 2 Små kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Norddal/Stranda kjem i gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter.

I Norddal/Stranda var brutto driftsutgifter pr innb i 2003 kr 47941, gjennomsnittet i gruppe 11 kr 41151. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev ca kr 44,2 mill kr i meirforbruk. Sidan Norddal/Stranda blir ein liten middelstor kommune, vil ei samanlikning med gjennomsnittet i gruppe 11 i utgangspunktet nok gje overdrive innsparingspotensiale. Med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2004b), framlegget til statsbudsjett for 2005, har eg rekna ut av indeksen i utgiftsutjamninga i inntektssystemet vekta med folketal blir 1,0795 for gruppe 11. For Norddal/Stranda vert indeksen rekna ut på tilsvarende måte 1,1905. To så små kommunar med høg delindeks for basistillegget trekkjer indeksen opp. Høvet mellom desse indeksane gjev ein faktor på 1,1028. Kr 41151 multiplisert med denne faktoren gjev kr 45381. Slik vurdert blir meirforbruket ca 16,6 mill kr.

Tabell 7.3 viser ein sektorvis analyse. Grunnlaget å rekne prosent av er klart høgare for Norddal/Stranda enn for gruppe 11.

Sektorane sine prosent av brutto driftsutgifter i 2003	Norrdal/Stranda	Gruppe 11	Kommunane i Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Adm, styring og fellesutg.	9,0	7,5	8,4	8,3
Barnehage	6,6	7,0	6,8	7,7
Grunnskoleopplæring	24,3	26,1	25,4	25,1
Kommunehelse	7,6	4,4	4,4	4,2
Pleie og omsorg	26,5	28,6	29,3	26,6
Sosialtj.	1,7	3,6	3,2	4,5
Barnevern	0,5	2,0	1,6	2,2
Vann, avløp, renov./avfall	5,6	4,6	4,6	5,1
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	1,5	1,4	1,3	1,5
Kultur	2,1	2,7	2,5	3,2
Kirke	1,3	1,2	1,2	1,1
Samferdsel	2,6	1,8	2,3	1,8
Bolig	1,6	1,6	1,6	1,8
Næring	3,7	1,5	1,2	1,2
Brann og ulykkesvern	1,8	1,4	1,5	1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0,1	0,4	0,7	0,3
	96,5	95,8	96,0	96,0
Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2003 (100%)	47941	41151	40202	40120

Tabell 7.3: Norddal/Stranda. Sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter 2003

Kjelde: SSB

Tabell 7.4 viser korleis meirforbruket på meirforbruket på ca 44,2 mill kr er samansett sektorvis. For sektorar med negative tal driv Norddal/Stranda rimelegare enn gjennomsnittet i gruppe 11.

Adm, styring og fellesutg er ein aktuell sektor å sjå nærare på. Norddal brukte i 2003 11,8% av brutto driftsutgifter til sektoren, mot 12,1% gjennomsnittleg i gruppe 6. Stranda brukte 7,4% av brutto driftsutgifter til sektoren, mot 10,3% gjennomsnittleg i gruppe 2. Ikkje berre brukte begge kommunar ein mindre del til sektoren enn gjennomsnittet i gruppa si, men figur 3.1 viser og at dei hadde lågare brutto driftsutgifter pr innb. I ein kommune som Norddal med 1845 innb pr 01.01.04 er det vesentlege smådriftsulempar på sektoren. Utgangspunktet er nøkternt, men ved samanslåing av Norddal/Stranda bør det likevel vere råd å oppnå nemnande innsparingar på sektoren Adm, styring og fellesutg.

Eg trur at ev innsparingar i Grunnskuleopplæring i regelen let seg gjennomføre innan eksisterande kommunegrensar, jf kap 5.5 *Grunnskule*, sjølv for ein så liten kommune som Norddal med 245 innb i alderen 6-15 år (Kommunal- og regionaldepartementet 2004b).

	Meirforbruk mill kr
Adm, styring og fellesutg.	8,0
Barnehage	1,8
Grunnskuleopplæring	5,9
Kommunehelse	11,9
Pleie og omsorg	6,1
Sosialtj.	-4,3
Barnevern	-3,8
Vann, avløp, renov./avfall	5,2
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	0,9
Kultur	-0,7
Kirke	0,8
Samferdsel	3,3
Bolig	0,7
Næring	7,5
Brann og ulykkesvern	1,9
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-0,8
Differanse inntil 100%	-0,3
	44,2

Tabell 7.4: Norddal/Stranda 2003. Sektorvis fordeling av meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 11

Kjelde SSB

Kommunehelse er ein annan sektor det etter tabellane 7.3 og 7.4 er aktuelt å sjå nærare på. Kommunehelse er ein sektor der det etter litteraturen er stordriftsfordelar, jf kap 5.6 *Kommunehelse*. Norddal brukte i 2003 5,7% av brutto driftsutgifter til sektoren, mot 5,2% gjennomsnittleg i gruppe 6. Stranda brukte 8,8% mot gjennomsnittleg 5,3% i gruppe 2. I kr pr innb blir dette kr 3730 mot kr 2471. Skilnaden multiplisert med folketalet i Stranda blir ca 5,9

mill kr i meirforbruk. Blant kommunane på Søre Sunnmøre i 2002 syntest det som om organiseringa av funksjon 241 Diagnose, behandling, rehabilitering kunne verke inn. Kommunar med høvesvis høgt beløp på Lønnsutgifter og lågt beløp på Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteprod hadde størst utgifter i det materialet (Dyrhol 2004a). Beløp for Stranda for 2003 er ca 4,5 mill kr og ca 2,3 mill kr, slik at tilhøva der ikkje motseier at dette ev kan vere eit meir generelt trekk. Ev ustabil legedekning, med mange vikarlegar, kan venteleg, sjølv med ønskt anna organisering, gje slikt høve mellom storleiken på desse postane. Geografien i Stranda kommune er ikkje den lettaste. Oppsummert kan seiast at eg veit lite om kvifor Stranda brukte så mykje på denne sektoren. Tala ovanfor, og at Stranda har om lag tre gongar så mange innbyggjarar som Norddal, viser at ev innsparingar på sektoren i vesentleg grad kan oppnåast utan samanslåing av kommunar. Men særleg fordi Norddal kommune har så lågt folketal er det nok ein del vidare å hente ved kommunesamanslåing. Ei slik vidare innsparing kan også oppnåast ved (ev aukande) samarbeid.

Etter tabell 7.4 har Norddal/Stranda eit meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 11 på ca 6,1 mill kr til Pleie og omsorg. Vedlegg 4 viser at kommunane har mange eldre i høve til landsgjennomsnittet. Eg har ikkje granska gruppegjennomsnitt. Dei to indeksane for psykisk utviklingshemma skiplar ikkje inntrykket av stort behov for tenester innan Pleie og omsorg.

Dersom ein skal tru den forskinga, er Norddal for liten til å ta ut alle stordriftsfordelar for drift av pleieinstitusjonar. Både Norddal og Stordal kvar for seg og Norddal/Stranda er etter same føresetnad for små kommunar til å ta ut alle stordriftsfordelar for investering i pleieinstitusjonar. Dersom ein aksepterer ei sentralisering av pleieinstitusjonar, kan det vere noko å spare på nokre tiårs sikt, men det må ev granskast nøyare. Geografien og kommunikasjonane i Norddal/Stranda bør takast omsyn til. Ev innsparingar kan også oppnåast ved samarbeid.

Norddal/Stranda sette i 2003 inn store ressursar på sektorane Samferdsel og Næring i høve til gjennomsnittet i gruppe 11. Det gjeld også kvar kommune i høve til si gruppe. Innsatsen på desse sektorane kan variere meir over tid enn for dei fleste andre sektorar, pga prosjekt o.l. Dette er sektorar som gjerne blir oppfatta som viktige for utviklingskraft. Ein høyrer heller ofte den tanken at større kommunar kan ha større slagkraft på desse sektorane. Eg trur ikkje at ein bør ta sikte på å spare noko på desse sektorane, men ei samanslåing av kommunane kan kanskje gje meir att for innsatsen. Ein del av fordelane ein på desse sektorane kan oppnå med samanslåing av kommunar, burde ein langt på veg og kunne oppnå med samarbeid, som eg kjenner til allereie finst. Men ved samanslåing kjem gjerne ein del auka samla slagkraft i tillegg til summen av fordelane på sektorane?

Oppsummering Norddal/Stranda

Sjølv om den grovaste KOSTRA-analysen viser vesentleg meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 11 synest ikkje ei samanslåing av Norddal/Stranda å vere av dei mest interessante samanslåingane vurdert kommunaløkonomisk. Denne utsegna byggjer på den

nøyare sektorvise analysen og granskinga til SSB, jf tabell 6.1. Det er likevel nokre moment som talar for ei alvorleg vurdering av samanslåing: 1) At Norddal kommune har så lågt folketal, 2) At nemnande innsparing i Adm, styring fellesutg bør vere råd og 3) Vonleg endå betre samordning og slagkraft av den allereie store innsatsen på sektorar som er viktige for framtidig utvikling. Men i ei samla vurdering høyrer også med moment som ikkje er drøfta her.

7.4 Hareid og Ulstein

Ei samanslåing av Hareid/Ulstein er eit alternativ i Langørgen mfl (2002) (SSB sin analyse).

Hareid hadde pr 01.01.04 eit folketal på 4670, Ulstein 6761, til saman 11431 innb. Hareid kjem i gruppe 1 Små kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, lave frie disponible inntekter. Ulstein kjem i gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Hareid/Ulstein kjem i gruppe 8 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter⁸.

I Hareid/Ulstein var brutto driftsutgifter pr innb i 2003 kr 38304, gjennomsnittet i gruppe 8 kr 35993. Skilnaden multiplisert med folketallet gjev ca kr 26,4 mill kr i meirforbruk. I Dyrhol (2003a) er gjennomsnittleg indeks i inntektssystemet for gruppe 8 med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2003a), dvs frå framlegget til statsbudsjett for 2004, rekna ut til 0,9630. Slike indeksar endrar seg lite frå år til år. Med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2004b), dvs frå framlegget til statsbudsjett for 2005, vert indeks vekta etter folketallet for Hareid/Ulstein 1,0139. Skilnaden er vesentleg, og dersom ein brukar høvet mellom indeksar som faktor på brutto driftsutgifter pr innb blir det meste av meirforbruket eliminert. At Hareid/Ulstein utifrå geografiske, demografiske og sosiale tilhøve vil vere ein vesentleg meir tungdriven kommune enn gjennomsnittet i gruppe 8 kan kanskje verke overraskande. Men sjølv Ulstein, med både auke i folketallet og det ein i dette distriktet oppfattar som lett geografi, er ein kommune med indeks i utgiftsutjamninga i inntektssystemet litt over landsgjennomsnittet, jf vedlegg 4.

Tabell 7.5 viser ein sektorvis analyse. Grunnlaget å rekne prosent av er noko høgare for Hareid/Ulstein enn gjennomsnittleg for gruppe 8.

Tabell 7.6 viser korleis meirforbruket på 26,4 mill kr er samansett sektorvis. For sektorar med negative tal driv Hareid/Ulstein rimelegare enn gjennomsnittet i gruppe 8.

---

⁸ Det skjer ei simulering av bundne kostnader i Hareid/Ulstein, ein kommune som i SSB sin modell får sine eigne rammevilkår.

Tabell 7.6 viser eit negativt beløp for Adm, styring, fellesutg. Dersom ein likevel er nøgd med den standard sektoren hadde i 2003, kan det alltid sparast ein del ved samanslåing av kommunar, eller ein kan få meir ut av same beløp.

Sektorane sine prosentar av brutto driftsutgifter i 2003	Hareid/Ulstein	Gruppe 8	Kommunane i Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Adm, styring og fellesutg.	7,3	8,2	8,4	8,3
Barnehage	8,6	8,1	6,8	7,7
Grunnskoleopplæring	31,6	27,7	25,4	25,1
Kommunehelse	3,1	4,0	4,4	4,2
Pleie og omsorg	25,6	25,0	29,3	26,6
Sosialtj.	2,6	4,3	3,2	4,5
Barnevern	2,1	2,2	1,6	2,2
Vann, avløp, renov./avfall	5,1	5,2	4,6	5,1
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	1,8	1,4	1,3	1,5
Kultur	1,5	3,0	2,5	3,2
Kirke	1,0	1,0	1,2	1,1
Samferdsel	1,8	1,6	2,3	1,8
Bolig	1,2	1,6	1,6	1,8
Næring	1,0	0,8	1,2	1,2
Brann og ulykkesvern	1,1	1,5	1,5	1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0,1	0,2	0,7	0,3
	95,5	95,8	96,0	96,0
Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2003 (100%)	38304	35993	40202	40120

Tabell 7.5: Hareid/Ulstein. Sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter 2003

Kjelde: SSB

Eg trur at ev innsparingar for Barnehage og Grunnskuleopplæring i regelen let seg gjennomføre innan eksisterande kommunegrensar, jf kap 5.4 *Barnehage* og 5.5 *Grunnskule* Hareid og Ulstein med eidet mellom er neppe noko unntak. Eg har høyrte at Hareid og Ulstein vurderer å samarbeide om ungdomsskule. Dette er ein interessant tanke, som kan lette presset for samanslåingar som (og) gjeld barnesteget.

	Meirforbruk mill kr
Adm, styring og fellesutg.	-1,8
Barnehage	4,3
Grunnskoleopplæring	24,4
Kommunehelse	-2,9
Pleie og omsorg	9,2
Sosialtj.	-6,3
Barnevern	0,1
Vann, avløp, renov./avfall	0,9
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	2,1
Kultur	-5,8
Kirke	0,3
Samferdsel	1,3
Bolig	-1,3
Næring	1,1
Brann og ulykkesvern	-1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-0,4
Differanse inntil 100%	2,4
	26,4

Tabell 7.6: Hareid/Ulstein 2003. Sektorvis fordeling av meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 8

Kjelde SSB

Tabell 7.6 viser eit meirforbruk til Pleie og omsorg. Jamført med dei tre indeksane for aldersgrupper av eldre og dei to for psykisk utviklingshemma i vedlegg 4 kan utgiftene synest høge. Indeksane samanliknar rett nok med landsgjennomsnittet. Eg har ikkje granska gruppegjennomsnitt. Men eg trur at ev stort forbruk i høve til behovet kan for denne sektoren i stor grad kan justerast innanfor noverande kommunegrenser.

Dersom ein skal tru den forkinga, er Hareid og Ulstein kvar for seg for små til å ta ut alle stordriftsfordelar for investering i pleieinstitusjonar. Dersom ein aksepterer ei sentralisering av pleieinstitusjonar, kan det vere noko å spare på nokre tiårs sikt, men det må ev granskast nøyare. Geografi og reisetid burde ikkje vere det store problemet i desse kommunane. Ev innsparingar kan også oppnåast ved samarbeid.

Oppsummering Hareid/Ulstein

I SSB si gransking, jf tabell 6.1, er samanslåing av Hareid/Ulstein eit kommunaløkonomisk mykje interessant prosjekt. KOSTRA-analysen viser eit noko anna bilete. Kommunane i gruppe 8, som Hareid/Ulstein kjem i, plar rett nok gjennomsnittleg innrette seg rimelegare både på sektoren Barnehage og dei svært store sektorane Grunnskoleopplæring og Pleie og omsorg. Men mykje tyder på at Hareid og Ulstein kvar for seg om ønskjeleg i stor grad kan gjere justeringar av driftsnivå/strukturendringar som fjernar det meste av meirforbruket.

7.5 Volda og Ørsta

Ei samanslåing av Volda/Ørsta er eit alternativ i Langørgen mfl (2002) (SSB sin analyse).

Volda kjem i gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Ørsta kjem i gruppe 8 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Volda/Ørsta kjem og i gruppe 8.

7.5.1 Volda/Ørsta 2002

I Dyrhol (2004a) vart gjort ein KOSTRA-analyse for samanslåing av Volda/Ørsta med data frå 2002. I Amdam mfl (2004:86) er det som gjeld kommunaløkonomi summert opp slik:

Med grunnlag i kommunal økonomi synest det vere "lite å hente" ved ei samanslåing av Ørsta og Volda, ...

Det var hovudsakleg to grunnar til denne konklusjonen:

1.

Volda og Ørsta brukte i 2002 ca 49 mill kr i Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter. Pr innb 01.01.03 blir beløpet kr 2631. Dette er mindre enn gjennomsnittet for gruppe 8, som er kr 3141 (Dyrhol 2004a:35).

2.

Gruppe 8

Gruppe 8 er Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter. Volda og Ørsta kjem ev i denne gruppa, der Ørsta åleine også er. Også her er det gjort ei noko nøyare gransking av kor godt samanlikningsgrunnlaget kan vere. Ein må vedgå at resultatet overraska. Dersom ein vektar Indeks beregnet utgiftsbehov i utgiftsutjamninga i inntektssystemet⁹ med folketal 01.01.03 blir gjennomsnittet i gruppe 8 0,9630. For Volda og Ørsta er vekta indeks 1,0462. Busetnadsmønster, demografiske og topografiske tilhøve gjer ein samanslått kommune Volda og Ørsta klart meir tungdriven enn ein typisk kommune i gruppe 8 (Dyrhol 2004a: Appendiks 5).

Den grove KOSTRA-analysen for 2002 viste at Volda/Ørsta hadde brutto driftsutgifter på kr 37102 pr innb, mot kr 34521 gjennomsnittleg i gruppe 8. Skilnaden kr 2581 multiplisert med folketalet pr 01.01.03 på 18604 gjev eit meirforbruk på ca 48 mill kr. Meirforbruket verkar ikkje stort i høve til pkt 2 ovanfor.

7.5.2 Pleie- og omsorg

Analysen for 2002 viste at Volda/Ørsta brukte høvesvis meir til Pleie- og omsorgstjenester enn gjennomsnittet i gruppe 8. Lokalavisa i Ørsta, Møre-Nytt, merka seg dette, og hadde 11.05.04 eit oppslag - *Pleie og omsorg dyrare i Ørsta og Volda enn i andre kommunar*. Med ein god del meir arbeid enn det som her er kalla KOSTRA-analyse er det råd å kome nærare eit svar på om dette eigentleg er slik for ein *einskild* kommune. Sidan akkurat dette punktet fekk eit slikt oppslag, vart eit slikt arbeid gjort. I Møre-Nytt 03.07.04 stod følgjande innlegg av meg. Innlegget vert først og fremst sett inn her som ein illustrasjon for ein måte å vidareføre ein grov KOSTRA-analyse. KOSTRA-data er frå 2003.

Kostnader til helse- og sosial i Ørsta kommune

Møre Nytt hadde for ei tid sidan eit oppslag tufta på den kommunaløkonomiske analysen eg laga i samband med vurderinga av kommunestrukturen på Søre Sunnmøre. Det vart i overskrifta greitt nok fokusert på "Pleie og omsorg dyrare i Ørsta og Volda enn i andre kommunar". Her ser vi berre på Ørsta. I oppslaget vart nemnt at dette m.a. kunne kome av alderssamansetjinga. I analysen er dette poenget illustrert ved å trekkje fram tal for kor mange eldre det er i Ørsta i høve til folketalet. Sidan desse tilhøva både vekkjer interesse og er svært viktige, og det er råd med data frå offentleg statistikk å studere dei noko nærare, så har eg sett litt meir på saka. Det er nytta såkalla KOSTRA (KOMMune STAT RApportering) –tal for 2003 frå Statistisk sentralbyrå. Vidare er den berekningsteknisk dokumentasjonen for inntektssystemet for kommunar som følgde forslaget til statsbudsjett for 2004 nytta.

I inntektssystemet for kommunar finst ei utgiftsutjamning. Her får kommunar som t.d. har tungvinte geografiske tilhøve og ei alderssamansetjing ein trur fører til større kommunale utgifter kompensasjon. I alt blir utgiftsutjamninga bestemt av eit 20-tals kriterium som tel ulikt. T.d. tel kriteriet Innbyggere 90 år og over 5%, eller vekta med 0,05 av det heile summert til 1. Ørsta hadde 99 personar i denne aldersgruppa. I heile landet fanst 27639. Ørsta sin andel var ca 0,0036, dvs litt over 3,5 promille. Av det samla folketalet i landet hadde Ørsta ca 0,0023. Vi ser at Ørsta har ein mykje større del av innbyggjarane over 90 år i landet enn av alle personar, ja faktisk over 50% meir. Dette vert i inntektssystemet uttrykt

⁹ Data er henta frå Kommunal- og arbeidsdepartementet (2003a), dvs frå framlegget til statsbudsjett for 2004. Slike indeksar endrar seg i regelen lite frå år til år.

ved ein indeks på 1,5879. Ein kommune med indeks 1 vil ha gjennomsnittleg tal for eldre over 90 år. På tilsvarande måte er det rekna ut indeksar for alle kriteria for alle kommunar. For kvar kommune er så indeksane vekta med kor mykje dei skal telje (likt for alle kommunar), og vi får ein samla indeks. For Ørsta sin del var denne indeksen 1,0344. Vi kan forenkla seie at Ørsta er rekna til å vere ca 3,5% meir kostbar å drive enn gjennomsnittskommunen i landet.

I samband med KOSTRA har Statistisk sentralbyrå gruppert kommunane i 16 grupper. Ørsta kjem, saman med 48 andre kommunar, i gruppe 8 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Ein mellomstor kommune har mellom 5000-19999 innb. "Lave" tyder mellom dei 25% med lågast, middels verken mellom dei 25% med lågast eller høgast. Det var både oppdraget og ein vanleg framgangsmåte ved kommunaløkonomiske vurderingar av kommunestruktur å samanlikne kommunar med gruppa si. Ved å sjå på lista av kommunar forstod ein at samanlikningsgrunnlaget kunne vere svakt. Ein rekna difor ut ein samla indeks for gruppa. Den var på 0,9630 mot som nemnt 1,0344 for Ørsta. I inntektssystemet er Ørsta såleis rekna for vesentleg meir kostbar å drive enn ein gjennomsnittleg kommune i gruppa. Avvik frå gruppegjennomsnitt må sjåast i lys av dette når moglege innsparingar blir vurdert.

Ørsta sine totale brutto driftsutgifter pr innb var kr 40404, mot kr 35993 gjennomsnittleg for gruppa. Deler vi gruppegjennomsnittet på 0,9630 og gongar med 1,0344 får vi kr 38661. Utgiftsutjamninga er ikkje meint å femne om alt, slik at reknestykket er litt forenkla.

Den nemnde utgiftsutjamninga kan og sjåast på som bygd opp av fire delindeksar med ulik vekt. Ein delindeks for helse- og sosial tel ca 51%. Dette kan nyttast til ei nærare drøfting av tilhøva nemnt innleiingsvis. Følgjande tabell viser denne indeksen for Ørsta:

	Vekter	Indeksar Ørsta	
Innbyggere 0-15 år	0,0510	1,0148	0,0518
Innbyggere 16-66 år	0,0440	0,9559	0,0421
Innbyggere 67-79 år	0,1370	1,1402	0,1562
Innbyggere 80-89 år	0,2530	1,2518	0,3167
Innbyggere 90 år og over	0,0960	1,5879	0,1524
Urbanitetskriterium	0,0830	0,7712	0,0640
Skilte og separerte 16-59 år	0,0760	0,6335	0,0481
Arbeidsledige 16-59 år	0,0210	0,9806	0,0206
Dødelighet	0,0500	0,8246	0,0412
Ikke-gifte 67 år og over	0,0500	1,0481	0,0524
Innvandrere	0,0100	0,4127	0,0041
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,1220	0,6029	0,0736
Psykisk utviklingshemmede under 16 år	0,0070	0,5611	0,0039
Sum	1,0000		1,0272

Som ein ser er delindeksen for helse- og sosial for Ørsta 1,0272, dvs noko mindre enn den samla indeksen på 1,0344. Biletet for Ørsta er blanda. Det er høvesvis mange eldre, men få psykisk utviklingshemma. Ørsta har låg indeks på fleire kriterium ein trur har mykje å seie for omfanget av sosialhjelp og barnevernstiltak. Venteleg er dette biletet eit mønster som går igjen for ein god del kommunar. Det burde gjerne vere ein eigen delindeks for pleie- og omsorg, ev berre for eldre. Slik kunne ein få ein klarare analyse og betre grunnlag for tiltak.

Det viser seg at delindeksen for helse- og sosial gjennomsnittleg for gruppe 8 er 0,8911, dvs svært mykje lågare enn Ørsta sine 1,0272. Til kommunehelse, pleie- og omsorg, sosialhjelp og barnevern

brukar Ørsta (gruppe 8) 3,2 (4), 27,7 (25), 3,4 (4,3) og 1,3 (2,2) % av brutto driftsutgifter. Samla for helse- og sosial vert dette 35,6 (35,5) %. Brutto driftsutgifter pr innb var kr 40404 (35993) pr innb. Til helse- og sosial vart pr innb nytta kr 14384 (12777). Kr 12777 delt på 0,8911 og gonga med 1,0272 blir kr 14728. Korrigert for det delindeksen i inntektssystemet er meint å gje uttrykk for, brukar Ørsta såleis ikkje meir til helse- og sosial enn gjennomsnittleg for gruppa.

Ein kan rekne ut gjennomsnittleg indeks for gruppa for kvart kriterium i delindeksen for helse- og sosial. Ved å synse på kva kriterium som er viktige for pleie- og omsorg kan ein kanskje kome nærare eit svar på om Ørsta brukar meir til pleie- og omsorg enn gjennomsnittet for kommunane i gruppa, omsyn teke til dei tilhøva indeksane er tenkt å korrigere for. Men det skal eg ikkje prøve på.

7.5.3 Volda/Ørsta 2003

Volda hadde pr 01.01.04 eit folketal på 8377, Ørsta 10267, til saman 18644 innb.

I Volda/Ørsta var brutto driftsutgifter pr innb i 2003 kr 40022, gjennomsnittet i gruppe 8 kr 35993. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev ca kr 75,1 mill kr i meirforbruk. Dette er ein stor auke frå ca 48 mill kr i 2002. Ein nærare analyse av grunnen til dette ville vere interessant, men blir ikkje gjort i samband med arbeidet her. I Dyrhol (2003a) er gjennomsnittleg indeks i inntektssystemet for gruppe 8 med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2003a), dvs frå framlegget til statsbudsjett for 2004, rekna ut til 0,9630. Tilsvarande indeks for Volda/Ørsta var 1,0462. Slike faktorar endrar seg lite frå år til år. Høvet mellom desse gjev ein faktor på 1,0864. Faktoren multiplisert med kr 35993 gjev kr 39103, dvs eit lågare beløp enn brutto driftsutgifter pr innb i 2003 i Volda/Ørsta. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev eit meirforbruk på ca 17,1 mill kr. Eit tilsvarande reknestykke for 2002 viser mindreforbruk.

Tabell 7.7 viser ein sektorvis analyse. Grunnlaget å rekne prosent av er klart høgare for Volda/Ørsta enn gjennomsnittleg for gruppe 8.

Tabell 7.8 viser korleis meirforbruket på ca 75,1 mill kr er samansett sektorvis. For sektorar med negative tal driv Volda/Ørsta rimelegare enn gjennomsnittet i gruppe 8.

Tabell 7.7 og 7.8 viser at Volda/Ørsta brukte mindre enn gjennomsnittet for gruppe 8 til Adm, styring og fellesutg. Denne sektoren vert ofte framheva som ein sektor det er etter måten "lett" å oppnå innsparingar for ved samanslåing av kommunar. Analysen for 2002 viste eit mindreforbruk på ca 9,5 mill kr, analysen for 2003 på ca 6,5 mill kr, slik at utviklinga over akkurat desse to åra var negativ. Dersom ein er nøgd med den standard sektoren hadde i 2003, kan det alltid sparast ein del ved samanslåing av kommunane, eller ein kan få meir ut av same beløp.

Sektorane sine prosentar av brutto driftsutgifter i 2003	Volda/Ørsta	Gruppe 8	Kommunane i Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Adm, styring og fellesutg.	6,5	8,2	8,4	8,3
Barnehage	7,1	8,1	6,8	7,7
Grunnskoleopplæring	27,1	27,7	25,4	25,1
Kommunehelse	3,5	4,0	4,4	4,2
Pleie og omsorg	28,2	25,0	29,3	26,6
Sosialtj.	3,1	4,3	3,2	4,5
Barnevern	1,4	2,2	1,6	2,2
Vann, avløp, renov./avfall	2,9	5,2	4,6	5,1
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	1,9	1,4	1,3	1,5
Kultur	2,2	3,0	2,5	3,2
Kirke	1,1	1,0	1,2	1,1
Samferdsel	4,3	1,6	2,3	1,8
Bolig	2,0	1,6	1,6	1,8
Næring	1,4	0,8	1,2	1,2
Brann og ulykkesvern	1,4	1,5	1,5	1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	1,0	0,2	0,7	0,3
Sum	95,1	95,8	96,0	96,0
Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2003 (100%)	40022	35993	40202	40120

Tabell 7.7: Volda/Ørsta. Sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter 2003

Kjelde: SSB

	Meirforbruk mill kr
Adm, styring og fellesutg.	-6,5
Barnehage	-1,4
Grunnskoleopplæring	16,3
Kommunehelse	-0,7
Pleie og omsorg	42,7
Sosialtj.	-5,7
Barnevern	-4,3
Vann, avløp, renov./avfall	-13,3
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	4,8
Kultur	-3,7
Kirke	1,5
Samferdsel	21,3
Bolig	4,2
Næring	5,1
Brann og ulykkesvern	0,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	6,1
Differanse inntil 100%	8,4
	75,1

Tabell 7.8: Volda/Ørsta 2003. Sektorvis fordeling av meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 8

Kjelde SSB

Eg trur at ev innsparingar for Grunnskuleopplæring i regelen let seg gjennomføre innan eksisterande kommunegrenser, jf 5.5 *Grunnskule*. Volda og Ørsta har ei lang og variert grense seg i mellom. Det kan vere at det finst kommunaløkonomisk gunstige strukturendringar som kryssar kommunegrensene. Dette må ev studerast nøyare. Slik innsparing kan også oppnåast ved samarbeid.

Tabell 7.8 viser eit meirforbruk til Pleie og omsorg. Dei tre indeksane for aldersgrupper av eldre i vedlegg 4 viser eit stort behov for tenester i høve til landsgjennomsnittet, medan det motsette er tilfelle for dei to indeksane for psykisk utviklingshemma. Indeksane samanliknar med landsgjennomsnittet. Eg har ikkje granska gruppegjennomsnitt. Volda og Ørsta er kvar for seg så store at inga forskning eg kjenner til hevdar at dei er for små til innan eigne grenser å oppnå det aller meste av stordriftsfordelar ved pleieinstitusjonar. Eg trur at ev stort forbruk i høve til behovet for denne sektoren i stor grad kan justerast innanfor noverande kommunegrenser.

For Volda/Ørsta auka Samferdsel frå 2,6% i 2002 til 4,3% i 2003, medan gjennomsnittet i gruppe 8 gjekk ned frå 1,8% til 1,6%. Studie av grunnlagsdata i KOSTRA viser at Ørsta i 2003 hadde ei overføring på ca 6,6 mill kr på funksjon 330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak. Av e.post 16.11.04 frå kommunen går det fram at 6 mill kr av dette er ei overføring til Eiksundsambandet. Ørsta kommune samordnar overføringa frå fleire aktuelle kommunar og frå Tussa.

I tabell 7.8 finst nokre mindre sektorar med vesentleg meirforbruk frå og med Fys.planl/kulturminne/natur/nærmiljø og nedover på lista. Dei fleste av desse sektorane er rekna å vere viktige for utviklingskrafta til ein kommune, og samordna innsats er ofte brukt som argument for samanslåing av kommunar. Innsatsen på desse sektorane kan variere meir over tid enn for dei fleste andre, pga prosjekt o.l. Samferdsel er nemnt ovanfor, og det er berre for Samferdsel at begge kommunar brukte meir enn gjennomsnittet i gruppa si. Elles brukte Ørsta mykje i høve til gruppa si på Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø og Næring, og Volda på Bolig. Ei sak er og kva ein direkte kan spare på desse mindre sektorane, ei anna sak er om ein kan få meir for same pengane. Ei auka satsing på Kultur ville venteleg vere noko ein gjerne ville finne rom for. Kultur er også ein sektor som blir rekna som viktig for utviklingskrafta til ein kommune. Ein del av fordelane ein på desse sektorane kan oppnå med samanslåing av kommunar, burde ein langt på veg og kunne oppnå med samarbeid, som eg kjenner til allereie finst. Men ved samanslåing kjem gjerne ein del auka samla slagkraft i tillegg til summen av fordelane på sektorane?

Oppsummering Volda/Ørsta

I følgje SSB sin analyse, jf tabell 6.1, er ikkje ei samanslåing av Volda/Ørsta kommunaløkonomisk særleg interessant. KOSTRA-analyse viser stor negativ utvikling frå 2002 til 2003. Dette kan tyde på at ei samanslåing av Volda og Ørsta er i ferd med å utvikle seg til eit interessant kommunaløkonomisk prosjekt, men ein burde gjerne ha data for minst

eitt år til, og/eller gjere ei nøyare gransking. Endå betre samordning og slagkraft av den allereie store innsatsen på nokre mindre sektorar som er viktige for framtidig utvikling kan tale for samanslåing av kommunane. Dersom det her skulle vise seg å vere to haldbare argument, blir samanslåing straks meir interessant. Men i ei samla vurdering høyrer også med moment som ikkje er drøfta her.

7.6 Sande og Herøy

Ei samanslåing av Herøy/Sande er ikkje eit alternativ i Langørgen mfl (2002) (SSB sin analyse).

Sande hadde pr 01.01.04 eit folketal på 2605, Herøy 8355, til saman 10960 innb. Sande kjem i gruppe 2 Små kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. Herøy kjem i gruppe 11 Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter. SSB har som nemnt ikkje analysert alternativet, men eg trur at Sande/Herøy kjem i gruppe 11.

I Sande/Herøy var brutto driftsutgifter pr innb i 2003 kr 39027, gjennomsnittet i gruppe 11 kr 41151. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev ca kr 23,3 mill kr i mindreforbruk. Med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2004b), framlegget til statsbudsjett for 2005, har eg rekna ut av indeksen i utgiftsutjamninga i inntektssystemet vekta med folketal blir 1,0795 for gruppe 11. For Sande/Herøy vert indeksen rekna ut på tilsvarande måte 1,0562. Vurdert utifrå uvissa elles i slike reknestykke, er skilnaden mellom desse indeksane er så liten at vidare utrekningar på dette grunnlaget vert sløyfa.

Sande/Herøy hadde såleis mindre brutto driftsutgifter pr innb i 2003 enn gjennomsnittleg i gruppe 11. Kommunane i gruppe 11 innretta seg med noko høgare utgifter. Dersom ein ikkje følgjer dette eksempelet, er det sjølvsagt råd å spare ein del ved å slå saman Sande og Herøy. Men truleg ville ein ha ønskt å stå sterkare på sektorar som Barnehage¹⁰, Kultur, Samferdsel, Næring og Brann og ulykkesvern, for å nemne nokre aktuelle, så annleis utnytting av midlane er gjerne meir aktuelt enn rein sparing.

Eit samarbeid om Kommunehele er allereie i gang. Eg veit ikkje om dette vil innebere at ein tek sikte på å spare pengar i 2004 i høve til 2003.

Frå Dyrhol (2004a) kjenner eg til at KOSTRA-tal for 2002 viste ein kontrast mellom Sande og Herøy samanlikna med gruppe 2 høvesvis 11. Ein kan ikkje vente store endringar i dette frå år til år. I 2003 hadde Sande brutto driftsutgifter pr innb på kr 49484, mot kr 46621 gjennomsnittleg i gruppe 2. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev eit meirforbruk på ca 7,5 mill kr. Herøy hadde brutto driftsutgifter pr innb på kr 35766, mot kr 41151

---

¹⁰ Ulik grad av private barnehagar kan gjere at kommunale tal for denne sektoren bør sjåast på med ekstra varsemd.

gjennomsnittleg i gruppe 11. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev eit mindreforbruk på ca 45 mill kr.

Sektorane sine prosentar av brutto driftsutgifter i 2003	Sande/Herøy	Gruppe 11	Kommunane i Møre og Romsdal	Kommunane u/Oslo
Adm, styring og fellesutg.	7,9	7,5	8,4	8,3
Barnehage	5,6	7,0	6,8	7,7
Grunnskoleopplæring	27,3	26,1	25,4	25,1
Kommunehelse	5,3	4,4	4,4	4,2
Pleie og omsorg	30,2	28,6	29,3	26,6
Sosialtj.	3,6	3,6	3,2	4,5
Barnevern	1,2	2,0	1,6	2,2
Vann, avløp, renov./avfall	4,4	4,6	4,6	5,1
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	1,2	1,4	1,3	1,5
Kultur	1,9	2,7	2,5	3,2
Kirke	1,9	1,2	1,2	1,1
Samferdsel	1,7	1,8	2,3	1,8
Bolig	1,5	1,6	1,6	1,8
Næring	0,9	1,5	1,2	1,2
Brann og ulykkesvern	1,1	1,4	1,5	1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0,0	0,4	0,7	0,3
	95,7	95,8	96,0	96,0
Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2003 (100%)	39027	41151	40202	40120

Tabell 7.9: Sande/Herøy. Sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter 2003

Kjelde: SSB

	Meirforbruk mill kr
Adm, styring og fellesutg.	0,0
Barnehage	-7,6
Grunnskoleopplæring	-0,9
Kommunehelse	2,8
Pleie og omsorg	0,2
Sosialtj.	-0,8
Barnevern	-3,9
Vann, avløp, renov./avfall	-1,9
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	-1,2
Kultur	-4,1
Kirke	2,7
Samferdsel	-0,8
Bolig	-0,8
Næring	-2,9
Brann og ulykkesvern	-1,6
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-1,8
Differanse inntil 100%	-0,5
	-23,2

Tabell 7.10: Sande/Herøy 2003. Sektorvis fordeling av meirforbruk i høve til gjennomsnittet i gruppe 11. Kjelde: SSB.

Det kan difor ha interesse å sjå litt nøyare på Sande og Herøy einskild- og sektorvis for 2003. Tabell 7.11 gjer dette, og samanliknar med dei gruppene dei høyrer til.

Av tabell 7.11 går det fram at både Sande og Herøy høvesvis brukte ein del meir til Grunnskuleopplæring enn gjennomsnittet i gruppa si. I kr pr innb brukte Herøy likevel mindre i enn gjennomsnittleg i gruppa. Sande brukte svært mykje meir til Pleie- og omsorg, i absolutte tal kr 18365 pr innb mot kr 13007 gjennomsnittleg i gruppe 2. Skilnaden multiplisert med folketalet gjev eit meirforbruk på ca 14 mill kr. Dersom ein skal tru den forkinga, er Sande kommune klart for liten til å ta ut alle stordriftsfordelar både for drift av og investering i pleieinstitusjonar¹¹.

Eg trur at ev innsparingar i Grunnskuleopplæring og Pleie og omsorg i regelen let seg gjennomføre innan eksisterande kommunegrenser, jf kap 5.5 *Grunnskole* og 5.7 *Pleie og omsorg*. Men dersom ein aksepterer ei sentralisering av pleieinstitusjonar kan det vere noko å spare på nokre tiårs sikt ein del stader. Sande/Herøy kan vere ein slik stad, men det må ev granskast nøyare. Der er heller ikkje avstandane så store. Ev innsparingar kan også oppnåast ved samarbeid.

Sektorane sine prosent av brutto driftsutgifter i 2003	Sande	Gruppe 2	Herøy	Gruppe 11
Adm, styring og fellesutg.	8,7	10,3	7,5	7,5
Barnehage	4,7	6,5	6,0	7,0
Grunnskuleopplæring	25,2	23,6	28,2	26,1
Kommunehelse	4,5	5,3	5,6	4,4
Pleie og omsorg	37,1	27,9	27,2	28,6
Sosialtj.	1,9	2,6	4,3	3,6
Barnevern	0,8	1,4	1,4	2,0
Vann, avløp, renov./avfall	5,1	4,7	4,1	4,6
Fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø	1,0	1,4	1,2	1,4
Kultur	0,8	2,6	2,4	2,7
Kirke	1,2	1,2	2,1	1,2
Samferdsel	1,5	1,7	1,8	1,8
Bolig	1,6	2,0	1,5	1,6
Næring	1,0	2,7	0,9	1,5
Brann og ulykkesvern	0,8	1,3	1,2	1,4
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-	0,6	0,0	0,4
	95,9	95,8	95,4	95,8
Brutto driftsutgifter kr pr innb i 2003 (100%)	49484	46621	35766	41151

Tabell 7.11: Sande og Herøy. Sektorvis fordeling av brutto driftsutgifter 2003 samanlikna med høvesvis gruppe 2 og gruppe 11. Kjelde: SSB

¹¹ Eg kjenner til at det i Sande er institusjonsdrift knytt til psykiatri, og som er driven av andre enn kommunen. Her kan det vere synergieffektar. Det er og planar om nye investeringar.

Her følger ei viss kvalitetssikring i høve til gruppeplassering Sande/Herøy. Sande/Herøy blir ein mellomstor kommune. Slike kommunar er plasserte i gruppene 7-12. Gjennomsnittlege brutto driftsutgifter pr innb i gruppe 7 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader pr innbygger, lave frie disponible inntekter var kr 35248. Ingen andre grupper av Mellomstore kommuner hadde eit så lågt gjennomsnitt. Eg trur ikkje Sande/Herøy kan kome i gruppe 7. Nest lågast gjennomsnittleg brutto driftsutgifter pr innb i gruppene 7-12 hadde gruppe 8 Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innb, middels frie disponible inntekter med kr 35993. Dette er ei gruppeplassering ein ikkje kan sjå heilt bort frå for Sande/Herøy. Sande/Herøy hadde brutto driftsresultat pr innb på kr 39027. I Dyrhol (2003a) er gjennomsnittleg indeks i inntektssystemet for gruppe 8 med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2003a), dvs frå framlegget til statsbudsjett for 2004, rekna ut til 0,9630. Slike faktorar endrar seg lite frå år til år. Med data frå Kommunal- og regionaldepartementet (2004b), framlegget til statsbudsjett for 2005, har eg rekna ut av indeksen i utgiftsutjamninga i inntektssystemet for Sande/Herøy på tilsvarende måte til 1,0562. Høvet mellom desse gjev ein faktor på 1,096. Faktoren multiplisert med kr 35993 gjev kr 39448, dvs eit høgare beløp enn brutto driftsutgifter pr innb i 2003 i Sande/Herøy. Ein kan naturlegvis tenkje seg at Sande/Herøy kjem i ei endå anna gruppe. Og der kan igjen kombinasjonen av gjennomsnittleg brutto driftsutgifter pr innb og vekta indeks gje eit mindre gunstig bilete.

Oppsummering Sande/Herøy

Ei samanslåing av Sande og Herøy kan neppe sjåast på som eit kommunaløkonomisk spareprosjekt. Men det er mogleg ein kan utnytte dei pengane ein har til å satse noko meir på sektorar som har utviklingsoppgåver.

8. Nokre KOSTRA-data om Storkommunen Borgund

8.1 Einingar å samanlikne med

	Folketal pr 01.01.04	Av dette	
Tromsø	61897		
Fredrikstad	69867		
Bærum	103313		
Stavanger	112405		
Trondheim	154351		
Vest-Agder	160127	Kristiansand	75280
Troms	152628	Tromsø	61897
Storkommunen Borgund, Sunnmøre med Vestnes og Sandøy (SB1)	135728	Ålesund	40001
Storkommunen Borgund, SB1 minus Søre Sunnmøre (SB2)	90939		

Tabell 8.1: Folketal pr 01.01.04

Kjelde: SSB

Tabell 8.1 viser folketalet pr 01.01.04 for dei to alternativa for Storkommunen Borgund og dei eksisterande kommunane i landet med nærast folketal. Eg har også funne det tenleg å samanlikne med tenkte samanslåingar av kommunane i Vest-Agder og Troms. Aust-Agder, Nord-Trøndelag og Sogn og Fjordane har og folketal som kunne tilseie samanlikning, men dei manglar folkerike sentrum som Kristiansand og Tromsø.

8.2 Korrigerede brutto driftsutgifter

Nedanfor er Korrigerede brutto driftsutgifter brukt i eit par samanhengar. Tilsvarende ukorrigerede tal er ikkje tilgjengelege på nettet. I forklaringa til SSB (tek med berre det nødvendige for å vise skilnaden) heiter det:

Korrigerede brutto driftsutgifter er *driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon ...*

og

Brutto driftsutgifter er *de samlede driftsutgiftene ...*

Ev innslag av konkurranseutsetjing slår såleis ut.

8.3 SB1 - Storkommunen Borgund: Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg

Vedlegg 5 viser:

- Behovsprofil
- Konsern – Finaniselle nøkkeltall og adm, styring og fellesutg

for SB1- Sunnmøre med Vestnes og Sandøy i tillegg samanlikna med Bærum, Stavanger, Trondheim, gjennomsnittet av kommunane i Vest-Agder og Troms. Eg viser til kap 1.10 *Datagrunnlag i KOSTRA*. Vedlagde tabellar får i stor grad tale for seg sjølv. Eg vil berre gje svært korte kommentarar.

I Behovsprofilen kan framhevast at SB1 i 2003 hadde lågast både Innflytting og Utflytting pr 1000 innb. Andel 25-66 år var lågast i SB1. Det motsette gjeld for dei eldre aldersgruppene. Andel av befolkninga som bor i tettsteder viser at dei store bykommunane har ein vesentleg annleis struktur enn SB1. Klarare sagt: Det finst i dag ingen slike kommunar som SB1 i landet. Gjennomsnittleg reisetid til kommunesenteret i minuttar er vektta gjennomsnitt til noverande senter. Andel av befolkningen 20-66 år som pendler ut av bostedskommunen er vektta gjennomsnitt utifrå noverande kommunegrensar.

I A1. Konsern – Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutg. – nivå 2 kan følgjande trekkast fram. SB1 hadde høgast Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern, men kommunane i Troms hadde høgare gjennomsnittleg Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern. SB1 hadde eit stort negativt Akkumulert regnskapsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern. SB1 hadde 0,4% på Akkumulert resultat i investeringsregnskapet, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern. Nokre av einingane det vert samanlikna med hadde eit større negativt beløp her. Prosentvis lånte SB1 83,9% av investeringsbeløpet. Dette er klart høgare enn for dei andre einingane med unntak av gjennomsnittleg for kommunane i Troms sett som konsern. Men berre Bærum henta meir av finansieringa av investeringane frå netto driftsresultat.

SB1 brukte i 2003 høvesvis klart meir på Pleie og omsorg enn dei det blir samanlikna med. Av utvalgte nøkkeltall, kommuner – nivå 1 (ikkje konsern, men det spelar nok ikkje noka rolle i denne samanhengen) går det fram at Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr plass i komm. inst var kr 528335 gjennomsnittleg for kommunane i SR1. Neste på lista i dette materialet er Troms, der tilsvarande gjennomsnittstal for kommunane var kr 604711. Kommunane i SB1 brukte etter måten mykje på Korrigerte driftsutgifter pr hjemmetjenestebrukar i kroner, men likevel mindre enn t.d. Trondheim. Denne informasjonen kan tilseie ein nærare gjennomgang. Dersom t.d. SB1 hadde etter måten låg terskel for institusjonsplass, ville ein vente høge utgifter til helse- og sosial, men låge utgifter pr plass/brukar både i institusjonstenesta og heimetenesta.

SB1 brukte ikkje høvesvis spesielt mykje til Brutto driftsutgifter, adm., styring og fellesutg. i % av tot brutto driftsutg., konsern. Heilt til slutt i tabellen, pkt 2.7, står ein spesifikasjon pr KOSTRA-funksjon. I høve til einskildkommunane det blir samanlikna med kan ein nok med tilsvarande sentralisering som der med tida halvere utgiftene til 130 Administrasjonslokaler; og dersom ein ikkje tek eksempel av Bærum spare ein del på 120 Administrasjon. Men det bør her gjerne takast med i vurderinga at Bærum i motsetnad til Stavanger og Trondheim ikkje er ein by, noko heller ikkje SB1 vil bli.

Saman med Fredrikstad og gjennomsnitt Vest-Agder ligg SB1 lågast på Brutto driftsutgifter, barnehage, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern.

8.4 SB2 - Storkommunen Borgund: Sunnmøre utan Søre Sunnmøre, men med Vestnes og Sandøy i tillegg

Vedlegg 6 viser:

- Behovsprofil
- Konsern – Finansielle nøkkeltall og adm, styring og fellesutg

for SB2- Sunnmøre utan Søre Sunnmøre, men med Vestnes og Sandøy i tillegg samanlikna med Tromsø, Fredrikstad, Bærum, Stavanger og gjennomsnittet av kommunane i Vest-Agder og Troms. Eg viser elles til kap 10 *Datagrunnlag i KOSTRA*. Vedlagde tabellar får i stor grad tale for seg sjølv. Eg vil berre gje svært korte kommentarar.

I Behovsprofilen kan fremhevast at SB2 i 2003 hadde lågast Innflytting pr 1000 innb, men Fredrikstad hadde større Utflytting pr 1000 innb. Andel 25-66 år var lågast i SB2. Det motsette gjeld for Andel 80 år og eldre. Andel av befolkninga som bor i tettsteder viser at dei store bykommunane har ein vesentleg annleis struktur enn SB2. Klarare sagt: Det finst i dag ingen slike kommunar som SB2 i landet. Likevel er det ein tendens til at SB2 har noko meir felles med dei bykommunane eg samanliknar med enn SB1. Gjennomsnittleg reisetid til kommunesenteret i minuttar er vekta gjennomsnitt til noverande senter. Andel av befolkningen 20-66 år som pendler ut av bostedskommunen er vekta gjennomsnitt utifrå noverande kommunegrenser.

I A1. Konsern – Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutg. – nivå 2 kan følgjande trekkast fram. SB2 hadde høgast Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern, men kommunane i Troms hadde høgare gjennomsnittleg Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern. SB2 hadde eit stort negativt Akkumulert regnskapsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern. Fredrikstad ligg på same nivå. SB2 hadde ikkje Akkumulert resultat i investeringsregnskapet, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern. Nokre av einingane det vert samanlikna med hadde eit større negativt beløp her. Prosentvis lånte SB2 85% av investeringsbeløpet. Dette er klart høgare enn for dei andre einingane med unntak av Tromsø og gjennomsnittleg for kommunane i Troms sett som konsern. Men berre Bærum henta meir av finansieringa av investeringane frå netto driftsresultat.

SB2 brukte i 2003 høvesvis klart meir på Pleie og omsorg enn dei det blir samanlikna med. Av utvalgte nøkkeltall, kommuner – nivå 1 (ikkje konsern, men det spelar nok ikkje noka rolle i denne samanhengen) går det fram at Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr plass i komm. inst var kr 528206 gjennomsnittleg for kommunane i SR1. Neste på lista i dette materialet er Troms, der tilsvarande gjennomsnittstal for kommunane var kr 597512. Kommunane i SB2 brukte klart mest på Korrigerte driftsutgifter pr hjemmetjenestebruker i kroner. Denne informasjonen kan tilseie ein nærare gjennomgang. Dersom t.d. SB2 hadde etter måten låg terskel for institusjonsplass, ville ein vente høge utgifter til helse- og sosial, men låge utgifter pr plass/brukar både i institusjonstenesta og heimetenesta.

SB2 brukte høvesvis mykje til Brutto driftsutgifter, adm., styring og fellesutg. i % av tot brutto driftsutg., konsern; like mykje som gjennomsnittleg for kommunane i Troms. Heilt til slutt i tabellen, pkt 2.7, står ein spesifikasjon pr KOSTRA-funksjon. I høve til einskildkommunane det blir samanlikna med kan ein nok ved tilsvarande sentralisering som der med tida halvere utgiftene til 130 Administrasjonslokaler; og dersom ein ikkje tek eksempel av Bærum spare ein del på 120 Administrasjon. Men det bør her gjerne takast med i vurderinga at Bærum i motsetnad til Stavanger og Trondheim ikkje er ein by, noko heller ikkje SB2 vil bli.

Det er berre gjennomsnitt Vest-Agder som ligg lågare enn SB2 for Brutto driftsutgifter, barnehage, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern.

Referansar

Agenda 2000: *Kommunale investeringer knyttet til befolkningsvekst.*

Amdam, Jørgen mfl 2004: *Strategisk analyse av kommunestrukturen på Søre Sunnmøre*, Forskningsrapport nr 57, Høgskulen i Volda og Møreforsking Volda.

Baldersheim, Harald 2003: *IKT och samarbete över kommungränserna – räddningen för småkommunerna eller ett steg mot sammanslagning?*, i Harald Baldersheim mfl: *Demokratins geografiska gränser*, Svenska Kommunförbundet og Landstingsförbundet.

Baldersheim, Harald mfl 2003: *Er smått så godt? Er stort så flott? Analyser av kommunestrukturens betydning*, Forskningsrapport 1/2003, Det samfunnsvitenskapelige fakultetet, Universitetet i Oslo.

Dyrhol, Inge 1998: *Kvifor låner kommunane så mykje - og kvifor får dei gjere det?*, notat 7/98, Høgskulen i Volda og Møreforsking Volda.

- 2001: *Samanheng mellom budsjett og rekneskap i norske kommunar*, notat 6/2001, Høgskulen i Volda og Møreforsking Volda.
- 2004a: *Kommunestruktur på Søre Sunnmøre. Kommunale tenester og økonomi*, arbeidsrapport nr 158, Høgskulen i Volda og Møreforsking Volda.
- 2004b: *Kommunestruktur i Romsdal og på Nordmøre. Kommunale tenester og økonomi*, arbeidsrapport nr 168, Høgskulen i Volda og Møreforsking Volda.

Forskning nr 4-1994.

Grefsrud, Reidun og Svein Erik Hagen 2003: *Kriterier for kommuneinndeling*, ØF-rapport nr 21/2003.

Hagen, Terje P. og Rune J. Sørensen 2001: *Kommunal organisering*, Universitetsforlaget.

Høyland, Karin 2003: *Ny sykehjemmodell gir "smådriftsfordeler"*, *Nordisk Sosialt Arbeid*, nr 1 2003, side 37-43.

Kalseth, Jorid og Jørn Rattsø 1995: *Spending and overspending in local government administration: A minimum requirement approach applied to Norway*, *European Journal of Political Economy*, 11, står og i Jørn Rattsø red 1998: *Fiscal Federalism and State-Local Finance. The Scandinavian Perspective*, Edward Elgar.

- 1998: *Political control of administrative spending: The case of local government in Norway*, *Economics and Politics*, vol. 10, march 1998, 181-201, står og i Jørn Rattsø red 1998: *Fiscal Federalism and State-Local Finance. The Scandinavian Perspective*, Edward Elgar.

Kaupang as 2003: *Ekteskap – eller bare gode venner? Frei og Kristiansund – En eller to kommuner?*

Kjelvik, Julie 2004: *Del I: Kommunenes utgifter til primærlegetjenesten 2002 Del II: Organisering av legevaktjenesten*, notat 2004/6 SSB.

Kommunal- og regionaldepartementet 1999-2000: St.prp.nr.62: *Om kommuneøkonomien 2001 m.v.*

- 2001: *Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2001.*
- 2002-2003: St. prp. nr. 66: *Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2004 (kommuneproposisjonen).*
- 2003a: *Beregningsteknisk dokumentasjon for inntektssystemet 2004*, rundskriv H-24/03.
- 2003b: *Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi november 2003.*
- 2004a *Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi april 2004.*
- 2004b: *Beregningsteknisk dokumentasjon for inntektssystemet 2005*, rundskriv H-23/04.

Kommunal Rapport 09.09. og 15.09.04.

Kommunal økonomi 8/2002.

Langørgen, Audun og Dag Rønningen 2002: *Kapitalkostnader i kommunene*, rapport 2002/34, Statistisk sentralbyrå.

Langørgen, Audun, Rolf Aaberge og Remy Åserud 2002: *Kostnadsbesparelser ved sammenslåing av kommuner*, rapport 2002/15, Statistisk sentralbyrå.

Laudal, Thomas og Jon Moxnes Steineke 2001: *Etne, Ølen og Vindafjord kommune: Reduserte kostnader og bedre tjenester gjennom samarbeid/sammenslåing*, rapport 2001/288 Rogalandsforskning. Ølen og Vindafjord blir Vindafjord kommune frå 01.01.06. Området til Ølen blir med i Rogaland i staden for i Hordaland.

Myrvold, Trine Monica 2001: *Smått og godt? Om de minste kommunenes evne til å imøtekomme generalistkravet. En kunnskapsoversikt og indikatordiskusjon*, prosjektrapport 2001:1, NIBR.

- Myrvold, Trine Monica og Jøran Toresen 2003: Effektivitet og kvalitet i kommunal tjenesteproduksjon, i Tore Hansen red: *Mellom politiske prinsipper og lokal pragmatisme*, NIBR-rapport 2003:10.
- NOU 1992:15: *Kommune- og fylkesinndelinga i et Norge i forandring* (Christiansen-utvalet).
- 1996:1: *Et enklere og mer rettferdig inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner* (Rattsø-utvalet).
- Pedersen, Niels og Jørgen Mau 1995: *Desentralisering og kommunaløkonomi*, Jurist og Økonomiforbundets forlag.
- Rattsø, Jørn og Rune J. Sørensen 1997: Kommunen som serviceprodusent/tjenesteyter: Hva forteller norsk kommuneforskning om kommunesektorens effektivitet?, i Harald Baldersheim mfl red: *Kommunalt selvstyre i velferdsstaten*, Tano Aschehoug.
- Reid, Svein 2002: *Bosettingskriteriene i inntektssystemet til kommunene*, notat 2002/33 Statistisk sentralbyrå.
- Ringstad, Vidar og Knut Løyland 1998: Cost Efficiency in the Provision of Child Care Services: A Hedonic Cost Approach, i Jørn Rattsø red: *Fiscal Federalism and State-Local Finance. The Scandinavian Perspective*, Edward Elgar.
- Sanda, Karl Gunnar 2002: *Hyllestad, Askvoll og Fjaler – tre, to eller ein?*, rapport nr 192, Telmarksforskning.
- Statistisk sentralbyrå 2001: *Standard for økonomiske regionar*.
- Sundström, Björn 2003: Är det dags för en ny inndelingsreform?, i Harald Baldersheim mfl: *Demokratins geografiska gränser*, Svenska Kommunförbundet og Landstingsförbundet.
- Sunnmørsposten* 28.10.04.
- St.meld. nr. 29 2003-2004: *Om skattereform*.
- Toresen, Jøran 2003: *Handlingsplan for eldreomsorgen*, NIBR-rapport 2003:11.
-

	Alesund	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Ørskog	Norddal	Stranda
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	59,8	67,4	67,7	63,2	75,2	69,6	89,3	72,8	78,0	81,0	79,6
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	7,6	4,5	6,2	5,3	2,0	2,8	8,1	7,5	7,6	7,2	4,7
Legesårverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	7,9	14,8	6,9	8,4	9,2	8,3	6,9	9,1	5,4	15,1	8,9
Fysioterapiårverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,6	7,8	0,1	6,7	6,9	7,0	5,8	9,6	11,1	11,1	6,7
Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	71,6	61,6	75,6	74,9	60,7	81,6	70,3	77,8	72,0	91,7	89,2
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	75,1	100,0	100,0	83,8	100,0	92,9	65,6	91,8	100,0	100,0	100,0
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	12,9	19,3	19,9	19,5	13,9	19,0	15,5	20,6	21,6	17,1	11,4
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	4,7	4,2	3,1	3,6	2,8	4,4	2,5	4,3	3,1	3,0	2,1
Andel barn med barneverntiltak (f. innb. 0-17 år)	3,2	2,4	4,2	3,0	3,5	4,1	2,8	2,4	3,9	2,9	2,6
Kirkelige stillinger i årsværk pr. 1000 innbygger	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger	5,1	16,8	14,6	10,1	10,5	13,3	12,7	13,1	16,7	24,9	14,4
Sykel-, gangveier/turstier mv. i tettsteder m/kom. driftsansvar. km ² /10 000 innb. i tettsteder	20,0	36,0	56,0	21,0	22,0	50,0	19,0	32,0	36,0	53,0	3,0
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbygger	18,0	19,0	21,0	12,0	18,0	14,0	33,0	16,0	33,0	42,0	19,0
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	1,3	0,2	0,2	0,1	0,3	-	0,1	0,3	1,1	-	0,4

	Stordal	Sykkylven	Skodje	Sula	Giske	Haram	Vestnes	Sandøy	Kommunane i M og R	Kommunane u/Oslo
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	76,5	61,0	67,3	73,2	49,8	70,1	66,1	85,1	68,6	68,6
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	3,1	7,7	6,6	7,7	6,0	4,3	7,5	4,2	6,2	5,7
Legesårverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	9,2	6,8	10,6	7,9	8,8	8,2	10,6	15,0	8,6	8,3
Fysioterapiårverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	2,0	8,8	6,3	5,4	3,7	5,0	4,7	8,1	7,4	7,9
Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	77,5	75,0	72,2	67,6	83,9	87,0	56,8	73,2	75,0	72,0
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0	100,0	100,0	100,0	86,7	69,2	91,8	100,0	87,0	85,1
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	32,8	15,9	17,9	10,5	8,3	14,0	21,3	20,8	16,2	14,6
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,7	2,9	3,5	2,7	2,1	2,7	..	3,2	4,0	4,7
Andel barn med barneverntiltak (f. innb. 0-17 år)	3,0	2,2	3,2	4,0	1,5	4,4	2,4	3,6	3,3	3,4
Kirkelige stillinger i årsværk pr. 1000 innbygger	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger	18,6	13,0	11,0	7,4	9,6	12,2	12,1	13,3	11,2	9,0
Sykel-, gangveier/turstier mv. i tettsteder m/kom. driftsansvar. km ² /10 000 innb. i tettsteder	69,0	12,0	5,0	12,0	50,0	39,0	27,0	20,0	..	..
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbygger	18,0	10,0	16,0	19,0	18,0	16,0	39,0	32,0	20,0	20,0
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	0,6	0,4	0,1	0,0	0,2	0,7	0,3	2,1	0,6	0,8

Utvalde dekningsgrader 2003

Kjelde: SSB

Brutto driftsutgifter pr innb 2003, kr pr sektor	Vanylven	Hareid	Skodje	Sande/Stranda	Sandøy	Ørskog	Stordal	Vestnes	Norddal	Ørsta	Sykkylven	Sula	Giske	Volda	Haram	Herøy	Ulstein	Alesund
Brutto driftsutgifter pr innb 2003, kr pr sektor	3235	3104	3815	4905	3149	7036	6874	5378	7265	2505	2356	3086	2764	2690	2822	2682	2584	3133
Adm, styring og fellesutg.	3195	2943	2841	2326	2978	3547	4103	2273	3633	3354	2778	3516	2131	2255	2748	2146	3544	2253
Barnehage	10863	12377	11040	12470	10594	11097	13680	12364	14285	9980	10409	9974	10057	11906	11252	10086	11887	7815
Grunnskoleoppfølging	2276	1129	2354	2227	3744	2174	3696	3090	3510	1293	1899	1292	1332	1503	1782	2003	1218	1408
Kommunehelse	11342	10804	12217	18359	10126	17390	18424	23841	19210	11192	8757	10190	9424	11392	10138	9728	9118	10526
Pleie og omsorg	759	1330	1055	940	894	400	1820	799	616	1374	1336	1148	799	1068	743	1538	738	1408
Sosialtj.	240	847	365	396	213	296	552	213	554	369	457	861	400	593	706	501	738	739
Barnevern	2037	2459	1908	2824	3106	2689	1765	2078	1601	1293	2145	1543	1765	949	1634	1466	1587	2077
Vann, avløp, renov./avfall	599	645	487	495	723	572	276	428	739	970	317	395	466	554	297	429	701	422
Fys. planl./kult.minnre/natur/hvornmiljø	719	564	446	396	979	1087	717	1545	776	1108	1266	646	500	870	483	858	554	1197
Kultur	599	403	325	594	596	972	552	746	655	677	364	422	359	475	483	751	369	458
Kirke	879	726	874	742	1106	515	1158	1172	1665	1601	2384	809	431	533	910	780	644	664
Samferdsel	679	161	568	792	766	915	607	748	1331	800	608	141	718	466	1068	334	536	864
Bolig	959	605	162	495	1532	229	1048	2238	333	2463	317	36	266	396	297	322	221	70
Næring	399	403	406	396	808	515	496	906	985	485	457	359	366	593	408	429	480	774
Brann og ulykkesvern																		
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	121		406	85	2746				62	323	70	179	0	475	668	0		70
Differanse	1158	1693	1218	2029	1149	5034	2317	1885	2648	2182	1231	1148	1632	1859	1960	1645	1846	1373
Brutto driftsutgifter pr innb 2003	39938	40315	40587	49484	42548	57203	55162	56445	61572	40404	35167	35879	33302	39555	37134	35766	36915	35203

Brutto driftsutgifter pr innb 2003 prosent pr sektor	Vanylven	Hareid	Skodje	Sande/Stranda	Sandøy	Ørskog	Stordal	Vestnes	Norddal	Ørsta	Sykkylven	Sula	Giske	Volda	Haram	Herøy	Ulstein	Alesund	Kommunane i Møre og Romsdal	Kommunane i Oslo
Adm, styring og fellesutg.	8.1	7.7	9.4	8.7	7.4	12.3	9.2	12.9	9.7	11.8	6.2	6.7	6.6	6.8	7.6	7.5	7.0	8.9	8.4	8.2
Barnehage	8.0	7.3	7.0	4.7	7.0	6.2	5.4	7.7	4.1	5.9	8.3	7.9	9.8	6.4	5.7	7.4	6.0	9.6	6.4	6.8
Grunnskoleoppfølging	27.2	30.7	27.2	25.2	24.9	19.4	24.8	21.6	22.3	23.2	24.7	29.6	27.8	30.2	30.1	30.3	28.2	32.2	22.2	25.3
Kommunehelse	5.7	2.8	5.8	4.5	8.8	3.6	6.7	5.8	3.6	5.7	3.2	5.4	3.6	4.0	3.8	4.8	5.6	3.3	4.0	4.3
Pleie og omsorg	28.4	25.8	30.1	37.1	23.8	30.4	33.4	27.2	43.0	31.2	27.7	24.9	28.4	28.3	27.3	27.2	24.7	29.9	28.9	26.3
Sosialtj.	1.9	3.3	2.6	1.9	2.1	0.7	3.3	1.5	2.1	1.0	3.4	3.8	3.2	2.4	2.7	2.0	4.3	2.0	4.0	4.4
Barnevern	0.6	2.1	0.9	0.8	0.5	0.5	1.0	0.4	1.0	0.6	1.3	1.3	2.4	1.2	1.5	1.9	1.4	2.0	2.1	1.6
Vann, avløp, renov./avfall	5.1	6.1	4.7	5.1	7.3	4.7	3.2	3.9	2.2	2.6	3.2	4.1	4.3	2.4	4.4	4.1	4.3	5.9	4.8	5.2
Fys. planl./kult.minnre/natur/hvornmiljø	1.5	1.6	1.2	1.0	1.7	1.0	0.5	0.8	1.0	1.2	2.4	0.9	1.1	1.4	1.4	0.8	1.2	1.9	1.2	1.3
Kultur	1.8	1.4	1.1	0.8	2.3	1.9	1.3	2.9	1.4	1.8	2.1	3.6	1.8	1.2	2.2	1.3	2.4	1.5	3.4	3.3
Kirke	1.5	1.0	0.8	1.2	1.4	1.7	1.0	1.4	0.9	1.1	0.9	1.2	1.0	1.5	1.2	1.3	1.0	1.3	1.2	1.1
Samferdsel	2.2	1.8	2.4	1.5	2.6	0.9	2.1	2.2	1.2	2.6	5.9	2.3	1.2	1.6	2.3	2.1	1.8	1.8	1.9	2.5
Bolig	1.7	0.4	1.4	1.6	1.8	1.6	1.1	1.4	2.4	1.3	1.5	0.4	2.0	1.4	2.7	0.9	1.5	1.8	2.3	1.7
Næring	2.4	1.5	0.4	1.0	3.6	0.4	1.9	4.2	0.8	4.0	1.8	0.9	0.1	0.8	1.0	0.8	0.9	0.6	0.2	1.3
Brann og ulykkesvern	1.0	1.0	1.0	0.8	1.9	0.9	0.9	1.7	1.1	1.6	1.2	1.3	1.0	1.1	1.1	1.2	1.3	2.2	1.5	1.5
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0.3	1.0		0.2	4.8				0.1	0.8	0.2	0.5	0.0	1.2	1.8	0.0		0.2	0.7	0.3
Differanse	2.9	4.2	3.0	4.1	2.7	8.8	4.2	4.4	3.4	4.3	5.4	3.5	3.2	4.9	4.7	4.2	4.6	5.0	4.1	4.0
Kjelde: SSB	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Brutto driftsutgifter 2003 etter KOSTRA-funksjoner								
1000kr/kr pr innb 1.1.2004								
	Ålesund		Vanylven		Sande		Herøy	
100 Politisk styring og kontrollorganger	6150	154	1533	408	1674	643	2569	307
120 Administrasjon	91332	2283	8112	2427	8603	3302	21309	2550
130 Administrasjonslokaler	13933	348	800	213	954	366	0	0
170 Premieavvik	-6360	-159	542	144	-466	-179	-1949	-233
180 Diverse fellesutgifter	947	24	60	16	435	167	297	36
190 Interne serviceenheter	19919	498	102	27	0	0	203	24
Adm. styring og fellesutg	125921	3148	12149	3236	11200	4299	22429	2685
201 Førskole	77180	1929	9977	2658	5440	2088	15086	1806
211 Styrket tilbud til førskolebarn	7712	193	754	201	188	72	1615	193
221 Førskolelokaler og skyss	4679	117	1251	333	410	157	1361	163
Barnehage	89571	2239	11982	3192	6038	2318	18062	2162
202 Grunnskole	234971	5874	30511	8128	24297	9327	60543	7246
213 Voksenopplæring	12645	316	455	121	1505	578	2776	332
214 Spesialschooler	0	0	0	0	0	0	0	0
215 Skolefritidsstilbud	12250	306	713	190	808	310	2287	274
222 Skolelokaler og skyss	43693	1092	7676	2045	5208	1999	15007	1796
383 Musikk- og kulturskoler	9752	244	1449	386	604	232	3603	431
Grunnskole	313311	7833	40804	10869	32422	12446	84216	10080
232 Forebygging -skole og helsestasjonstjeneste	10436	261	1071	285	875	336	2882	343
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	12238	306	552	147	353	136	774	93
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	33845	846	6868	1830	4530	1739	13147	1574
Kommunehelse	56519	1413	8491	2262	5758	2210	16783	2009
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	31264	782	3716	990	533	205	2532	303
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	171843	4296	23650	6300	18749	7197	45720	5472
254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	206118	5153	13364	3560	26713	10255	29008	3472
261 Botilbud i institusjon	12243	306	1881	501	1845	708	4136	495
Pleie- og omsorg	421468	10536	42611	11351	47840	18365	81386	9742
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	12145	304	1195	318	1048	402	8670	1038
243 Tilbud til personer med rusproblemer	8916	223	71	19	129	50	188	23
273 Kommunale sysselsettingstiltak	457	11	135	36	75	29	1622	194
281 Økonomisk sosialhjelp	34888	872	1487	396	1237	475	2244	269
Sosialtjenester	56406	1410	2888	769	2489	955	12724	1523
244 Barneverntjeneste	8146	204	264	70	313	120	851	102
251 Barneverntiltak i familien	5068	127	492	131	591	227	595	71
252 Barneverntiltak utenfor familien	16982	425	149	40	130	50	2782	333
Barnevern	30196	755	905	241	1034	397	4228	506
340 Produksjon av vann	4035	101	715	190	943	362	0	0
345 Distribusjon av vann	18398	460	813	217	2411	926	27	3
350 Avløpsrensing	12303	308	251	67	0	0	335	40
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	15712	393	694	185	769	295	5029	602
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	631	16	182	48	381	148	419	50
355 Innsamling av forbruksavfall	24397	610	1487	396	2065	793	6482	776
357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	7628	191	3467	924	0	0	0	0
Vann, avløp, renov./avfall	83104	2078	7609	2027	8569	2522	12292	1471
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	10492	262	2031	541	1081	415	3039	364
335 Rekreasjon i tettsted	6081	152	204	54	0	0	535	64
380 Naturforvaltning og friluftsliv	642	18	8	2	227	87	48	6
365 Kulturminnevern	0	0	1	0	0	0	1	0
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	17215	430	2244	598	1308	502	3623	434
231 Aktivitetstilbud barn og unge	3676	92	128	34	55	21	565	68
370 Bibliotek	7459	186	869	231	558	214	1260	151
373 Kino	8130	203	155	41	10	4	11	1
375 Muséer	1724	43	52	14	0	0	122	15
377 Kunstformidling	2615	65	38	10	0	0	202	24
380 Idrett	15791	395	1070	285	15	6	680	81
385 Andre kulturaktiviteter	8994	225	435	116	339	130	4276	512
Kultur	48389	1210	2747	732	977	375	7116	852
390 Den norske kirke	13788	345	2111	562	1387	532	6071	727
392 Andre religiøse formål	662	17	65	17	21	8	272	33
393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	3896	97	0	0	181	69	0	0
Kirke	18346	459	2176	580	1589	610	6343	759
330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak	71	2	30	8	49	19	1058	127
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	26058	651	3239	863	1740	668	4164	498
334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	1104	28	40	11	108	41	174	21
Samferdsel	27233	681	3309	881	1897	728	5396	646
285 Kommunalt disponerte boliger	28910	723	2416	644	2035	781	3640	436
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	3759	94	83	22	24	9	0	0
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	0	0	48	13	0	0	799	96
Bolig	32669	817	2547	678	2059	790	4439	531
320 Kommunal næringsvirksomhet	0	0	520	139	0	0	375	45
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2623	66	3096	825	1277	490	2215	265
Næring	2623	66	3616	963	1277	490	2590	310
338 Forebygging av branner og andre ulykker	5609	140	553	147	119	46	323	39
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	25414	635	993	265	873	335	3223	386
Brann og ulykkesvern	31023	776	1546	412	992	381	3546	424
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	2187	55	0	0	0	0	15	2
Sum	1356181	33904	145624	38792	123449	47389	285198	34135
Brutto driftsutgifter pr innb		35203		39938		49484		35766
Sum i % av Brutto driftsutgifter*		96,3		97,1		95,8		95,4
*) Sjå kap 1.9 <i>Sektornndelinga i KOSTRA</i> som forklaring på kvifor ikkje Sum er lik Brutto driftsinntekter pr innb. Sum i % er andre stader oppgitt som sum av seksten prosenttal med ein desimal. Avrundningar kan då gje mindre avvik i høve til Sum i % av Brutto driftsutgifter i denne tabellen. Denne tabellen er mest nøyaktig.								

Brutto driftsutgifter 2003 etter KOSTRA-funksjonar								
1000kr/kr pr innb 1.1.2004								
	Ulstein		Hareid		Volda		Ørsta	
100 Politisk styring og kontrollorganger	2705	400	1889	404	2691	321	3190	311
120 Administrasjon	14687	2169	10475	2243	18512	2210	20003	1948
130 Administrasjonslokaler	1470	217	3135	671	2006	239	178	17
170 Premieavvik	-1657	-245	-1029	-220	-2406	-287	-48	-5
180 Diverse fellesutgifter	235	35	-1768	-379	1771	211	2353	229
190 Interne serviceenheter	112	17	1776	380	54	6	0	0
Adm. styring og fellesutg	17532	2593	14478	3100	22628	2701	25676	2501
201 Førskole	21136	3126	11210	2400	16101	1922	27926	2720
211 Styrket tilbud til førskolebarn	1864	276	1107	237	1583	189	3674	358
221 Førskolelokaler og skyss	898	133	1362	292	1354	162	2699	263
Barnehage	23898	3535	13679	2929	19038	2273	34299	3341
202 Grunnskole	54806	8077	42026	8999	72336	8635	75820	7385
213 Voksenopplæring	2893	428	6097	1306	3741	447	4112	401
214 Spesialschooler	3640	538	0	0	0	0	0	0
215 Skolefritidstilbud	3844	569	1888	404	4808	574	3129	305
222 Skolelokaler og skyss	12174	1801	6475	1387	17248	2059	16552	1612
383 Musik- og kulturskoler	3216	476	1385	297	1759	210	2701	263
Grunnskole	80373	11888	57871	12392	99892	11925	102314	9965
232 Forebygging -skole og helsestasjonstjeneste	2426	359	1545	331	2839	339	2542	248
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	1111	164	768	164	771	92	2372	231
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	4696	695	2994	641	9132	1090	8471	825
Kommunehelse	8233	1218	5307	1136	12742	1521	13385	1304
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	7089	1049	0	0	6762	807	4578	446
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	27062	4003	32176	6890	43660	5212	71940	7007
254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	27382	4050	11461	2454	36448	4351	35010	3410
261 Botilbud i institusjon	0	0	6902	1478	8721	1041	3223	314
Pleie- og omsorg	61533	9101	50539	10822	95591	11411	114781	11177
242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid	1276	189	6258	1340	3549	424	8492	827
243 Tilbud til personer med rusproblemer	696	103	0	0	0	0	309	30
273 Kommunale sysselsettingstiltak	304	45	0	0	329	39	600	58
281 Økonomisk sosialhjelp	2754	407	0	0	4993	596	4729	461
Sosialtjenester	5030	744	6258	1340	8871	1059	14130	1376
244 Bamevernltjeneste	2140	317	3897	834	1922	229	1353	132
251 Bamevernltiltak i familien	794	117	0	0	708	84	1724	168
252 Bamevernltiltak utenfor familien	2159	319	0	0	2311	276	2390	233
Barnvern	5093	753	3897	834	4939	590	5487	532
340 Produksjon av vann	282	42	2124	455	1750	209	1557	152
345 Distribusjon av vann	3360	497	3248	696	3263	390	4298	419
350 Avløpsrensing	0	0	0	0	464	55	1751	171
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	1973	292	2339	501	2391	285	5806	566
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	107	16	0	0	0	0	0	0
355 Innsamling av forbruksavfall	4975	736	3827	819	70	8	17	2
357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	0	0	0	0	0	0	13	1
Vann, avløp, renov./avfall	10697	1582	11538	2471	7938	948	13442	1309
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	3421	506	1765	378	3424	409	6696	652
335 Rekreasjon i tettsted	896	133	1143	245	894	107	1490	145
360 Naturforvaltning og friluftsliv	198	29	69	15	169	20	1365	133
365 Kulturminnevern	240	35	0	0	0	0	477	46
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	4755	703	2977	637	4487	536	10028	977
231 Aktivitetstilbud barn og unge	606	90	217	46	863	103	1477	144
370 Bibliotek	985	146	692	148	1142	136	1755	171
373 Kino	0	0	0	0	1418	169	2174	212
375 Muséer	8	1	27	6	392	47	0	0
377 Kunstformidling	120	18	0	0	152	18	708	69
380 Idrett	1269	188	1524	326	1260	150	774	75
385 Andre kulturaktiviteter	782	116	216	46	2191	262	1752	171
Kultur	3770	558	2676	573	7418	886	8640	842
390 Den norske kirke	2456	363	1805	387	2694	322	3093	301
392 Andre religiøse formål	101	15	45	10	193	23	0	0
393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	0	0	0	0	1099	131	841	82
Kirke	2557	378	1850	396	3986	476	3934	383
330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak	265	39	177	38	228	27	6621	645
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	3048	451	3174	680	7366	879	10289	1002
334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	1232	182	0	0	10	1	7682	748
Samferdsel	4545	672	3351	718	7604	908	24592	2395
265 Kommunalt disponerte boliger	4476	662	614	131	4100	489	4520	440
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	0	0	119	25	938	112	671	65
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	16	2	10	2	3841	459	1041	101
Bolig	4492	664	743	159	8879	1060	6232	607
320 Kommunalt næringsvirksomhet	0	0	2144	459	2	0	2239	218
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	1523	225	687	147	3284	392	5287	515
Næring	1523	225	2831	606	3286	392	7526	733
338 Forebygging av branner og andre ulykker	702	104	300	64	441	53	791	77
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	2431	360	1600	343	4520	540	4373	426
Brann og ulykkesvern	3133	463	1900	407	4961	592	5164	503
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0	0	474	101	3847	459	3373	329
Sum	237164	35078	180369	38623	316107	37735	392953	38273
Brutto driftsutgifter pr innb		36915		40315		39555		40404
Sum i % av Brutto driftsutgifter*		95,0		95,8		95,4		94,7

*) Sjå kap 1.9 Sektorinndelinga i KOSTRA som forklaring på kvifor ikkje Sum er lik Brutto driftsinntekter pr innb. Sum i % er andre stader oppgitt som sum av seksten prosenttal med ein desimal. Avrundingar kan då gje mindre avvik i høve til Sum i % av Brutto driftsutgifter i denne tabellen. Denne tabellen er mest nøyaktig.

Brutto driftsutgifter 2003 etter KOSTRA-funksjonar 1000kr/kr pr innb 1.1.2004								
	Ørskog	Norddal	Stranda	Stordal				
100 Politisk styring og kontrollorganger	1695	810	1903	1031	2142	459	1555	1610
120 Administrasjon	7961	3804	6260	3393	11705	2510	2295	2376
130 Administrasjonslokaler	576	275	1107	600	1769	379	351	363
170 Premieavvik	-178	-85	2960	1604	-1484	-318	-696	-720
180 Diverse fellesutgifter	537	257	242	131	529	113	1041	1078
190 Interne serviceenheter	0	0	937	508	84	18	2072	2145
Adm. styring og fellesutg	10591	5060	13409	7268	14745	3162	6618	6851
201 Førskole	5169	2470	5841	3166	12838	2753	3866	4002
211 Styrket tilbud til førskolebarn	190	91	0	0	0	0	0	0
221 Førskolelokaler og skyss	824	394	806	437	1035	222	79	82
Barnehage	6183	2954	6647	3603	13873	2975	3945	4084
202 Grunnskole	20493	9791	18205	9867	37016	7938	9737	10080
213 Voksenopplæring	1117	534	551	299	1216	261	300	311
214 Spesialschooler	0	0	0	0	19	4	0	0
215 Skolefritidstilbud	1602	765	454	246	1662	356	590	611
222 Skolelokaler og skyss	3908	1867	5974	3238	7841	1682	280	290
383 Musikk- og kulturskoler	1532	732	1147	622	1581	339	233	241
Grunnskole	28652	13689	26331	14272	49335	10580	11140	11532
232 Forebygging -skole og helsestasjonstjeneste	187	89	570	309	1607	345	339	351
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	672	321	197	107	7615	1633	42	43
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	6856	3276	5664	3070	8173	1753	2589	2680
Kommunehelse	7715	3686	6431	3486	17395	3730	2970	3075
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	1662	794	1125	610	1571	337	367	380
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	16095	7690	18879	10233	18855	4044	11972	12393
254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	18002	8601	14466	7841	26011	5578	1573	1628
261 Botilbud i institusjon	2748	1313	994	539	771	165	69	71
Pleie- og omsorg	38507	18398	35464	19222	47208	10124	13981	14473
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	488	233	702	380	3056	655	435	450
243 Tilbud til personer med rusproblemer	8	4	46	25	76	16	5	5
273 Kommunale sysselsettningstiltak	2474	1182	0	0	359	77	219	227
281 Økonomisk sosialhjelp	858	410	421	228	594	127	129	134
Sosialtjenester	3828	1829	1169	634	4085	876	788	816
244 Bamevernjeneste	227	108	9	5	271	58	121	125
251 Bameverntiltak i familien	219	105	8	4	245	53	31	32
252 Bameverntiltak utenfor familien	724	346	608	330	440	94	50	52
Barnevern	1170	559	625	339	956	205	202	209
340 Produksjon av vann	37	18	250	136	494	106	0	0
345 Distribusjon av vann	953	455	385	209	5787	1241	4	4
350 Avløpsrensing	170	81	87	47	5	1	10	10
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	660	315	244	132	4351	933	878	909
354 Temming av slamavskillere, septiktanker o.l.	205	98	53	29	222	48	87	90
355 Innsamling av forbruksavfall	924	441	1862	1009	1300	279	1018	1054
357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	737	352	112	61	2255	484	0	0
Vann, avløp, renov./avfall	3686	1761	2993	1622	14414	3091	1997	2067
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	523	250	872	473	1715	368	-14	-14
335 Rekreasjon i tettsted	34	16	427	231	1173	252	46	48
360 Naturforvaltning og friluftsliv	25	12	69	37	550	118	390	404
365 Kulturminnevern	31	15	12	7	0	0	0	0
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	613	293	1380	748	3438	737	422	437
231 Aktivitetstilbud barn og unge	360	172	71	38	204	44	33	34
370 Bibliotek	795	380	847	459	1185	254	283	293
373 Kino	0	0	0	0	6	1	0	0
375 Muséer	0	0	23	12	17	4	0	0
377 Kunstformidling	1	0	0	0	53	11	104	108
380 Idrett	53	25	471	255	1365	293	598	619
385 Andre kulturaktiviteter	242	116	630	341	1763	378	475	492
Kultur	1451	693	2042	1107	4593	985	1493	1546
390 Den norske kirke	1055	504	1208	655	2303	494	720	745
392 Andre religiøse formål	31	15	0	0	185	40	11	11
393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	65	31	19	10	370	79	0	0
Kirke	1151	550	1227	665	2858	613	731	757
330 Samferdselsbedrifter/transporttilltak	5	2	0	0	273	59	152	157
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	2221	1061	2963	1606	3730	800	896	928
334 Kommunale veier, miljø og trafiksikkerhetstiltak	149	71	0	0	1087	233	69	71
Samferdsel	2375	1135	2963	1606	5090	1092	1117	1156
265 Kommunalt disponerte boliger	1020	487	1092	592	3356	720	704	729
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	0	0	4	2	109	23	38	39
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	206	98	393	213	194	42	0	0
Bolig	1226	586	1489	807	3659	785	742	768
320 Kommunal næringsvirksomhet	8	4	-10	-5	3531	757	336	348
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2176	1040	4557	2470	3541	759	1832	1896
Nærings	2184	1043	4547	2464	7072	1517	2168	2244
338 Forebygging av branner og andre ulykker	162	77	95	51	406	87	185	192
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	872	417	1750	949	3381	725	680	704
Brann og ulykkesvern	1034	494	1845	1000	3787	812	865	895
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0	0	69	37	307	66	0	0
Sum	110366	52731	108631	58879	192815	41350	49179	50910
Brutto driftsutgifter pr innb		55162		61572		42548		53283
Sum i % av Brutto driftsutgifter*		95,6		95,6		97,2		95,5
*) Sjå kap 1.9 Sektorinndelinga i KOSTRA som forklaring på kvifor ikkje Sum er lik Brutto driftsinntekter pr innb. Sum i % er andre stader oppgitt som sum av seksten prosenttal med ein desimal. Avrundingar kan då gje mindre avvik i høve til Sum i % av Brutto driftsutgifter i denne tabellen. Denne tabellen er mest nøyaktig.								

Brutto driftsutgifter 2003 etter KOSTRA-funksjonar								
1000kr/kr pr innb 1.1.2004								
	Sykkylven		Skodje		Sula		Giske	
100 Politisk styring og kontrollorganger	3126	420	1569	441	2323	316	2296	349
120 Administrasjon	14726	1978	9166	2576	20427	2782	14706	2236
130 Administrasjonslokaler	718	96	310	87	1240	169	2210	336
170 Premieavvik	-1731	-233	0	0	-2453	-334	-1180	-179
180 Diverse fellesutgifter	589	79	96	27	959	131	214	33
190 Interne serviceenheter	0	0	2373	667	102	14	0	0
Adm, styring og fellesutg	17428	2341	13514	3798	22598	3078	18248	2774
201 Førskole	17049	2290	9143	2570	19906	2711	11192	1701
211 Styrket tilbud til førskolebarn	2215	298	356	100	4049	551	2210	336
221 Førskolelokaler og skyss	1369	184	582	164	1791	244	690	105
Børnehage	20633	2772	10081	2833	25746	3507	14092	2142
202 Grunnskole	56688	7815	29695	8346	55096	7504	49133	7469
213 Voksenopplæring	4297	577	1463	411	3526	480	3023	460
214 Spesialskolers	0	0	0	0	0	0	0	0
215 Skolefritidstilbud	3718	499	2162	608	3833	522	2168	330
222 Skolelokaler og skyss	11299	1518	4966	1396	9332	1271	9802	1490
383 Musikk- og kulturskolers	1562	210	1043	293	1504	205	2020	307
Grunnskole	77564	10420	39329	11054	73291	9982	66146	10056
232 Forebygging - skole og helsestasjonstjeneste	2353	316	830	233	2173	296	1463	222
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	929	125	317	89	485	66	418	64
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	10748	1444	7210	2026	6953	947	6874	1045
Kommunehelse	14030	1885	8357	2349	9611	1309	8755	1331
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	5659	760	6046	1699	6389	870	3645	554
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	25874	3476	18788	5280	28179	3838	19929	3030
254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	30923	4154	17794	5001	37118	5055	37330	5675
261 Botilbud i institusjon	2858	384	781	220	3012	410	1161	176
Pleie- og omsorg	65314	8774	43409	12200	74696	10174	62065	9435
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	3221	433	815	229	2160	294	3295	501
243 Tilbud til personer med rusproblemer	348	47	44	12	376	51	209	32
273 Kommunale sysselsettingstiltak	1624	218	0	0	594	81	0	0
281 Økonomisk sosialhjelp	4745	637	2929	823	5310	723	1617	276
Sosialtjenester	9938	1335	3788	1065	8440	1150	5321	809
244 Barneverntjeneste	1107	149	526	148	1371	187	1418	216
251 Barneverntiltak i familien	1074	144	535	150	1081	147	378	57
252 Barneverntiltak utenfor familien	1219	164	269	76	3802	518	905	138
Barnevern	3400	457	1330	374	6254	852	2701	411
340 Produksjon av vann	847	114	65	18	1445	197	1352	206
345 Distribusjon av vann	4514	606	2484	698	2339	319	2459	374
350 Avløpsrensing	8	1	6	2	525	72	108	16
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	4323	581	2102	591	1960	267	2159	328
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	434	58	0	0	336	46	540	82
355 Innsamling av forbruksavfall	5747	772	2071	582	2464	336	2870	436
357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	188	25	0	0	2143	292	2055	312
Vann, avløp, renov./avfall	16061	2158	6728	1891	11212	1527	11543	1755
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	1901	255	1723	484	2096	285	2758	419
335 Rekreasjon i tettsted	97	13	0	0	613	83	240	36
360 Naturforvaltning og friluftsliv	317	43	69	19	272	37	109	17
365 Kulturminnevern	0	0	0	0	0	0	31	5
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	2315	311	1792	504	2981	406	3138	477
231 Aktivitetstilbud barn og unge	139	19	0	0	1051	143	198	30
370 Bibliotek	1784	240	433	122	1861	253	701	107
373 Kino	0	0	0	0	0	0	0	0
375 Muséer	724	97	0	0	0	0	28	4
377 Kunstformidling	228	31	122	34	15	2	30	5
380 Idrett	4122	554	662	186	466	63	1420	216
385 Andre kulturaktiviteter	2396	322	344	97	1408	192	357	54
Kultur	9393	1262	1561	439	4801	654	2734	416
390 Den norske kirke	3001	403	1008	283	2181	297	2605	396
392 Andre religiøse formål	123	17	31	9	178	24	49	7
393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	0	0	136	38	385	52	640	97
Kirke	3124	420	1175	330	2744	374	3294	501
330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak	0	0	0	0	58	8	140	21
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	6126	823	2867	806	2943	401	2044	311
334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	0	0	600	169	64	9	1311	199
Samferdsel	6126	823	3467	974	3065	417	3495	531
265 Kommunalt disponerte boliger	730	98	2075	583	4866	663	2668	406
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	109	15	0	0	321	44	474	72
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	238	32	0	0	0	0	0	0
Bolig	1077	145	2075	583	5187	706	3142	478
320 Kommunal næringsvirksomhet	0	0	0	0	3	0	0	0
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2294	308	528	148	267	36	1749	266
Næring	2294	308	528	148	270	37	1749	266
338 Forebygging av branner og andre ulykker	924	124	179	50	243	33	363	55
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	2506	337	1234	347	2379	324	2040	310
Brann og ulykkesvern	3430	461	1413	397	2622	357	2403	365
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	510	69	1407	395	1281	174	101	15
Sum	252637	33938	139954	39335	254799	34704	208925	31761
Brutto driftsutgifter pr innb		35167		40587		35879		33302
Sum i % av Brutto driftsutgifter*		96,5		96,9		96,7		95,4
*) Sjå kap 1.9 Sektorinndeling i KOSTRA som forklaring på kvifor ikkje Sum er lik Brutto driftsinntekter pr innb. Sum i % er andre stader oppgitt som sum av seksten prosenttal med ein desimal. Avrundingar kan då gje mindre avvik i høve til Sum i % av Brutto driftsutgifter i denne tabellen. Denne tabellen er mest nøyaktig.								

Brutto driftsutgifter 2003 etter KOSTRA-funksjoner						
1000kr/kr pr innb t. 1. 2004						
	Haram		Vestnes		Sandøy	
100 Politisk styring og kontrollorganger	3327	379	2966	464	1284	1004
120 Administrasjon	21919	2496	31985	5006	5630	4402
130 Administrasjonslokaler	1952	222	299	47	710	555
170 Premieavvik	-2897	-330	-4808	-753	1302	1018
180 Diverse fellesutgifter	420	48	1680	263	65	51
190 Interne serviceenheter	0	0	2177	341	2	2
Adm, styring og fellesutg	24721	2815	34299	5368	8993	7031
201 Førskole	21305	2426	13393	2096	4423	3458
211 Styrket tilbud til førskolebarn	1900	216	944	148	102	80
221 Førskolelokaler og skyss	902	103	204	32	0	0
Barneshage	24107	2745	14541	2276	4525	3538
202 Grunnskole	72853	8297	60972	9543	9680	7588
213 Voksenopplæring	1443	164	6599	1033	49	38
214 Spesialschooler	1	0	264	41	154	120
215 Skolefritidstilbud	3218	366	3681	576	420	328
222 Skolelokaler og skyss	19084	2173	3832	600	2848	2227
383 Musikk- og kulturskoler	2264	258	3660	573	1047	819
Grunnskole	98863	11259	79008	12366	14198	11101
232 Forebygging -skole og helsestasjonstjeneste	2784	317	1779	278	404	316
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	528	60	264	41	54	42
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	12424	1415	10832	1695	2355	1841
Kommunehelse	15736	1792	12875	2015	2813	2199
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	2193	250	11680	1828	605	473
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	40905	4658	51763	8102	12314	9628
254 Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	43474	4951	87853	13751	8424	6586
261 Botilbud i institusjon	2415	275	865	135	871	681
Pleie- og omsorg	88987	10134	152161	23816	22214	17368
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	2008	229	978	153	207	162
243 Tilbud til personer med rusproblemer	213	24	60	9	96	75
273 Kommunale sysselsettingstiltak	885	101	4158	651	0	0
281 Økonomisk sosialhjelp	3266	372	2085	326	229	179
Sosialtjenester	6372	726	7281	1140	532	416
244 Barneverntjeneste	2608	297	1242	194	192	150
251 Barneverntiltak i familien	1342	153	498	78	108	84
252 Barneverntiltak utenfor familien	2083	237	1737	272	58	45
Barnevern	6033	687	3477	544	358	280
340 Produksjon av vann	0	0	0	0	0	0
345 Distribusjon av vann	3248	370	0	0	1301	1017
350 Avløpsrensing	0	0	472	74	0	0
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	2447	279	2060	322	401	314
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	1695	193	752	118	369	289
355 Innsamling av forbruksavfall	5732	653	4431	694	835	653
357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	1135	129	0	0	547	428
Vann, avløp, renov.avfall	14257	1624	7715	1208	3453	2700
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	2569	293	2002	313	601	470
335 Rekreasjon i tettsted	45	5	1076	168	38	30
360 Naturforvaltning og friluftsliv	144	16	13	2	67	52
365 Kulturminnevern	0	0	319	50	0	0
Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø	2758	314	3410	534	706	552
231 Aktivitetstilbud barn og unge	28	3	953	149	63	49
370 Bibliotek	1859	212	958	150	237	185
373 Kino	0	0	0	0	0	0
375 Muséer	0	0	139	22	287	224
377 Kunstformidling	104	12	0	0	12	9
380 Idrett	1496	170	3015	472	191	149
385 Andre kulturaktiviteter	896	102	47	7	583	456
Kultur	4383	499	5112	800	1373	1073
390 Den norske kirke	4024	458	2865	464	1226	959
392 Andre religiøse formål	141	16	110	17	4	3
393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier	0	0	37	6	33	26
Kirke	4165	474	3112	487	1263	987
330 Samferdselsbedrifter/transportiltak	168	19	220	34	56	44
333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold	5927	675	3404	533	450	352
334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	643	73	788	123	147	115
Samferdsel	6738	767	4412	691	653	511
285 Kommunalt disponerte boliger	2371	270	8098	1267	522	408
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	124	14	63	10	0	0
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	352	40	192	30	616	482
Bolig	2847	324	8353	1307	1138	890
320 Kommunal næringsvirksomhet	24	3	488	76	0	0
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2638	300	1658	260	308	241
Nærings	2662	303	2146	336	308	241
338 Forebygging av branner og andre ulykker	765	87	484	76	1	1
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	2675	305	3572	559	686	536
Brann og ulykkesvern	3440	392	4056	635	687	537
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	6031	687	0	0	3519	2751
Sum	312100	35543	341958	53523	66733	52176
Brutto driftsutgifter pr innb		37134		55445		57203
Sum i % av Brutto driftsutgifter*		95,7		96,5		91,2
*) Sjå kap 1.9 Sektorinndelinga i KOSTRA som forklaring på kvifor ikkje Sum er lik Brutto driftsinntekter pr innb. Sum i % er andre stader oppgitt som sum av seksten prosenttal med ein desimal. Avrundingar kan då gje mindre avvik i høve til Sum i % av Brutto driftsutgifter i denne tabellen. Denne tabellen er mest nøyaktig.						

Kommune	Andet innb. totalt (promille)	Indeks innb. 0-5 år	Indeks innb. 6-15 år	Indeks innb. 16-66 år	Indeks innb. 67-79 år	Indeks innb. 80-89 år	Indeks innb. 90 år og over	Indeks skule og sep. 16-59 år	Indeks arbeidsledige 16-59 år	Indeks beregnet reisetid	Indeks reiseavst. innen same krets	Indeks reiseavst. til andre krets	Indeks dødelig-heit	Indeks ikke-gifte og over 67 år	Indeks inu-vandere	Indeks PU 16 år og over	Indeks PU under 16 år	Indeks utban.-kriterium	Indeks land-bruk	Indeks belegn. utg.-behov
1504 Alstaud	8,7387	0,2643	1,0524	0,9901	0,9952	0,9610	0,9260	0,9175	1,2736	1,0644	0,4194	0,6354	0,9279	0,9564	0,5413	0,7350	0,8099	1,0096	0,0800	0,9362
1511 Vanylven	0,8201	2,8161	0,9461	0,9976	0,9474	1,1818	1,3669	0,5681	1,4322	1,4312	4,7022	1,9178	0,8182	1,2282	0,2164	1,4389	1,0153	0,6290	3,1754	1,2097
1514 Sande	0,5691	4,0382	0,9624	1,0038	0,9406	1,2929	1,4158	0,4974	1,0194	1,8983	3,0739	3,1832	1,0318	1,2996	0,2712	1,6598	0,0000	0,5847	2,1634	2,2003
1515 Hareid	1,8253	1,2653	1,0362	1,0406	0,9769	1,0433	0,8637	0,5216	1,3309	0,9816	1,1052	1,0602	0,9344	0,9711	0,4228	1,1790	0,5702	0,7381	0,8764	1,0019
1516 Ulstein	1,4770	1,5636	1,2805	1,1286	0,9805	0,7953	0,6878	0,6469	1,2846	0,4880	0,8144	0,9173	0,8140	0,6928	0,8088	1,8333	0,5637	0,7075	0,6148	1,0081
1517 Færevd	1,0202	2,2637	0,9227	1,1530	0,9580	1,1124	1,0988	0,7909	1,4032	0,4081	0,6379	0,6117	0,7674	0,9312	0,8168	0,4938	1,0202	0,6571	0,8180	1,0222
1519 Volda	1,8301	1,2620	0,9618	1,0690	0,9698	1,2039	1,2634	0,8881	0,8651	1,0623	2,0782	1,6002	0,8556	1,0551	0,5397	0,8947	0,2275	0,7385	1,4469	1,0520
1520 Ørskog	2,2430	1,0297	0,9971	1,0245	0,9561	1,1481	1,2587	1,4369	1,0054	0,9567	1,4487	1,0054	0,8601	1,0375	0,4851	0,5896	0,7425	0,7692	1,8650	1,0347
1523 Ørskog	0,4572	5,0509	0,9046	1,0270	0,9836	1,0270	1,2258	0,7383	0,7525	0,4088	0,6978	1,1957	0,7950	1,1478	0,7932	3,3053	0,4553	0,5596	1,6944	1,7997
1524 Norddal	0,4031	5,7298	1,0616	0,9809	0,9176	1,0323	2,0190	0,4838	0,4682	1,3817	2,3808	2,3321	1,9408	1,4822	0,1723	1,2899	1,0329	0,5457	4,2339	1,3438
1525 Stranda	1,0187	2,2671	1,0389	1,0581	0,9167	1,3200	1,2119	2,2696	0,5601	1,3101	2,4745	3,1722	0,7136	1,2734	0,5751	0,4327	1,4304	0,6569	2,0292	1,1299
1528 Sjøkløven	0,2110	10,9436	1,0949	1,0170	0,9260	1,2067	2,4590	0,6239	0,9536	0,3177	0,5154	1,9331	0,6625	1,1730	0,4753	0,8952	0,9864	0,4795	2,7647	1,3227
1529 Stadje	0,7775	2,9712	1,1047	1,0329	0,9759	0,9879	1,0655	0,7121	0,5374	0,5998	1,0241	1,3507	0,7165	0,9012	0,6595	0,7745	0,3840	0,7213	1,1877	0,9774
1531 Sula	1,6040	1,4399	1,0778	1,0895	0,9851	0,9074	0,6980	0,8252	0,9704	0,5691	1,0806	1,5631	0,7914	0,6932	0,3375	2,1064	1,3380	0,6233	1,0188	1,0913
1532 Giske	1,4370	1,6071	1,1513	1,1409	0,9663	0,9428	0,9020	0,5544	1,2116	0,7682	0,5710	0,7740	0,8193	0,8602	0,2983	2,2966	1,1686	0,7193	0,3555	1,0117
1534 Hareid	1,9183	1,2039	1,0142	1,0372	0,9527	1,1665	1,2256	0,6177	0,8568	2,4680	2,4781	2,0015	0,8745	1,081	0,6717	0,6894	0,6511	0,7455	1,2669	1,0669
1535 Vestnes	1,3938	1,6546	0,8666	0,9527	0,9657	1,1781	1,0749	1,4557	0,8272	1,0697	2,0251	1,3795	0,9415	1,0618	0,2985	5,1434	0,5966	0,6996	1,6695	1,3656
1546 Sandøy	0,2794	8,2654	0,8474	0,8085	0,9389	1,5164	1,7435	0,5196	0,3741	0,6820	1,1324	1,9332	1,0007	1,6656	0,1637	1,8030	0,0000	0,5071	1,5377	1,3107

Indekser i utgiftsraminga i innlekkssystemet. Kjelde: Kommunal- og regionaldepartementet. Innlekkssystemet for 2005 for kommuner og fylkeskommuner. Beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2004-2005). Rundskriv H-23/04

SB1 Sunnmøre med Vestnes og Sandøy						
B. Behovsprofil - nivå 2						
	SB1	Bærum	Stavanger	Trondheim	Gj.snitt Vest- Agder	Gj.snitt Troms
	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Befolkningsdata pr. 31.12. 2003						
Folkemengden i alt	..	103313	112405	154351	..	..
Andel kvinner	49,9	51,5	50,7	50,8	50,4	49,6
Andel menn	50,1	48,5	49,3	49,2	49,6	50,4
Andel 0 åringer	1,2	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2
Andel 1-5 år	6,7	7,1	6,8	6,5	6,7	6,5
Andel 6-15 år	14,2	14,5	13,6	12,9	14,7	13,9
Andel 16-18 år	3,9	3,6	3,5	3,3	4	3,7
Andel 19-24 år	7,9	6,3	7,6	7,6	8,1	7,3
Andel 25-66 år	51,9	53,6	55,9	56,7	52,5	55,4
Andel 67-79 år	9,1	8,9	7	7,8	8,4	8,2
Andel 80 år og over	5	4,6	4,1	3,9	4,4	3,9
Levekårsdata						
Andel skilte og separerte 16-66 år	8	11,2	10,9	11,4	10,3	10,1
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden	2,9	1,8	2,9	3,4	3,3	3,7
Andel uførepensjonister 16-66 år	8,2	6,3	7,2	9,1	12,2	11,5
Andel enslige innbyggere 80 år og over	65,8	58,8	69,2	69,8	65,8	71,3
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	82,1	81,3	82,1	81,1	81,3	80,9
Forventet levealder ved fødsel, menn	76,6	76,5	76,2	75,7	75	74,3
Levendefødte per 1000 innbyggere	12,1	13,1	14,6	13,3	11,8	11,6
Døde per 1000 innbyggere	9,1	7,5	7,8	8,4	8,7	9
Innflytting per 1000 innbyggere	34,9	61,6	56,2	48,7	43,1	48,9
Utflytting per 1000 innbyggere	36,8	60,2	50,7	42,7	40,4	49,1
Samlet fruktbarhetstall for perioden 1996 -2000	2,1	1,9	1,9	1,8	2,1	2
Andel innvandrerbefolkning	4	10,5	10,5	6,5	7,3	4,3
Andel innvandrerbefolkning 0-5 år	3,7	8,5	11,2	6,4	7	3,5
Andel innvandrerbefolkning 0-16 år	3,6	8,1	10,3	6,2	6,9	3,2
Bosettingsstruktur						
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	73	97,6	97,6	94,9	77,7	65,3
Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter	8,1	6,8	6,2	7,5	7	10,8
Arbeidsmarked						
Sysselsetting i kommunen fordelt etter sektor i prosent av total sysselsetting						
Andel sysselsetting i statlig forvaltning	7,3	6,2	12,4	17,8	9,6	16,2
Andel sysselsetting i fylkeskommunal forvaltning	2	1,3	2	1,8	2,2	2,9
Andel sysselsetting i kommunal forvaltning	18,9	14,3	11,8	11,6	20,2	21,4
Andel sysselsetting i øvrig offentlig virksomhet og privat sektor	71,8	78,2	73,8	68,8	67,9	59,5
Arbeidsledige						
Andel arbeidsledige 16-24 år	3,5	1,2	3,5	3,3	3,7	3,2
Andel arbeidsledige 25-66 år	3,4	1,9	3,7	3,1	3,2	2,6
Pendlere ut av bostedskommunen						
Andel av befolkningen 20 - 66 år som pendler ut av bostedskommunen	23,6	43,8	21,9	8,6	27,9	19,8
Kjelde: SSB						

SB1 Sunnmøre med Vestnes og Sandøy						
A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutg. - nivå 2						
	SB1	Bærum	Stavanger	Trondheim	Gj.snitt Vest-Agder	Gj.snitt Troms
	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Finansielle nøkkeltall, konsern						
1 Finansielle nøkkeltall i prosent av brutto driftsinntekter, konsern						
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-0,3	2,3	-5,5	-1,9	-1,2	2
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	1,1	5,6	-2,3	0,5	0,4	0,1
Overskudd før lån og avsetninger i % av brutto driftsinntekter, konsern	-12,1	-0,6	-9,2	-16,9	-8,2	-9,3
Rente- og avdragsutgifter netto, i % av brutto driftsinntekter, konsern	2,9	0,7	4,6	0,7	1,9	6,2
Avdragsutgifter netto, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	3,5	4	3	4,9	3	3,7
Renteutgifter netto, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-0,6	-3,3	1,5	-4,2	-1,1	2,4
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	188,5	144,1	136,3	165,2	149,8	174,3
- herav Pensjonsforpliktelse i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	78,1	78,8	84,1	72,5	74,2	72,2
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	30,1	45,9	-4,7	46,9	31,3	8,6
Akkumulert regnskapsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-4,4	-0	-2,7	0	0	-2,5
Akkumulert resultat i investeringsregnskapet, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	0,4	0	0	-9,6	-5,8	-1,4
2 Finansieringskilder for investeringene, konsern						
Finansieringskilde for investeringene i %, Netto driftsresultat, konsern	5,4	50,5	-14	1,8	3	0,3
Finansieringskilde for inv. i %, Tilskudd, refusjoner, salgsinntekter m.v, konsern	18,1	8,5	40	21,8	18,2	13,5
Finansieringskilde for investeringene i %, Intern finansiering, konsern	-7,3	-26,5	18,3	36,8	19,2	1,9
Finansieringskilde for investeringene i %, Bruk av lån (netto), konsern	83,9	67,5	55,9	39,6	59,6	84,2
3 Brutto driftsinntekter fordelt på inntektskilder, konsern						
Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i % av brutto driftsinntekter, konsern	39,2	55,5	50,4	42	37,6	32,7
- herav Naturressursskatt i % av brutto driftsinntekter, konsern	0	0	0	0	0,8	0,3
Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter, konsern	23,7	7,3	19	13,2	22,4	28,3
Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av brutto driftsinntekter, konsern	6,3	6,8	1,2	6,9	5,4	6
Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter, konsern	0,4	0	2,4	2,3	3,1	1,7
Konsesjonskraftinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	0,3	0	0	0	0,2	0,4
Salgs- og leieinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	16,4	18,1	18,7	23,5	17,7	16,2
Andre driftsinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	13,7	12,2	8,3	12,1	13,6	14,5
4 Nøkkeltall i kroner per innbygger, konsern						
Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	39294	42193	40410	39988	41279	44098
Korrigerede brutto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	34010	35370	31711	33802	35446	38645
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	27348	27825	29908	24694	27987	29577
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger, konsern	39188	43203	38295	39248	40805	45009
Netto driftsresultat i kroner per innbygger, konsern	435	2433	-887	203	179	24
Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern	24651	27143	26566	21658	24463	27475
Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern	65914	60075	35960	35612	54737	69175
- herav Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger, konsern	30594	34026	32192	28438	30268	32257
5 Nøkkeltall fordelt på utgiftsområder, konsern						
5.1 Brutto driftsutgifter, konsern						
Brutto driftsutg., adm., styring og fellesutg., i % av tot brutto driftsutg., konsern	8,2	6	7,7	9,2	8,1	8,8
Brutto driftsutgifter, barnehage, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	6,8	9,8	9,9	8,1	6,6	7,6
Brutto driftsutgifter, grunnskoleopplæring, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	25,7	24,3	22,9	22,4	25,8	25
Brutto driftsutgifter, kommunehelse, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	4,4	4,4	3,2	3,7	3,5	4,6
Brutto driftsutgifter, pleie og omsorg, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	29,2	26,5	24,1	23,5	25,3	25,7
Brutto driftsutgifter, sosialtj., i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	3	5,9	5,8	6,1	5,2	3,5
Brutto driftsutgifter, barnevern, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,5	2,4	3	3,3	2,3	2
Brutto driftsutg., vann, avløp, renov./avfall, i % av tot brutto driftsutg., konsern	5	4,9	6	3,9	6,4	4,4
Brutto driftsutg., fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø, i % av tot brutto driftsutg., konsern	1,3	1,8	1,8	1,5	1,9	1,3
Brutto driftsutgifter, kultur, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	2,3	3,6	4	2,7	3,4	3,5
Brutto driftsutgifter, kirke, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,2	1	1,2	0,7	1,1	0,9
Brutto driftsutgifter, samferdsel, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	2,5	1,9	1,6	2,4	2,3	2,8
Brutto driftsutgifter, bolig, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,7	2,1	3,4	4,1	1	1,8
Brutto driftsutgifter, næring, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,3	0,9	0,3	3,3	1,2	1,2
Brutto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i % av totale brutto driftsutg., konsern	1,5	0,9	1,6	1,1	1,3	1,4
Brutto driftsutgifter, tjenester utenf. ord. komm. ansvar, i % av tot brt driftsutg., konsern	0,4	0,2	0	0	0,6	1,2
5.2 Netto driftsutgifter, konsern						
Netto driftsutg., adm., styring, fellesutg., i % av totale netto driftsutg., konsern	10,4	6,2	8,1	10	9,2	10,8
Netto driftsutg., adm., styring, fellesutg., ekskl. funksjonene 170, 180 og 190, i % av totale netto driftsutg., konsern	10,7	9,3	7,6	8,4	9,5	11,5
Netto driftsutgifter, barnehage, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2	3,2	10,7	2,1	2,8	3,2
Netto driftsutgifter, grunnskoleopplæring, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	32,5	32,1	28,7	31	33,1	32,4
Netto driftsutgifter, kommunehelse, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	4,5	4,9	3,7	4,5	4,2	5,1
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg, i % av totale netto driftsutg., konsern	36,6	34,1	29,2	33,2	31,8	33,9
Netto driftsutgifter, sosialtj., i % av totale netto driftsutgifter, konsern	3,9	6,8	6,8	8,6	6,5	4,5
Netto driftsutgifter, barnevern, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2,1	3	3,7	4,9	3,3	2,8
Netto driftsutg., vann, avløp, renovasjon/avfall, i % av tot netto driftsutg., konsern	-1,3	-1,7	-0,3	-2,7	-1,5	-2,1
Netto driftsutg., fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø, i % av totale netto driftsutg., konsern	1,2	1,8	1,5	1,4	1,6	1,1
Netto driftsutgifter, kultur, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2,3	5	5	3,7	4	3,6
Netto driftsutgifter, kirke, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	1,8	1,5	1,6	1,2	1,6	1,4
Netto driftsutgifter, samferdsel, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2,7	2,4	1,5	0,6	2,2	2,3
Netto driftsutgifter, bolig, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	-0,6	-0,5	1	0,4	-0,5	-0,3
Netto driftsutgifter, næring, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	0,1	-0,1	-2,6	-0,3	-0	-0
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i % av totale netto driftsutg., konsern	1,6	1,2	1,4	1,5	1,6	1,6
Netto driftsutgifter, tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvar, i % av tot nto driftsutg., konsern	0,1	-0,1	0	0	0,2	-0,1
5.3 Lønnsutgifter, konsern						
Lønn, adm., styring, fellesutgifter, i % av totale lønnsutgifter, konsern	9,8	10,3	12,8	10,8	10,9	9,7
herav: lønn ført på funksjon 190, konsern	2	7,4	6,9	0,7	3,5	2,2
Lønn, barnehage, i % av totale lønnsutgifter, konsern	6,6	8,8	9,2	8,6	6,2	7,4
Lønn, grunnskoleopplæring, i % av totale lønnsutgifter, konsern	32,1	31,4	31,1	30,9	33,3	31,1
Lønn, kommunehelse, i % av totale lønnsutgifter, konsern	3,6	4,6	2,9	3,5	2,8	4,4
Lønn, pleie og omsorg, i % av totale lønnsutgifter, konsern	37,8	34	29,8	29,2	34	34,2
Lønn, sosialtjenesten, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,2	3,6	3,1	3,1	2	1,8
Lønn, barnevern, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,3	2,2	2,6	2,9	2,1	1,7

SB 1 niva 2 konsern

	SB1	Bærum	Stavanger	Trondheim	Gj.snitt Vest- Agder	Gj.snitt Troms
Lønn, vann, avløp, renovasjon/avfall, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,2	0,2	0,3	0,9	1,5	1,7
Lønn, fysisk planlegging, kulturminne/natur/nærmiljø, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,5	2	2,3	1,9	1,8	1,4
Lønn, kultur, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,4	1,9	2,7	1,7	2,2	2
Lønn, kirke, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0	0	0	0	0,1	0
Lønn, samferdsel, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,6	0,4	0,4	0,7	0,7	0,7
Lønn, bolig, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,4	0,3	0	0,7	0,3	0,3
Lønn, næring, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,7	0,1	0,4	3,6	0,5	0,8
Lønn, brann og ulykkesvern, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,6	0	2,5	1,6	1,4	1,7
Lønn, tjenester utenfor ordinært komm ansvar, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,1	0,2	0	0	0,3	1
5.4 Salgs- og leieinntekter tjenesteområder i % av brutto driftsutgifter innen området, konsern						
Salgs- og leieinntekter, adm., styring og fellesutg., i % av brutto dr.utg innen området, konsern	7,5	23,5	11,2	25,3	18,1	11,7
Salgs- og leieinntekter, barnehage, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	21,3	20,5	17,6	23,7	14,7	17,4
Salgs- og leieinntekter, grunnskoleopplæring, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	3,7	7	5	5,8	3,6	3,8
Salgs- og leieinntekter, kommunehelse, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	7,7	4,6	3,3	4,2	4,4	8,8
Salgs- og leieinntekter, pleie og omsorg, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	10,3	10,9	9,2	8,8	12,3	8,9
Salgs- og leieinntekter, sosialtjenesten, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	1,2	4,2	4,9	1,2	1,8	2,5
Salgs- og leieinntekter, barnevern, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	0	0	0	0	0	0,1
Salgs- og leieinntekter, vann, avløp og renovasjon/avfall, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	118,4	123,5	103,1	141,9	115,4	133,9
Salgs- og leieinntekter, fys. planl., kulturminne, natur og nærmiljø, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	31,3	30,2	35,3	37,7	28	35
Salgs- og leieinntekter, kultur, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	19,9	7,6	8,8	8,3	13,2	21,1
Salgs- og leieinntekter, kirke, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	0,1	0	0	0	1,5	0,1
Salgs- og leieinntekter, samferdsel, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	15,7	18,3	47,9	85	26,5	40,9
Salgs- og leieinntekter, bolig, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	104,7	87,7	80,7	74,1	97,4	84,7
Salgs- og leieinntekter, næring, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	47,6	101,7	194,1	106	41,2	21,4
Salgs- og leieinntekter, brann og ulykkesvern, i % av brutto dr.utg. innen området, konsern	18,2	8,7	14,7	15,1	15,4	14,6
Salgs- og leieinntekter, tjenester utenfor ordinært komm ansvar, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	34,4	0	..	..	6,1	20,6
5.5 Brutto investeringsutgifter, konsern						
Brutto inv.utg, adm, styring, fellesutg, i % av tot brutto inv.utgifter, konsern	2,8	5,5	2,2	30,2	6,2	14,4
Brutto investeringsutg, barnehage, i % av totale brutto inv.utg, konsern	3,9	2,2	2	2,5	5,8	0,8
Brutto investeringsutg, grunnskoleopplæring, i % av totale brutto inv.utg, konsern	13,2	34,5	16,6	15,3	24,7	27,4
Brutto investeringsutg, kommunehelse, i % av totale brutto inv.utg, konsern	0	0,1	0,1	0	0,3	0,1
Brutto investeringsutg, pleie og omsorg, i % av totale brutto inv.utg, konsern	30,5	6,8	11,7	15,5	25,1	12,9
Brutto investeringsutg, sosialtj., i % av totale brutto inv.utg, konsern	0,1	0	0,1	0	0	0
Brutto investeringsutg, barnevern, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	0	0	0	0	..	0
Brutto inv.utg, vann, avløp, renovasjon/avfall, i % av tot brutto inv.utg, konsern	10,9	11,9	9,5	9,7	12,2	14,9
Brutto inv.utg, fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø, i % av tot brutto inv.utgifter, konsern	0,9	1,8	3,7	0,2	2,1	1
Brutto investeringsutgifter, kultur, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	1,8	12,8	16,4	2	8,9	7,6
Brutto investeringsutg, kirke, i % av totale brutto inv.utg, konsern	1,3	5,2	4,4	0,6	3,4	0,3
Brutto investeringsutg, samferdsel, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	13,7	1,2	8,1	2,1	3,2	8,2
Brutto investeringsutg, bolig, i % av totale brutto inv.utg, konsern	19,3	14,2	16,7	21,3	5,9	9,6
Brutto investeringsutg, næring, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	1	3,9	7,6	0,4	2	2
Brutto investeringsutg, brann og ulykkesvern, i % av totale brutto inv.utg, konsern	0,3	0	0,9	0,1	0,2	0,8
Brutto investeringsutg, tjenester utenfor komm. ansvar, i % av totale brutto inv.utg., konsern	0,2	0	0	0	..	..
Administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern						
6 Nøkkeltall for administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern						
Brutto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, konsern	3240	2544	3118	3683	3357	3875
Netto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, konsern	2846	1729	2411	2463	2565	3182
herav: Lønnsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, konsern	2458	2459	2718	2328	2696	2582
av dette: Lønnsutgifter pr. innb. i kr. ført på funksjon 190, konsern	514	1762	1468	144	857	589
Brutto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, ekskl. funksjonene 170, 180 og 190, konsern	3606	2739	2483	2235	5251	5945
Netto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, ekskl. funksjonene 170, 180 og 190, konsern	3407	2600	2282	2071	4844	5655
2.7 Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern						
Brutto driftsutgifter til funksjon 100, i kr. pr. innb., konsern	344	211	255	252	381	388
Brutto driftsutgifter til funksjon 120, i kr. pr. innb., konsern	2531	2412	2095	1888	2437	2919
Brutto driftsutgifter til funksjon 130, i kr. pr. innb., konsern	246	117	133	96	187	310
Brutto driftsutgifter til funksjon 170, i kr. pr. innb., konsern	-181	-784	-393	-223	-305	-379
Brutto driftsutgifter til funksjon 180, i kr. pr. innb., konsern	79	67	664	1405	240	301
Brutto driftsutgifter til funksjon 190, i kr. pr. innb., konsern	220	522	363	265	417	336
Kjelde: SSB						

SB2 Sunnmøre utanom Søre Sunnmøre, men med Vestnes og Sandøy							
B. Behovsprofil - nivå 2							
	SB2	Tromsø	Fredrikstad	Bærum	Stavanger	Gj.snitt Vest-Agder	Gj.snitt Troms
	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Befolkningsdata pr. 31.12. 2003							
Folkemengden i alt		61897	69867	103313	112405		
Andel kvinner	50	50,1	51,3	51,5	50,7	50,4	49,6
Andel menn	50	49,9	48,7	48,5	49,3	49,6	50,4
Andel 0 åringar	1,2	1,3	1,1	1,3	1,4	1,2	1,2
Andel 1-5 år	6,8	7,2	6	7,1	6,8	6,7	6,5
Andel 6-15 år	14,1	14	13	14,5	13,6	14,7	13,9
Andel 16-18 år	3,8	3,5	3,4	3,6	3,5	4	3,7
Andel 19-24 år	7,9	7,2	6,5	6,3	7,6	8,1	7,3
Andel 25-66 år	52,3	58,3	55,5	53,6	55,9	52,5	55,4
Andel 67-79 år	9,1	5,9	9,8	8,9	7	8,4	8,2
Andel 80 år og over	4,9	2,6	4,8	4,6	4,1	4,4	3,9
Levekårsdata							
Andel skilte og separerte 16-66 år	8,6	10,8	13	11,2	10,9	10,3	10,1
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden	3,1	4,1	3,4	1,8	2,9	3,3	3,7
Andel uførepensjonister 16-66 år	7,8	8,7	11,2	6,3	7,2	12,2	11,5
Andel enslige innbyggere 80 år og over	65,5	70,3	69,2	58,8	69,2	65,8	71,3
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	82,1	80,9	80,7	81,3	82,1	81,3	80,9
Forventet levealder ved fødsel, menn	76,6	74,3	75,2	76,5	76,2	75	74,3
Levendefødte per 1000 innbyggere	12,2	13,3	10,7	13,1	14,6	11,8	11,6
Døde per 1000 innbyggere	8,7	5,8	10,9	7,5	7,8	8,7	9
Innflytting per 1000 innbyggere	36,9	49,9	42,8	61,6	56,2	43,1	48,9
Utflytting per 1000 innbyggere	38,3	45,9	34,6	60,2	50,7	40,4	49,1
Samlet fruktbarhetstall for perioden 1996 -2000	2,1	1,8	1,7	1,9	1,9	2,1	2
Andel innvandrerbefolkning	4	6	7,3	10,5	10,5	7,3	4,3
Andel innvandrerbefolkning 0-5 år	3,7	4,8	8	8,5	11,2	7	3,5
Andel innvandrerbefolkning 0-16 år	3,8	3,8	8,2	8,1	10,3	6,9	3,2
Bosettingsstruktur							
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	78	85,7	90,5	97,6	97,6	77,7	65,3
Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter	8,5	9	5,9	6,8	6,2	7	10,8
Arbeidsmarked							
Syssetning i kommunen fordelt etter sektor i prosent av total syssetning							
Andel syssetning i statlig forvaltning	7,8	22,6	13,3	6,2	12,4	9,6	16,2
Andel syssetning i fylkeskommunal forvaltning	2	3,4	1,7	1,3	2	2,2	2,9
Andel syssetning i kommunal forvaltning	17,7	14,7	18,1	14,3	11,8	20,2	21,4
Andel syssetning i øvrig offentlig virksomhet og privat sektor	72,5	59,3	66,9	78,2	73,8	67,9	59,5
Arbeidsledige							
Andel arbeidsledige 16-24 år	3,4	2,8	4	1,2	3,5	3,7	3,2
Andel arbeidsledige 25-66 år	3,4	2,2	3,5	1,9	3,7	3,2	2,6
Pendlere ut av bostedskommunen							
Andel av befolkningen 20 - 66 år som pendler ut av bostedskommunen	23,5	6,5	18,6	43,8	21,9	27,9	19,8
Kjelde: SSB							

SB2 Sunnmøre utanom Søre Sunnmøre, men med Vestnes og Sandøy							
A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutg. - nivå 2							
	SB2	Tromsø	Fredrikstad	Bærum	Stavanger	Gj.snitt Vest-Agder	Gj.snitt Troms
	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Finansielle nøkkeltall, konsern							
1 Finansielle nøkkeltall i prosent av brutto driftsinntekter, konsern							
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-0	2,9	0,2	2,3	-5,5	-1,2	2
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	1,2	0,2	-1,6	5,6	-2,3	0,4	0,1
Overskudd før lån og avsetninger i % av brutto driftsinntekter, konsern	-10,9	-16,3	-9	-0,6	-9,2	-8,2	-9,3
Rente- og avdragsutgifter netto, i % av brutto driftsinntekter, konsern	2,9	7,7	4,8	0,7	4,6	1,9	6,2
Avdragsutgifter netto, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	3,7	4,5	3,8	4	3	3	3,7
Renteutgifter netto, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-0,9	3,2	0,9	-3,3	1,5	-1,1	2,4
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	186,2	177	166,4	144,1	136,3	149,8	174,3
- herav Pensjonsforpliktelse i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	85,7	69,7	77,1	78,8	84,1	74,2	72,2
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	31	4	21	45,9	-4,7	31,3	8,6
Akkumulert regnskapsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-5	-3,8	-5	-0	-2,7	0	-2,5
Akkumulert resultat i investeringsregnskapet, i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	-0	-3,4	-0,5	0	0	-5,8	-1,4
2 Finansieringskilder for investeringene, konsern							
Finansieringskilde for investeringene i %, Netto driftsresultat, konsern	6,1	0,9	-9,8	50,5	-14	3	0,3
Finansieringskilde for inv. i %, Tilskudd, refusjoner, salgsinntekter m.v., konsern	20	6,7	27,9	8,5	40	18,2	13,5
Finansieringskilde for investeringene i %, Intern finansiering, konsern	-11,1	6,6	8	-26,5	18,3	19,2	1,9
Finansieringskilde for investeringene i %, Bruk av lån (netto), konsern	85	85,8	73,9	67,5	55,9	59,6	84,2
3 Brutto driftsinntekter fordelt på inntektskilder, konsern							
Skatt på inntekt og formua (inkludert naturressursskatt) i % av brutto driftsinntekter, konsern	40,1	40,9	37,3	55,5	50,4	37,6	32,7
- herav Naturressursskatt i % av brutto driftsinntekter, konsern	0	0	0	0	0	0,8	0,3
Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter, konsern	22,3	16,6	20,6	7,3	19	22,4	28,3
Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av brutto driftsinntekter, konsern	7,5	7,2	5,6	6,8	1,2	5,4	6
Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter, konsern	0,6	2,4	2,4	0	2,4	3,1	1,7
Konsesjonskraftinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	0,2	0	0	0	0	0,2	0,4
Salgs- og leieinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	16,5	21	23,4	18,1	18,7	17,7	16,2
Andre driftsinntekter i % av brutto driftsinntekter, konsern	12,7	11,6	10,7	12,2	8,3	13,6	14,5
4 Nøkkeltall i kroner per innbygger, konsern							
Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	38963	38298	39533	42193	40410	41279	44098
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	33431	32545	33264	35370	31711	35446	38645
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern	27309	24063	24832	27825	29908	27987	29577
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger, konsern	38947	39438	39607	43203	38295	40805	45009
Netto driftsresultat i kroner per innbygger, konsern	479	79	-624	2433	-887	179	24
Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern	24304	22690	22927	27143	26566	24463	27475
Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern	84188	82595	61271	60075	35960	54737	69175
- herav Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger, konsern	33395	27476	30554	34026	32192	30268	32257
5 Nøkkeltall fordelt på utgiftsområder, konsern							
5.1 Brutto driftsutgifter, konsern							
Brutto driftsutg. adm. styring og fellesutg. i % av tot brutto driftsutg., konsern	8,8	8,6	5,3	6	7,7	8,1	8,8
Brutto driftsutgifter, bamehage, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	6,8	8,3	6,6	9,8	9,9	6,6	7,6
Brutto driftsutgifter, grunnskoleopplæring, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	24,8	26,1	21	24,3	22,9	25,8	25
Brutto driftsutgifter, kommunehelse, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	4,8	3,7	2,9	4,4	3,2	3,5	4,6
Brutto driftsutgifter, pleie og omsorg, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	30,1	21,6	25,9	26,5	24,1	25,3	25,7
Brutto driftsutgifter, sosialj., i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	3	4,7	7,5	5,9	5,8	5,2	3,5
Brutto driftsutgifter, bamevern, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,6	2,4	3,1	2,4	3	2,3	2
Brutto driftsutg. vann, avløp, renov./avfall, i % av tot brutto driftsutg., konsern	5	5,5	10,1	4,9	6	6,4	4,4
Brutto driftsutg. fys.plan./kult.minne/natur/nærmiljø, i % av tot brutto driftsutg., konsern	1,1	1,9	1,5	1,8	1,8	1,9	1,3
Brutto driftsutgifter, kultur, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	2,5	4,8	4,5	3,6	4	3,4	3,5
Brutto driftsutgifter, kirke, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,2	0,7	1,1	1	1,2	1,1	0,9
Brutto driftsutgifter, samferdsel, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	2,3	3,5	2,1	1,9	1,6	2,3	2,8
Brutto driftsutgifter, bolig, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	1,8	2,3	1,4	2,1	3,4	1	1,8
Brutto driftsutgifter, næring, i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	0,8	0,5	0,9	0,9	0,3	1,2	1,2
Brutto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i % av totale brutto driftsutg., konsern	1,6	1,6	1,3	0,9	1,6	1,3	1,4
Brutto driftsutgifter, tjenester utenf. ord. komm. ansvar, i % av tot brt driftsutg., konsern	0,4	0	0,4	0,2	0	0,6	1,2
5.2 Netto driftsutgifter, konsern							
Netto driftsutg. adm. styring, fellesutg. i % av totale netto driftsutg., konsern	10,8	9,4	6,7	6,2	8,1	9,2	10,8
Netto driftsutg. adm. styring, fellesutg. ekskl. funksjonene 170, 180 og 180, i % av totale netto driftsutg., konsern	11,2	10,9	7,5	9,3	7,6	9,5	11,5
Netto driftsutgifter, bamehage, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2	3,1	2,3	3,2	10,7	2,8	3,2
Netto driftsutgifter, grunnskoleopplæring, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	31,1	36,1	28,5	32,1	28,7	33,1	32,4
Netto driftsutgifter, kommunehelse, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	4,7	4,6	4,6	4,9	3,7	4,2	5,1
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg, i % av totale netto driftsutg., konsern	38	30,6	35,9	34,1	29,2	31,8	33,9
Netto driftsutgifter, sosialj., i % av totale netto driftsutgifter, konsern	4	6,5	11,1	6,8	6,8	6,5	4,5
Netto driftsutgifter, bamevern, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2,2	3,7	4,8	3	3,7	3,3	2,8
Netto driftsutg. vann, avløp, renovasjon/avfall, i % av tot netto driftsutg., konsern	-1,6	-3,8	-3,8	-1,7	-0,3	-1,5	-2,1
Netto driftsutg. fys.plan./kult.minne/natur/nærmiljø, i % av totale netto driftsutg., konsern	1	1,6	1,6	1,8	1,5	1,6	1,1
Netto driftsutgifter, kultur, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2,5	4,4	3,8	5	6	4	3,6
Netto driftsutgifter, kirke, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	1,7	1	1,5	1,5	1,6	1,6	1,4
Netto driftsutgifter, samferdsel, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	2,4	1,5	1,8	2,4	1,5	2,2	2,3
Netto driftsutgifter, bolig, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	-0,8	-0,9	-0,5	-0,6	1	-0,5	-0,3
Netto driftsutgifter, næring, i % av totale netto driftsutgifter, konsern	0,2	0,3	0,1	-0,1	-2,6	-0	-0
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i % av totale netto driftsutg., konsern	1,8	1,9	1,7	1,2	1,4	1,6	1,6
Netto driftsutgifter, tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvar, i % av tot nto driftsutg., konsern	0	0	0,1	-0,1	0	0,2	-0,1
5.3 Lønnsutgifter, konsern							
Lønn, adm. styring, fellesutgifter, i % av totale lønnsutgifter, konsern	10,4	10,9	10,6	10,3	12,8	10,9	9,7
herav lønn ført på funksjon 190, konsern	2,5	4,7	4	7,4	6,9	3,5	2,2
Lønn, bamehage, i % av totale lønnsutgifter, konsern	5,9	5	6	8,8	9,2	6,2	7,4
Lønn, grunnskoleopplæring, i % av totale lønnsutgifter, konsern	30,6	33,7	26,4	31,4	31,1	33,3	31,1
Lønn, kommunehelse, i % av totale lønnsutgifter, konsern	3,9	3,6	2,8	4,6	2,9	2,8	4,4
Lønn, pleie og omsorg, i % av totale lønnsutgifter, konsern	39,1	29,4	36,4	34	29,8	34	34,2
Lønn, sosialtjenesten, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,2	2,3	2,7	3,6	3,1	2	1,8
Lønn, bamevern, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,3	2,7	2,5	2,2	2,6	2,1	1,7
Lønn, vann, avløp, renovasjon/avfall, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,3	3,1	2,8	0,2	0,3	1,5	1,7
Lønn, fysisk planlegging, kulturminne/natur/nærmiljø, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,3	2,4	1,5	2	2,3	1,8	1,4
Lønn, kultur, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,4	2,7	3,7	1,9	2,7	2,2	2
Lønn, kirke, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0	0,1	0	0	0	0,1	0
Lønn, samferdsel, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,6	1,4	1,7	0,4	0,4	0,7	0,7
Lønn, bolig, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,5	0,2	0,4	0,3	0	0,3	0,3
Lønn, næring, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,4	0,3	0,5	0,1	0,4	0,5	0,8
Lønn, brann og ulykkesvern, i % av totale lønnsutgifter, konsern	1,8	2,2	1,9	0	2,5	1,4	1,7
Lønn, tjenester utenfor ordinært komm ansvar, i % av totale lønnsutgifter, konsern	0,2	0	0	0,2	0	0,3	1

	SB2	Tromsø	Fredrikstad	Bærum	Stavanger	Gj.snitt Vest- Agder	Gj.snitt Troms
5.4 Salgs- og leieinntekter tjenesteområder i % av brutto driftsutgifter innen området, konsern							
Salgs- og leieinntekter, adm., styring og fellesutg., i % av brutto dr.utg innen området, konsern	9,3	22,8	11,1	23,5	11,2	18,1	11,7
Salgs- og leieinntekter, barnehage, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	19,8	9,6	18,6	20,5	17,6	14,7	17,4
Salgs- og leieinntekter, grunnskoleopplæring, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	4	6	5,8	7	5	3,6	3,8
Salgs- og leieinntekter, kommunehelse, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	7,9	7,4	5,4	4,6	3,3	4,4	8,8
Salgs- og leieinntekter, pleie og omsorg, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	9,6	8,2	8,1	10,9	9,2	12,3	8,9
Salgs- og leieinntekter, sosialtjenesten, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	1,1	4,2	0,2	4,2	4,9	1,8	2,5
Salgs- og leieinntekter, barnevern, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	0	0,3	0	0	0	0	0,1
Salgs- og leieinntekter, vann, avløp og renovasjon/avfall, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	121,9	149	123,8	123,5	103,1	115,4	133,9
Salgs- og leieinntekter, fys. planl., kulturminne, natur og nærmiljø, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	36,4	39,2	33,6	30,2	35,3	28	36
Salgs- og leieinntekter, kultur, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	18,8	27,7	30,8	7,6	8,8	13,2	21,1
Salgs- og leieinntekter, kirke, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	0	0,4	0	0	0	1,5	0,1
Salgs- og leieinntekter, samferdsel, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	23,3	65,4	41,4	18,3	47,9	26,5	40,9
Salgs- og leieinntekter, bolig, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	103,9	84,1	106	87,7	80,7	97,4	84,7
Salgs- og leieinntekter, næring, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	26,3	56,8	85,7	101,7	194,1	41,2	21,4
Salgs- og leieinntekter, brann og ulykkesvern, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	19,2	11,9	19,2	8,7	14,7	15,4	14,6
Salgs- og leieinntekter, tjenester utenfor ordinært komm ansvar, i % av brutto dr.utg innen området, konsern	48,1	0	86,1	0		6,1	20,6
5.5 Brutto investeringsutgifter, konsern							
Brutto inv. utg., adm., styring, fellesutg., i % av tot brutto inv.utgifter, konsern	3	23,3	7,3	5,5	2,2	6,2	14,4
Brutto investeringsutg., barnehage, i % av totale brutto inv.utg, konsern	4,8	0,1	1,5	2,2	2	5,8	0,8
Brutto investeringsutg., grunnskoleopplæring, i % av totale brutto inv.utg, konsern	12,4	31,1	22	34,5	16,6	24,7	27,4
Brutto investeringsutg., kommunehelse, i % av totale brutto inv.utg, konsern	0	0	0	0,1	0,1	0,3	0,1
Brutto investeringsutg., pleie og omsorg, i % av totale brutto inv.utg, konsern	20,9	6,5	9,2	6,8	11,7	25,1	12,9
Brutto investeringsutg., sosialtj., i % av totale brutto inv.utg, konsern	0,2	0	0,1	0	0,1	0	0
Brutto investeringsutg., barnevern, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	0	0	0,1	0	0	0	0
Brutto inv. utg., vann, avløp, renovasjon/avfall, i % av tot brutto inv. utg, konsern	13,5	16,6	20,3	11,9	9,5	12,2	14,9
Brutto inv. utg., fys. planl./kult.minne/natur/nærmiljø, i % av tot brutto inv.utgifter, konsern	0,9	1,1	1,4	1,8	3,7	2,1	1
Brutto investeringsutgifter, kultur, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	2,2	10,6	5,9	12,8	16,4	8,9	7,6
Brutto investeringsutg., kirke, i % av totale brutto inv.utg, konsern	1	0,4	1,5	5,2	4,4	3,4	0,3
Brutto investeringsutg., samferdsel, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	14,4	4,7	10,9	1,2	8,1	3,2	8,2
Brutto investeringsutg., bolig, i % av totale brutto inv. utg, konsern	25,2	4,7	17,8	14,2	16,7	5,9	9,6
Brutto investeringsutg., næring, i % av totale brutto inv.utgifter, konsern	1,1	0	1,9	3,9	7,6	2	2
Brutto investeringsutg., brann og ulykkesvern, i % av totale brutto inv.utg, konsern	0,3	0,8	0	0	0,9	0,2	0,8
Brutto investeringsutg., tjenester utenfor komm. ansvar, i % av totale brutto inv.utg., konsern	0,1	0	0,1	0	0		
Administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern							
6 Nøkkeltall for administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern							
Brutto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, konsern	3421	3296	2106	2544	3118	3357	3875
Netto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, konsern	2956	2268	1663	1729	2411	2565	3182
herav: Lønnsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, konsern	2695	2334	2498	2459	2718	2696	2582
av dette: Lønnsutgifter pr. innb. i kr. ført på funksjon 190, konsern	612	999	934	1762	1468	857	589
Brutto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, ekskl. funksjonene 170, 180 og 190, konsern	3897	2827	2220	2739	2483	5251	5945
Netto driftsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter, ekskl. funksjonene 170, 180 og 190, konsern	3702	2632	1868	2600	2282	4844	5655
2.7 Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern							
Brutto driftsutgifter til funksjon 100, i kr. pr. innb., konsern	334	198	251	211	255	381	388
Brutto driftsutgifter til funksjon 120, i kr. pr. innb., konsern	2618	2369	1698	2412	2095	2437	2919
Brutto driftsutgifter til funksjon 130, i kr. pr. innb., konsern	277	260	271	117	133	187	310
Brutto driftsutgifter til funksjon 170, i kr. pr. innb., konsern	-193	-430	-326	-784	-393	-305	-379
Brutto driftsutgifter til funksjon 180, i kr. pr. innb., konsern	80	257	199	67	664	240	301
Brutto driftsutgifter til funksjon 190, i kr. pr. innb., konsern	304	643	13	522	363	417	336

Kjilde: SSB